بسم الله الرحمٰن الرحيم

سکروټي په ايرو کښې

(شعري ټولګه)

محمد خليل مهجور مسيد

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

تړون

د هغـو بـې درکـه پښـتنو پـه نـوم چـې تـر مـودو مـودو پـه خپـل وطـن کښـې بـې درکـه دي- او خویندې، میندې یې د راتلو لارو ته ګوري-

په تا به بوټي زرغونه وي
زۀ خواره هیله د راتلو درته لرمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټول حقونه دلیکوال سره خوندي دي

دکتاب نوم : سکروټې په ایرو کښې

لیکوال : محمد خلیل مهجور مسید

اول چاپ : ۲۰۲۱م

کمپوزنګ : ریاض ساحل(03412311323)

ټائټل : حمدالله (خوازه خېله بازار، سوات)

شمېر : ۱۰۰۰

بیعه : ۲۵۰ روپۍ

د ملاوېدو درک:

- یونیورسټي بک ایجنسي پېښور
- اباسین کتاب پلورنځایې (قصبه کالونی) کراچۍ
- صاحبزاده سټېشنرزاېنډبک سیلرز ډېره اسماعیل خان
- عبدالله بک ایجنسي بولان مارکيټ ټانک-خیبر پښتونخوا

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرليک

بسم الله الر حمٰن الرحيم

وايي د مشرانو خبرې د کاڼي کرښې وي - متل دای - " د لمر پهٔ وړانګو کښې ډېوې بلؤل کار د حماقت دای" بېشکه ساده توب خو خود دای چې پر آسمان ځلانده لمر وي ،او يو څوک پهٔ ورغوي ډېوه ګی ګرځوي خلکو ته د لمر وړانګې ښايي -- بالکل همدغسې د ادب د يو ادنا وګړکي تاثرات د يو لوړ ادبي شخصيت په باب بې معنا او بې ارزښته وي -

د يو چا په ژوند ، شخصيت،علوميت او چوپړ ليکنې هسې هم مشکل کار دای او بيا چې يو زده کوونکی د ښوونکي په حقله يا مريد د خپل پير په باب قلم پورته کوي په تور ژمي تخرګونه خولې کوي او بيا چې د هاړ تاودهٔ سبا ، بېګا وي او پهٔ هسې تاودشت کښې په ايرو کښې د سکروټو چنؤل وي - خولې څهٔ چې لکه د اهنګر په بټۍ کښې د اوسپنې ويلوَل دي -

موږ د غرونو خلک يو غرونو کښې ګرځېدل راګرځېدل سره بلد يو- کله کله به چې په چګو غرو ختلو بيا مو اول د لارې تعين کولو چې له کوم لوري به خېژو-

د عليقدر محترم زما پير او غايبانه استاد محمد خليل مهجور صېب شخصيت هم هغه لوړ غر دای چې سړای وارخطا کوي چې د شتمن شخصيت يې په کوم اړخ اول خبره پېل کړم -

د عاليقدر محمد خليل مهجور صېب پيژندګلوي زموږ و خلکو (وزيرستانيانو) ته څهٔ خاص اړتيا نهٔ لري ځکه چې دې هغه د نوم او نېکنامۍ سره زموږ واړهٔ زاړهٔ بلد دي- البته د وزيرستان نه بهر پښتنو ته د ور پېژندلو په خاطر دې عليقدر له تعارف پېل کؤم -

(c) ketabton.com: The Digital Library

د علیقدر خېل نوم محمد خلیل دای په کلي - ګاونډ کښې د استاد خلیل یا ډاکټر خلیل په نوم پېژاندۀ شي- او د ادب په نړۍ کښې یې ځان ته د مهجور تخلص خوښ کړای دای-مهجور صېب په قام مسید/ ماسید دای-په ماسید کښې منزای دای او بیا پۀ منزي کښې د برومي خېل قبیله سره تعلق لري- د وزیرستان په منځنۍ منطقه ډیلې/ شنکۍ کښې یې د مارچ په 15مه نېټه کال 1951 کښې د نوموړي اروابناد محمد یعقوب خان په دیني کورنۍ کښې سترګې وغړولې- د عالیقدر مهجور صېب نیکۀ چې وزیرستان کښې د " ابا" پۀ نوم پېژندۀ شو یۀ لوی ولي الله تېر شوای دای- همدغه لامل دای چې پۀ ګړده منطقه کښې د علیقدر کورنۍ ته خلک د قدر پۀ نظر ګوري -

استاد مهجور صېب لومړنۍ زده کړې په خپل کلي کښې تر سره کړې بیا تر اتم ټولګي پورې دې کړمه مډل اسکول(منځنۍ ښوونځی) کښې پاتې شو او د هایي سکول (عالي ښوونځی) کانیګرم نه یې په کال (1965-66) کښې د لسم ټولګي سند تر لاسه کړو -

دا رنګ یې د ټانک کالج (پوهنځی) کښې د دولسم ټولګي پورې زده کړې وکړې او بیا کال 1969 کښې یې په واڼۀ کښې د ډسپنسر د تربیې سند واخیست -

د ډسپنسر د تربیه نه پس هغه په کال 1970 کښې جمرود خېبر ایجنسۍ کښې په دارالمعلمین / ایلیمنټري کالج کښې داخله واخیسته او په تکمیل یې په کال 1971 کښې د نوښار تحصیل اضاخېل کښې په حېث د یو معلم / ښوونکي کار پېل کړ -

بیا د ښوونکي په حېث وزیرستان ته راغے او د خپل کلي سره دوه درې کلومیتره نژدې هایي سکول شنکئ کښې یې د درس او تدریس کار پېل کړو- هغه د تدریس په علومو کښې د سي ټي او بي اېډ سندونه هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

اخیستي دي - مهجور صېب تر ریټایرمنټ پورې د درس او تدریس مبارکې دندې سره وابسته پاتې شو او بیا په کال 1998 م کښې د کورني مشکلاتو لامله د حکومتي خدماتو نه رخصت/لاس واخیست-

علیقدر مهجور صېب د درس او تدریس نه علاوه په نورو وختونو کښې د طبابت کار هم کاوۀ - هغه یو تکړه منلے حکیم او طبي ماهر هم دای د کلي په خوا کښې د " ډیلې بازارګوټي" کښې یې تر هغه وخته دغه انساني خدمت کاوۀ چې نابېره په ګړد وزیرستان ی‌وه توره سیلۍ راغله او وزیرستان ړنګ شو- مهجور صېب هم لکه د نورو کلیوالو په نۀ زړه له کلي کډه وکړه او اول ټانک - ډېره اسماعیل خان کښې دېره شو چې د وطن د رغېدلو/جوړېدلو امید یې پاتې نۀ شو د سمندر و غاړه کراچۍ ته یې کډه وکړه او نن سبا د کراچۍ په ستر ښار کې د ژوند پاتې سبا بېګا اړوي - او باوجود د ناروغۍ او زړبوډۍ د خلکو پۀ کلک اصرار او غوښتنه دارو درمل مریضانو ته ورکوي-خدای متعال ج دې صحت ورکړي چې له قبضه یې تر ډېره برخمن و اوسو- آمین

مهجور صېب لا د اتم ټولګي زده کوونکے ؤ چې شاعري یې پېل کړې- علیقدر اولنی نظم د ۱۴ اګسټ په ورځ کال1964 کښې د ‹د آزادۍ پۀ ورځ› سرخط لاندې مډل سکول کړمه کښې پېش کړو- دې هغۀ ډېره شاعري ضایعه شوې ده - علیقدر وایي پۀ زرهاو اشعار یې د نژدې تېر وختونو ستر زیانمن جنګ او جدل لامله ضایه شؤل- او یوه حصه یې بچ پاتې شوه - چې هغه یې هم ډېره په منت زارۍ او خوارۍ تر لاسه کړه - دا هغه ټوټې ټوټې را ټوله کړې شوې شاعري ده چې د پخوانو وختونو رنګ پرې غالب دای - البته څۀ مواد داسې هم شته دای پکښې چې د حالاتِ حاضره درک پکښې موندل کېدای شي -

(c) ketabton.com: The Digital Library

پۀ دغـه شعري ټولګـه "سـکروټې پـه ایـرو" کښـې د هغـو زمانو لیک هم شته دای چې علیقدر د شپږم - اتم ټولګي زده کوونکـای ؤ-د هر زمان یو ځانګړای خپل انداز وي چې د ګرد ژوندون احاطه کوي-د یـوې ټولنې ادبي رنګ هم هرومرو دې هغې طرز یا انداز تر تاثر لاندې رادرومـي- اسـتاد مهجـور صـېب د خپـل دور یـو تکړه او ځیـرک شـاعر دای - د علیقـدر شعري ټولګه دې خپل دور عکاسي کوي او پۀ ډېر ښکلي انداز کښې یې د خپل دور ترجماني کړې ده -

لکـه څنګـه د وخـت پـۀ تېرېـدو بـدلون یـو قـدرتي عمـل دای همدغسې د ادب انداز هم د زمانې د غوښتنو سره بدلیږي را بدلیږي-

د علیقـدر شـاعري کښـې ډېـره سـادګي ده د ټکـو انتخـاب یـې خوندور دای عام فهم لیـک یې کړای- مشـکل پسـندي نۀ خوښـوي- د قـام، اولس په ژبه کښې شعر یې لیکلای - ده تر خپله وسه کوشش کړای چې پـه شعر کښې د ابهام نه ځان و ژغوري ګونګای شعر نۀ ولیکي - مهجـور صـېب د قام اصلاح غواړي ظاهره خبره ده قـامونو کښـې عـوام زیـات وي د خواصـو په پرتله - ځکه ده کوشش کړای چې ښخي ساده الفاظو کښې خپل پېغـام تـر اولس ورسي-ځکه چې د ده د شاعرۍ اصل موخه یـا هـدف د قـام اصـلاح ده- ځـان ښـوونه یـا داسـې شـاعري نـه ډډه کـوي چـې د قاموسـونو لـه سـینو را ایستلي، پور را وړي،ګران او پردو ټکـو بانـدې بـار وي - بـاوجود د دې چـې هغه یو معلم پاتې شوای او د پنځو ژبو معیاري پښتو ،اردو ، عربي، فارسـي او انګلیسي لیک لوست کښې پوره مهارت لري -

د علیقـدر مهجـور صـېب پـه لیـک کښـې د پخـوانۍ امـلا رنـګ غـالب دای - پخوا زمانو کښـې بـه د شـعر دننـه جوړښت پۀ حوالـه د قیـود او حدود پابندي کېدله خو دومره هم نۀ وه څومره چې نني وختونو کښې لکه د "ینګې" پړای تربنه جوړ شوای دای- دا وجه ده چې د علیقـدر مهجـور صـېب

(c) ketabton.com: The Digital Library

په شاعرۍاو هم پۀ املا کښې د کلاسيک دور اثار جوت ښکاري- عليقدر له اوياو بره عمر کښې راهي داى ځکه و سپيځلو پخوانو پخوانو ته نژدې پاتې شواى- لهذا په کتاب کښې به پخوانى رنګ غالب وي خو د دې دا مطلب هم نۀ داى چې مهجور صېب د نوي انداز سره بلد نۀ داى خداى متعال ج دومره استعداد ورکړاى چې د منثور او منظوم ليک پۀ هر صنف کښې يې طبع ازمايي کړې حتا چې ازاد نظم او د هايکو غوندې نوي طرزونو کښې هم ساه بندي نۀ محسوسوي- خو متاسفانه چې پۀ وطن راغلې د بدبختۍ سيلۍ د عليقدر رنګا رنګ ګلدستې نۀ واى ماتې کړې-

دلته که زۀ د يوې نۀ هېرېدونکې خاطرې/ ياد ذکر نه وکړم- لوى خيانت به وي زما د خپلو احساساتو سره او هم د عليقدر د عمرونو ليکنو سره چې خاورو کښې خاورې شوې دي- هغه داسې چې،مجهور صېب ټينګار راباندې وکړ-چې وزيرستان ته لاړ شې زما د کور زيارت هم وکړه که زما کوم ليک درته په لاس دراغے هغه درسره خوندي کړه او ما ته يې را وليږه- خداى توفيق راکړ وراغلم د کور دروازه کښې کولپ ؤ- خلاص مو کړ انګڼ کښې ودرېدم داسې راته محسوس شوه کومه هديره کښې ولاړ يم د کور ديوالونه غمځپلي وو-تا به ګمان کاوۀ د کور هر کونجاى ماتم کوي- د عليقدر د ناستې ځاى/ کوټه زنځير مو خلاص کړ- لکه د خوبونو پۀ دنيا کښې سړاى ګډ شي-لکه ځوک دې چې درياب ته ور ديکه کړي او د اوبو پۀ څرخني کښې راګير شي- په کټونو بسترې پراتې وې خو لکه د خاورو مخونه/ غلافونه ور واغوندې -د عليقدر لمارۍ له کتابونو ډکې وې خو د واينو/ اينو زور ؤ- زياتره کتابونه واينو خاورې کړې وو چې و کوم کتاب ته به دې ګوتې وروړې د خړو دوړو سره به پر زمکه راتوى شو - ځينې کتابونو باندې د کوټې چت نه د باران ځاځکي را څڅېدلي او پۀ لمارو کښې داسې ويلې شوو وو چې تا به ګمان کاوه د لمارۍ خپله حصه ده -

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته د جنګ هغه برکات او ثمرات را معلوم شول چې مونږ ته په برخه کښې و رسيدل -

د عليقدر فقط يو نظم چې دۀ 1970ء عشره کښې د حيات اباد/ پېښور په يوه روغتون کښې ليکلای وۀ چې عليقدر د ناروغۍ پر بستر پروت ؤ نور د دومره لويې خزانې څخه زۀ خالي لاسونه را ووتم کومه چې عليقدر مهجور صېب له کال 1965 راهيسې خوندي ساتله او وخت پۀ وخت يې په خپلو زرينو خيالاتو احساساتو پراخوالی ورکاوۀ- نن پکښې پرته له خړو خاورو او دوړو بل څه پۀ لاس نه راغلل- دا هغه لويه سانحه ده چې د يو ليکوال فکرونه او احساسات پکښې وژل شوي دي- جنګونه که يو لورای انسانان وژني - ورانۍ جوړوي بل لورای که انسانان ژوندي هم پاتې شي د هغوي فکرونه ورله و وژني-د عليقدر مهجور صېب د دغې لويې ادبي اثاثې په ضياع که موږ د هغۀ د ليک هر هر ټکای و ژاړو - ازاله يې ممکنه نۀ ده-

نور دې جنګونه نۀ وي - جنګونه د بربادۍ نوم دای- جنګونه د تباهۍ نوم دای-

د عليقدر مهجور صېب کوم چاپ اثار نشته البته غېر مطبوعه مـوادو کښې د "جامدين کاکا ليکونه" د وزيرستان د آزادۍ په زيار او قربانيو يو ناول " زما بې وسي او زما آزادي" او يوه واړه غوندې افسانه "تللي تللي خلک" شامل دي -

د عليقدر شعر او شاعري ډېر اړخيزه ده -د جلا جلا رنګونو يوه شنه سره زرغونه ده- د دينيت ، قاميت، وطنپالۍ،د بې وزلو انسانانو په بدحالۍ د زګيروي - د استبداد په خلاف د سرغړونې او په اوړو کښې د مالګې په مقدار چې د شعر خوند پر خپل ځای وساتي،د رومانيت يوه اعلا مرقع ده-

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دلته د مهجور صېب د هر اړخیزې شاعرۍ نه د حوالو او اشارو په صورت کښې په مثل د "مشت نمونه خروار" را وانخلو ،لوستونکي خوند نۀ شي ترېنه اخیستلای-

علیقدر په نظم - غزل دواړو کښې برلاسي لري او په دواړو صنفونو کښې د مقصدیت او پیامبرۍ صفت څرګند او واضح ساتي - د بېځایه هرزه ګویۍ- مبالغې او صنایع و بدایع نه د قلم نوکه ژغوري او شعر کښې د خوند سره د پند موخه هم نۀ هېروي - علیقدر وايي لا د اتم ټولګي زده کوونکی وم چې د تخیل وړو وړو مېږو نارامه کړم- ظاهره ده چې څوک دومره وړوکوالي کښې د شعر ښاپېرۍ ته په نظر کښېوځي تر زړبوډۍ به څومره تجربات ځان سره خوندي کړي ځکه د یو هسې شاعر په شاعري کښې پاخوالای هم و کوم صناعي توریو کښې ژباړلو ته اړتیا نۀ لري -

ځواني د هر چا میراث دای څوک هم ترېنه بې برخې کیدلای نۀ شي - او د ځوانۍ عمر هغه ښایسته عمر دای چې تر اخره یې هم سړای ارمان کوي -

د مهجور صېب کتاب کښې اولنۍ برخه کښې غزلونو ته دویمه کښې تودو نظمونو او د پای برخه کښې یې قطعات او هایکو ته ځای ورکړای-

ځکه دلته د مهجور صېب د ځوانۍ د غزلونو څخه نمونې را اخلو -

علیقدر غزل هم داسې لیکلي چې په هر بیت یې ځانته مقاله لیکله شي- دې هغۀ په غزل کښې هم د قامیت - وطنپالۍ رنګ غالب دای - زیاتره غزل یې د رومانوي رنګونو نه پاک دي ټکي یې اسان مګر په معنا ترینګلي کارولي دي -ګویا غزل یې هم انقلابي دي -

یوه غزل کښې د خپلو احساساتو ذکر داسې کوي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه خو مې خيال د پاتې شويو ارمانونو ساته
ډېر پوره شوي دي مرګيه بس يو څو پاتې دي

په ګل وطن راغلي د کړکېچن وختونو او يادونو په باب وايي:

يو ښکلې باب شي د تاريخ ترې جوړ ېدلای اشنا
دومره قيصې د رنګو پنګو هديرو پاتې دي

د خانانو زامنو ته مخاطب شوای چې تاسو پښتونولي ته کومه تيره و وهله - وايي :

ما ته پۀ کومه خلۀ پېغور د بې ننګۍ را کوې
د خان زامنه تا کښې هم څه د پښتو پاتې دي

بل ځای ورته وايي:

ستا د کوټ او پتلون قدر د خان زويه دلته نشته
چې جامه يې د پښتون وي که شپانۀ دي قدرمن دي

د پښتونخوا د غرونو لوټمارانو/ شوکمارانو څخه مو خبروي - وايي

خزانې د پښتونخوا د غرونو يوسي
د دې دنګو دنګو غرونو غلۀ هم شته دي

کله کله د رومانيت نرای رنګ پرې غالب شوای چې ببخي په پړدو کښې خوندي دای لکه وايي:

روغ سرای يمه په څه نۀ يم دلبره
خو پۀ زړۀ د ننه ښه نۀ يم دلبره

چې مهجور دې لټوي تۀ نۀ مونده ېږې
چې مې غواړې بيا به زۀ نۀ يم دلبره

د رقيب تنګ نظري يې په ګوته کړې وايي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

رقیب ژاړي چې مهجور او جانان یو ځای
دهٔ په ستر‌ګو دي لیدلي سره ګرځي

بل ځای د محبوب بې نیازي او سر زوري ته اشاره کوي :

ما چې زلفې یادې کړې سپین مخي راته وویل
بیا ګوره په سپینه ورځ د شپې خبره و نهٔ کړې

د وخت د مذهبي خلکو نه هم پوښتنه کوي ورته وايي:

وژل چې د مېږي ملا صاحبه ګناه بولې
روا شو قتلوُل ستا پهٔ تقریر د هغو خلکو

د وخت تېري زیاتي ته مخاطب دای وايي:

د ګلونو لَو مې ګډ شو ځکه ژاړم
خپل پردي چې دا پهٔ ما کوي دا څهٔ دي؟

له غاصبانو پوښتنه کوي -او وايي :

غریب بنیان کښې هم خولې دای تهٔ خپل کوټ وګوره
دا پهٔ ګرمۍ کښې پهٔ غریب پورې خندا نهٔ ده څهٔ ؟

ستاد پنځوستورو هوټل کښې شته شراب او کباب
وچه ډوډۍ ما له تنبو کښې هم روا نه ده څه ؟

د پښتنې خورکۍ پهٔ بې سترۍ او بې مهاره آزادۍ باندې ژړا کوي او داسې منت زارۍ کوي-

خورې پښتنې بې ستره مه ګرځه پېدا کړه
کومه غېرتي جذبه چې وه ملاله ترور کښې

بل ځای بیا و پښتنو پېغلو ته مخاطب شوای:

څه خو ګرم یو خپل څه د حالاتو پهٔ قصور کښې
ورو شوه حیا ختمه د پښتون په لور او خور کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وزيرستان تاريخي حماسي وختونو ته يې هم اشاره کړې او خپل اتلان يې نازولي دي- وايي:

خونـد ؤ د غــزا د تېـرو تــورو پــۀ پړکــار کښــې
پـروت چې شـهيدان وو سـرې سـيورې د پرېغـل کښـې

د وزيرستان پۀ ورانولو بې کچې خفه داى او غالباً د هر غزل په يو نيم بيت کښې يې ذکر کړاى داى - وايي:

چې کـوم کـوډګر پـۀ ګران وزيرسـتان وکړلـې کـوډې
کـوم ځـاى چې بـه ګلونـه ټوکېـدل هلتـه مورچـه ده

د وطن پۀ تنکو ګلالو پسې ژړا کوي او ظالم ته منت کوي چې دا د تنکو ګلونو لو پرېږدي -وايي:

زړۀ دې کـانړى داى ظالمـه څه بـې وختـه دې تيـار کـړو
دا تنکـىٰ ځـواني يـې ګـوره دا زلمـى د مرګـي نـۀ داى

د پښتون په وېش يې زړۀ آرې داى- وېش کوونکي ته داسې وايي:

د پښـتون پـۀ لـر او بـر کښـې چې وېش پـوخ شـي
شـــابه زور ورکـــړه تورمخيـــه خپـــل د بـــوال تـــه

د پښتو ژبې په ناقدرىٰ د باباګانو ژړا خوبونو کښې ويني- وايي:

مـا خـوب لیـدو چې څوک پښـتو د دوزخ ژبـه بـولي
پـــۀ دا خبـــره سمدســـتي روح د حمـــزه و ژړل

د پښـتونخوا پـه بدحالىٰ لـه واکدارانو پوښـتنې کوي او پېغـور ورکوي- وايي:

د کشـمير ظلـم دې لمحـه لمحـه پـۀ خلـۀ داى جاري
پـه پښـتونخوا چې کـوي ظلم بې زبـان يـې کـه نـه؟

او بل ځاى بيا د پښتونخوا و بدبختىٰ ته اشاره کوي او وايي چې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

چـا کـړې د دیـن پـه نامـه بڼه چـا د دنیـا پـۀ هیلـه
چـا نـه دې و ژغـورو د ګرانـې پښـتونخوا ګرېوانـه

د کلي وطن و لباسي غمخور خلکو ته داسې ګویان دای چې:

غـــم د خېټـــې دای د قـــام پـــۀ نـــوم اخســـتی
د وطـــن هـــر یـــو واکـــدار تـــه فکـــر وکـــړه

د وطـــن غـــنم پلـــوري جېبونـــه ډک کـــړي
ووټ دې ورکـړو اوس دا پـــلار تـــه فکـــر وکـــړه

د علیقدر په غزلو کښې پند او نصیحت هم شته دے- هغه د شعر د لارې د وعظ کار هم تر سره کړای - وایي:

احتـــرام د هـــر ســـړي کـــوه مهجـــوره
خـــو د هـــر ســـړي نـــه پـــلار مـــه جـــوړوه

بل ځای د راز خوندي نۀ ساتلو په باب وایي:

د راز ورغـومي بـه دې شـي ټـول د لېوانـو خـوراک
د زړۀ لـه شـپول دې د رازونـو کـه رمـې و ایسـتې

بل ځای د دنیا بې ثباتي ته اشاره کوي او لاروي ته وایي -

ړنـګ څلـي چـې ګورې نـو بیـا دومـره فکـر هـم کـوه
دا هـم د چـا ښـکلي وجودونـه وو چـې خـاورې شـؤل

د وخت پاخه متلونه یې هم د شعر په جامه ښکلي کړي دي یو ځای کښې لیکي:

چـې ژنـای مشـر شـي د کلـي تبـاهۍ لـه بـس دای
ژنـــي د کلـــي شـــؤل مشـــران اورونـــه ولګېـــدل

د ننني دور خودغرضۍ او ځانځانۍ تـه یـې ډېـر عجیبـه تـوري موندلي دي ته به وایې په آب زر نویسته دي- وایي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

تقــــدس د هــــر تــــرون دومــــره خیــــرن شــــو
چـــا تـــه "خپــل" وئــیلے نــهٔ شــمه شــرمېږم

د پشتون روایاتو او اقدارو بې قدري په کلکه غندي -یو شعر کښې وایي:

پښـــتنې شـــملې مـــې داســـې راتـــه اووې
"مــه مــې ږده پــه داســې ســر چــې ټيټــوي مــې"

علیقدر مهجور صیب په خپلو غزلو او نظمونو کښې د خپل وطن ذکر فکر د شعر لازمه برخه ګڼي وایي:

چــې ویــر د وران وزیرســتان مــې پــهٔ غــزل کښــې نــهٔ وي
لکــه چــې ذکــر د جانــان مــې پــهٔ غــزل نــهٔ وي

بل ځای بیا په لوستونکي ټینګارکوي چې زما لیک و نورو ته هم ورسوه- وایي:

خپــل یــې و لــولئ او بــل تــه یــې هــم ورســوئ
قیصــه د قــام چــې د نقصــان مــې پــهٔ غزل کښــې نــه وي

او بیا همدغه غزل کښې د ګرد افغانیت په باب لیکي او ذکر یې پر ځان فرض ګڼي-

ردي ټــوکرۍ تــه یــې ور واچــوئ او مــه یــې لــولئ
چــې درد او غــم د خپــل افغــان مــې پــهٔ غــزل کښــې نــهٔ وي

د نـام نهـاد خونـدي چالبـاز غمخورګربـوان تـه لاس اچـوي د ګـردې بدبختۍ سرغنه یې نوموي او ورته وایي:

لاړل ســــتا بچــــي ســــبلونو د لنــــدن تــــه
شــاګردان دې پــه ســرو وینــو لامبــل غــواړي

د خپل کلي وطن نه د مهاجرت پـه بـاب ببخـي زیـات خفـه دای او ځان ته پېغورجنې وایي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خپل "بوړي" ټوپک په خوا کښې مړۀ واى
خو مونږ له توپو تښتېدلي نه واى

زړې جامې او دا زړه لوپټه
خورېې خورزۀ خور مې ليدلي نۀ واى

و خپل قام ته مشورې ورکوي چې له بدبختيو رابهر شي لاره ورته ښايي او ورته وايي:

يا خو د وخت د سامري د غوا بچاى مه پرېږده
او يا ګيله پۀ خپلو څښو هاروني مه کوه

په وزيرستانۍ لهجه کښې يې طبع ازمايي کړې او ښۀ خوندور نظم غزل يې ليکلي دي:

د وزيرستانۍ لهجې دې يوه غزل مقطع کښې وايي:

ميدون دې مينې کشې بې خوفه بې خطره ګرځي
مهجوره تل کوي بې تيرې ننګيولي مشقينه

مهجور صيب په پښتو مينن شاعر داى هغه د پښتو په باب کار کول غواړي او ملګري غواړي:

يو جماعت راته پکار داى د پښتو د تبليغ
يو څو کسانو ارادې د سه روزې کړې دي

بل ځاى بيا وايي:

زياتوب د علم غواړي نورې ژبې زده کول هم
ليکو، لولو او وايو پۀ پښتو کارونه کيږي

پښتون د ځان احتساب ته مراجعه کوي چې خپل ګوګل کښې سر د ننه کړي- وايي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

پښتون دې خپل کتاب د عمل و لولي څه وایي
فرقې فرقې پښتون دای عذابونه دي وریږي

د وزیرستان د راتلونکي په حواله خوشبین نهٔ دای بلکې خدای مه کا څه بل رنګ پېشنګویي کوي:

پهٔ ګران وزیرستان کښې لا پاسته نوي ازغي دي
مهجوره خلک وایي سرهٔ ګلونه دي وریږي

کله کله شاعر د ځان سره پهٔ ترمو ترمو ژاړي ځکه چې د حالاتو نزاکت ویني د قام بربادۍ ویني د راتلونکي په باب یې علامې ځوروي دا ځکه چې شاعر سترګور وي-هغه ، هغه څه ویني چې ډېر کم یې بل څوک ویني-مهجور صېب داسې په زړه بار درانه ساعتونه داسې بیانوي- وایي:

چې زړهٔ له غمه شین شي نو له سترګو اوښکې څاڅي
په شین آسمان چې وربځ نه شي باران کله وریږي

او بل ځای د خپل ترلي کور دروازه ویني چې یوچا ماته کړه او په خندا خالي انګڼ ته ګډ سو:

چې په یو ګوزار د بوټ یې ور زما د کوټې مات کړو
سپاهي وخندل چې یاره دروازه خو داسې نهٔ وي

د مهجور صېب غزلې د پند او خوند نه ډک دي مګر د نظم انداز یې ډېر جارحانه او زوراور دای- د هغه یو یو نظم د ګرد کتاب مخای دای ځکه چې دومره په لوی پېغام ترینګلي دي -که د لیک د اوږدوالي نه نهٔ وېرېدلای ما به له هر نظم نمونه درته وړاندې کړې وای خو یرېږم لوستونکي به ووایي چې بیا د کتاب و لوستلو ته کوم حاجت پاتې شو-

په لنډ ټکو کښې د عنوان / سرخط لاندې د هر یو نظم په حواله یو دوه تمهیدي ټکي لیکم نور یې تاسو پخپله ولولئ -

(c) ketabton.com: The Digital Library

نظم "تبره ورځ" کښې مهجور صيب د تبرې ورځې نه رورداد پوښتي او اخر کښې د پښتون او د غلام خلکو د راتلونکي لپاره ارادې او ولولې پوښتنه کوي -

دا رنګ د مهجور صيب يو بل نظم "پوښتنې" کښې هم د مزدور او مقهور خلکو د سپېرۀ نصيب په باب پوښتنې شوې دي چې کله به له بدبختيو برات ومومي -

"اوس مه راځه لاليه" سرخط لاندې نظم کښې هم د پښتون بې وزله ژوند ته اشاره ده چې يو پښتون خپل محبوب ته ټينګار کوي چې زۀ خو هسې هم د حالاتو ښکار يم تۀ مه راځه تۀ راسره ځان په بدبختيو کښې مه شريکوه-

د مهجور صيب يو اوږد او شاهکار نظم " د پرېغل پۀ تناظر کښې جنوبي وزيرستان ته"هم پۀ لولو ارزي -

"اې مسکنه د غازيانو اې مورچې د باتورانو" کښې وزيرستان ته مخاطب شوای دای - تاريخي حوالې دي پکښې او د پرېغل د جګوالي په تناظر کښې د قام د ارادو چګوالای غواړي - او له پردو يې آزادي مطلوب ده-

دا رنګ يو بل تود خوندور نظم

" جنوبي وزيرستان ته دعا او خواستونه " چې پخوانی نظم دای چې هغه وخت وزيرستان د بدبختيو تورې سيلۍ نه وځبولای- دغه نظم کښې مهجور صيب و خپلو خلکو ته خواستونه کړي دي د جوړښت او يووالي خبره يې کړې ده- بلا مبالغه يو اعلا نظم دای -

"د آزادۍ په ورځ " سرخط لاندې نظم کښې د يوې بورې مور روداد بيانوي چې د آزادۍ په ورځ په خپل شهيد زوی پسې ژړا کوي- داسې توري يې کارولي چې د کاڼي زړه هم نرموَلای شي-

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو بل تود نظم چې بیخي یې هر ټکای نارې وهي" بلنه" دای - دغه نظم کښې علیقدر مزدور او محنت کش خلکو ته بلنه ورکوي- او بیا غټانو غاصبانو ته غږ کوي خپل حساب کتاب راوړئ-

اې خوارانو غریبانو راشئ راشئ - هغه بلنه ده چې د ډېرو خوبونه تښتوي-

د "راشه " سرخط لاندې لیکلای نظم یې بلا ارزوګانې لري- هر بند یې جدا جدا غوشتنه کوي- ډېر تود او خوندور نظم دای-

مهجور صیب تل د خوارانو ملنګانو او بې کسو خلکو طرفدار پاتې شوای دای شعر کښې د دغو طبقو ذکر د ده د کلام خاصه ده-

د "راپک"سرخط لاندې نظم کښې علیقدر د یوګړدبون روداد بیانوي چې له خلکو خېرات غواړي- دا کردار ربښتونی دای او دا ملنګ زمونږ ډېرو خلکو پیژندلو- علیقدر وایي چې راپک که جېب کښې کلدارې لرلئ راپک نه خلکو به ورته راپاخان وېیل- ډېر ترخه احساسات دي دغه ذکر شوي نظم کښې-

د علیقدر یو بل نظم دای چې عنوان یې دای - "زخمي ګوته " -دغه نظم کښې مهجور صیب د یو غریب اشپز / پاختني روداد بیان کړای چې ګوته یې غوڅه شوې وه او په تنور یې د غوڅې ګوتې سره روټۍ پخولې- ترخه او زړه سواند احساسات یې راجمع کړي دي-

"څوک دے؟ " سرخط لاندې نظم یې ډېر مشهور نظم دای چې په کال 1970 کښې "روزنامه شهباز " کښې هم خپور شوای ؤ -

یو بل خوندور نظم " د کاروان منځې په سر" کښې د یو مزدور په ژوند او کړاوونو خبره کوي دا هغه زمانه ده چې د کوټکي او کانیګرم سړک نوای نوای جوړ شوای ؤ خلک د سړک په جوړښت خوشحاله وو او مهجور

(c) ketabton.com: The Digital Library

صېب ته هغه مزدور سترګو کښې وړاندې وړاندې کېده چې دغه تور سړک يې د تارکول په تودو فوارو کښې ورته جوړ کړای-

د خپل کلي يو لېوني په مرګ يې نظم لیکلای دای "د لېوني په مرګ"- دا دومره تريخ او خوږمن نظم دای چې زړه سواند خلک د اوښکو په نذرانه او فاتحه مجبوروي- دا د هغو زمانو يادونه دي چې عليقدر وانه کښې د ډسپنسر ټرېننګ کوي او کلي ته په رخصتي راغلای-

"د خان جېل" د طنز يوه نمونه نظم دای چې مهجور صېب ځان ته همدغسې جېل خوښ کړای-

يو بل نظم "غمژن اختر" کښې عليقدر د غمجنو کورنيو په باب ليکنې کړې دي دا هغه زمانه ده چې د پاکستان نوي زره پوځيان انډيا زنداني کړي وو- د زندانيانو د ژوند مرګ په حواله د دوی کورنۍ غمجنې وې او غېر يقيني صورت حال جوړ ؤ-د دغې وختونو اختر دوي څنګه لمانځلای نظم کښې ثبت شوای دای-

"يو شاعر ملګري ته وصيت " کښې عليقدر د خپلې شاعرۍ خوندي او ژوندۍ ساتلو په باب يو شاګرد ته ليک کړای - چې زما په حال ځان خبر ساته او شايد هغه ملګرای يا شاګرد يې اخته دای او دغه کتاب يې د عملي کړنو ژوندای ثبوت دای ي- ان شاءالله

يو بل سپېکي سپېکي نظم. "بغاوت "چې دغه مهجور صېب هغه زمانه کښې ليکلای چې ذوالفقار علي بهټو د پښتونخوا او بلوچستان حکومتونه مات کړي وو-

"د پرېغل د څوکې بازه " سرخط لاندې ليکلای نظم اوږد دای او ډېر عجيبه انداز کښې يې د وزيرستان خلک مخاطب کړای - د يو دومره خوندور او سبق اموز نظم دای چې قاري تر پايه پورې سترګې نۀ شي ترېنه اړولای واقعي د صفت وړ نظم دای-

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما اول هم ذکر کړای چې علیقدر غریب یار دای مظلومیار دای ځکه یې د لیک زیاتره برخه د غریب او بې وزله خلکو متعلق ده او د غاصبانو پر ضد قوي ضرب دای -

"دهقان ته " نظم کښې هم مهجور صیب د یو کروندګر په خولې خولې ژوند خبره کړې او د دۀ له خولو مستفید غاصب یې غندلای -

د مهجور صیب اخیرنے خو پۀ اصل کښې اولنے اوږد او ژوندای نظم "پښتون ته " تر عنوان لاندې لیکلای شوای دای دغه نظم کښې علیقدر پښتنو زلمو ته تېرې هېرې خاطرې ور یادې کړې دي او لکه آیینه یې ورته مخامخ کړې چې پښتون پکښې خپل ځان و ویني-

دا ډېر ګټور او خوندور لیک دای باید هر پښتون ته و رسي او د زړه پۀ سترګو یې ولولي- مبالغه نه ده- د خوند او حېرانتیا خبره خو دا ده چې دغه نظم علیقدر کال ۱۹۶۶م کښې لیکلی چې دے د اتم ټولګي طالبعلم ؤ-

د "سکروټې په ایرو کښې" اخري باب په قطعاتو او هایکو پېرلای چې لکه د منګیز په لمن په زرزري تیلو ګلدوزي وشي-

قطعات یې هم بې پنده یا ببخونده نۀ دي لنډي ببتونه دي چې اوږده تمهیدونه لري-

علیقدر په یوه قطعه کښې د خپلې زړبوډۍ ویر په داسې ټکو کښې کړای-

پوی د ژوند پۀ نه بیګا نۀ پۀ سبا شؤم
ان تر دې چې کم و بېش زۀ د اویا شؤم

د ځوانۍ ارمان سلګۍ وهي پۀ زړۀ کښې
د ځوانۍ ارمان کؤمه چې بوډا شؤم

بل ځای کښې ډېر حکیمانه انداز کښې سیاستمدارانو ته وایي-

(c) ketabton.com: The Digital Library

مـــــور تــــه لالـــــچ د دولـــــت مــــه راکـــوئ
زمـــــــور دا خپلـــــه غریبــــــي ښــــه ده

نـــور مـــو لـــه کـــاره پـــۀ جلســـو مـــه باســـئ
زمـــــونږ دا خپلـــــه مـــــزدوري ښــــه ده

علیقدر ډېر تېز او تُند طنز کوي چې مدمقابل یې ځواب نۀ مومي-
د وزیرستان د کړکېچنو حالاتو په وخت په کډه کښې یو کلیوال سره خبره سپینوي-

یـــو تربـــور مـــې پـــۀ" تورمانـــدي " کښـــې خبـــره وکـــړه
کور کښې دې مړۀ وای خو چې دومره لرې تللي نۀ وای
مـــا ورتـــه اووې چـــې لا اوس هـــم ډېـــر راغلـــي نـــۀ یـــو
وې یې چې کـور د مرګـي ړنګ کړې چې ښاغلي نۀ وای

بل ځای بیا پېغورجنه کښې وایي-

چـــې پښـــتو د کلیوالـــو پـــۀ شـــان نـــۀ کـــړې
بیـــا پښـــتون چـــې ځـــان تـــه و نـــۀ وایـــې ګـــوره

د" ترلـــې" مـــې د کمڅـــو ســـره ســـم نـــۀ دي
ســـــتا دا ښـــــکته للېـــــدلي بریـــــت تربـــــوره

کله کله د زلمیتوب تبجنې ولولې په قطعه کښې للو کوي- وایي:

پـــلار تـــه دې وایـــه چـــې انکـــار و نـــۀ کـــړي
پښـــــــتون زلمـــــــے یمـــــه زۀ مـــــــړي کـــــوُم

خـــو زۀ هغـــه پښـــتون هـــم نـــۀ یمـــه چـــې؛
پـــۀ ســـرو منګولـــو پـــۀ تـــا پـــړي کـــوُم

کله کله قطعاتو کښې شوخي خوندي کړې لکه یو ځای وایي -

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما ورته وې چې ښۀ د کار خلک دي
د ښۀ کردار، د ښه ګفتار خلک دي
جانان مې رو غوندې پۀ غور کښې ووې
"دا شاعران هم ښۀ وزګار خلک دي"

قطعات دې دومره بس وي ځکه چې ما پېل کښې د مشت نمونه خروار وعده کړې وه -

هایکو یو ښېخي نوای انداز دای د منظوم لیکنو- پوهان وایي د جاپان تخلیق دای-

علیقدر مهجور صېب په دغي نوي انداز کښې هم د خپل قلم زور ازمېیلای دای او پکښې برلاسے شوے دے-

د نمونې په حېث یوه هایکو راوړم نورې ستاسو په حواله کوُم-

کوشلیي ځووني زیبېره پګړۍ دې پۀ سر
داسې کشیژي لکه ولېژدې چې
پۀ دواکي جېنګ دې منې زیبېرې ګېډۍ

په پای کښې به دومره ووایم چې د روغ بادشاه خیال صېب د نظم یو بېت دای " کاش چې ویجاړه پښتونخوا کښې مې زېږون نۀ وای "کاش چې پښتون نۀ وای"

زۀ وایم کاش چې د مهجور صېب په وزیرستان کښې او بیا پۀ منځني وزیرستان کښې زېږون نۀ وای ځکه چې- دا د ادب په حواله هغه سپېره شاړه خاوره ده چې د بلا ناوړه، بېخونده، بې رنګه دودونو پۀ والکه کښې ده دا هغه ترخه خاوره ده چې شاعر ادیب پکښې د ما في الضمیر اظهار نۀ شي کولای دا هغه منطقه ده چې شعروشاعري یا ادبي هلو ځلو ته د ډمتوب نوم ورکوي زمونږ دغو بېخونده تربتو رسمونو رواجونو زمونږ د مهجور صېب غوندې ډېرې قیمتي ملغلرې ضایعه کړې - د احساساتو

(c) ketabton.com: The Digital Library

مرګونه پکښې کېږي او ډېر لیکوالان لا نن هم په خپل لیک/ تخلیق پورې داسې پۀ وېره ترهه ګرځي ته به ګمان کوې کوم لوی مجرم دای یا یې غلا کړې ده-

خدای متعال ج دې وکړي نور زموږ تکړه د تخلیق خاوندان راڅخه ضایعه نۀ شي د شاعرانو/ لیکوالانو ضیاع د یو قام د شعوري اثاثې ضیاع ده دا هغه سترګور او ځیرک خلک دي ، چې د زمان او مکان معمولي خوځښت هم ډېر پۀ شدت محسوسوي او قام ته اګاهو پېغام او خبرتیا ورکوي دا بېله خبرې ده چې اوریدونکي- لوستونکي لا ورته بابولالې ووایي لا د خیالي دنیا خبرې-

په هر صورت موږ له راتلونکي کهول څخه هیله لرو چې دوی په دغه حواله پامته دار و اوسي او دومره ځنډ نۀ کړي چې د لعلونو خزانو ته تورې پنجې و رسي-

د ادب یۀ ادنا زده کوونکي پۀ حېث خو زما وړاندیز دا دای چې پۀ مرګ د یو بل کالیزې یا تلین لمانځلو نه به دا خبره سل واري غوره او بهتره وي چې پۀ ژوند یو بل سره و پېژنو- یو بل سره و نازؤو او یو بل ته مینه او احترام سره ورکړو- ځکه چې:

دا جهـــــان دخپلـــــــوی کـــــــور دای
ځانځـــــانی لـــــره خــــو ګــــور دای

په سوچه او توده پښتونواله مینه
سره د ټولو ادابو او احتراماتو
مظلومیار ماسید
ډېره اسماعیل خان/ پښتونخوا
28م جولایي ۲۰۲۱م
د هاړ ۱۵مه

(c) ketabton.com: The Digital Library

مهجور صاحب چې زۀ څومره پېژانۀ

بسم الله الرحمن الرحیم

دا دې 1988-89 خبره دو چې کله دې مو په پي - ټي - سي پوسټ اړډر وشۀ- هغه هن دې مهجور صاحب و کلي ته نژدې هايي سکول شنکئ بندې- دغه وخت دې شنکئ هايي سکول هېډماسټر دې مو ساکه نيېيۀ/ماما قدرمن او ګرون محمد دين صاحب وۀ چې په قوم نظر خېل دای - زه نوای نوای وۀ او دا علاقه شې هن بالات نۀ وۀ - ايستوذون بندې مې نظر اچووۀ- چې پۀ محترم مهجور صاحب مې سترګې ولاګېدې يو غايبونۀ خوشبويي او پيژندګلي احساس روته کېدۀ ماما مې تعارف ورته کووۀ چې دا نورعالم دای دا هن يو شۀ شاعر دای- هغه ريځې نه ووم پيژندګلي سره وشوه او بيا دې سفر او پرادي کلي وطن واختيري مې په دۀ پورې په خوند بداله شوه ځکه چې داسې ملګرای مې ميندلي چې زه دې دۀ او دای دې مو په ژاغېدو سره پېدلي - د شعر و شاعرۍ خووژۀ تروۀ ووم سره وېشل- دۀ مو ته اول وور دې "راپک" خدای بخشلي بندې ليکلای نظم تېر که چې په دغه کيتوبۀ شې هن شته دای- ډېر زيوت ځينې متاثر شوۀ او ډېر زيوت خوند يې روکۀ -

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـه دې مهجـور صـاحب پـه شخصيت بنـدې ليکـل کـاوۀ- اول خو داسې مناسب ټکي نه ميندا وۀ او بيا که ميندل هـن شـي پـتـه نشـتـه داى -داى ووى قبيل کوو که نۀ-

د مهجور صاحب شخصيت رښا ربځ دو کيمه سيوره - تياره يې په شخصيت نشته ،سپين ، صـادق، همـدرد ، زړسـوبيان ، دې خـور غـريـب يـور ملګراى ۀ دې خپل پردى غمخوراى، دې خپلې زمه وورى پابند ، پرهېزګار، او سـخي سـړاى وۀ، تـل انصـاف خواشَـوينکاى وۀ- مـو پـه سـکول شـې داى يادګېرنه کړاى وۀ چې سنيئر/جونئير ايستوذونې وې ډېر قدر کووۀ- تعليمي تکړاوولاى خداى ډېر وير وۀ په سکول شې وو چې چا ته هن د سبق په حوالـه څه مشکل پېش شۀ مهجور صاحب ته ووى وشولي- دې سکول بچيون بندې يې ډېر قدر وۀ او خداى داسې رعب وير کړاى وۀ چې دې سکول پـه ګـېټ وو رو نـنـاوتلي يـوه خاموشـې وو جـوړه شـوه يـوۀ بـل وو سـره وېـل خليـل صـېب روغـاى ،سنبال شئ- دا رعب او درانشت وو ويلې نۀ وي چې دا پـوس ټـولې خوبۍ خداى وير نصيب کړيې وې -

ډېر محنتي او مخلص ايستوذ وۀ دۀ کله هن په سکول شې د خپـل پردي پيرډ ايسوب نۀ داى کړاى چې کلاس شې وو ايستوذ نه وۀ په خپل مـخ وو وير نناوتلي او سبق وې بچيون ته ويلي-

مهجور صاحب د هر مظلوم طرفدار شخصيت لري-

دې ســکول نــه عــلاوه دې دۀ پرايوېــټ کلېنــک هــن وۀ چــې موسپېشين نه بعد وو يې خلوصاولي- خو داى مو چېرې نه داى ليدلاى چې سکول ټايم شې کلېنـک تـه تللاى وي حالانکې دې سکول ټايم شـې وو هـن بيمورون دې سکول په چاردېوارې رو بدال وي انتظار ووى کووۀ خو دۀ کلـه هن پېرډ نه پرېباش- البته کـه چېرې وې داس موقـع ميندلـه چې فـارغ وو وۀ ايستوذون وو موجود وي بيا وو کله کله بيمورون ته پۀ ګېټ وېر و ووت -

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر دې لرې لرې نۀ وو خلک ورته روتۀ خدای یې لوس شې شفاء اچولیې وه- دې میډیکل پریکټس نه علاوه دای یو ډېر مشهور حکیم هن دای چې دې حکمت دې شهرت نه یې ډېر لرې لرې خلق خبر دای-

جامې ډېرې دي چې قلم یې بیان پسې نۀ رسي ، ژبه / نوکه یې وچیږي-

دې مهجور صاحب کورنۍ یوه لویه دیني کورنۍ دو- دې دۀ نیکه خدای بخشلای یو بزرګ وۀ دې خپل وخت ځکه په ټوله علاقه شې خلک دۀ ته او دې دۀ کورنۍ ته دې قدر په نظر کسي-

دیاته وو دې یوې خبرې وضاحت وکۀ چې دې دۀ شاعري تر وېسه پورې خوندي سوتلې وجه دا دو چې دای دې یوې دیني کورنۍ سره تعلق لري او دې میژ خلک په پټې سترګې شاعري په بده مني- حالانکې دې مهجور صاحب شاعري شې خو دې ګل او دې بلبل قیصه هن ډېره کمه دو لیا دې نشت باروباره دو - هغه یو قومي ملي پاشتین او مذهبي شاعر دای- خو بیا هن دې شاعرۍ بدنومي ټکي دای دامره و ځانډووۀ چې نن پنځه پنځوس کوله نه بعد دې دۀ کیتوب چاپ کیژي- خو بیا هن شه دو چې کیمه شاعري یې پوتې دو هغه محفوظ شي او د ژوند په زېږبدي شې یې ارموند پیره شي - البته داغه ظلم نور مناسب نۀ دای-

دې مهجور صاحب شاعري هن داسې خوندور خوانای دای چې هر قسم شیریني پکشې شته دای- لیک یې ډېر پوخ او مطلبي دای- دې قافیه ردیف شاعر نۀ دای بلکې هر شعر هر غزل هر نظم یې د مقصد نه ډک دای - لهجه یې بیخي ساده دو خو شعر یې ډېر زورآور دای-

په پیره غزل شې یې یو هن داسې شعر نۀ میندیژي چې په قافیه ردیف یې خون خلوص کړای وي- او دې شعر دې مطلب خیال یې نۀ وي سوتلای-

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې زړې زمونې شاعر دای- په هغه زمونه شې چې خدای بخښلي حمزه بابا او نورې درانې تکړه شاعرونې وو ادبي غونډې جوړولې دۀ هن په شې شرکت کولي- او دې غزل ستر بابا حمزه علیه رحمه هن شاباسي ویر کړي دي دغې نه دا پته لګي چې دې وزیرستان په ادبي دنیو شې چې لیا تیاره وه هغه تیارې شې مهجور صاحب یو جاوات ستورای دای-

دې دۀ دې شاعرۍ دې معیار اندازه دغې نه هن لاګیدله شي چې دې حمزه بابا په دور شې دې دۀ کلامینه په روزنامه شهباز پېښور او نورې مشهورې رسالې شې روتلل-

خو افسوس دا دای چې دې میژ وطن شې او بیا په ټول پاشتونۀ شې دا بدبختي شته دای چې شاعر سره یې بدي دو- زۀ یایۀ که مهجور صاحب غوندې شاعر په بل قوم شې وای نن وې دې ادب پۀ تاریخ شې یو باب وای او یو نوم وې وای- خو وزیرستان دای او پشتونستان دای چې ژوندي یې بې قدره دي خو مړي یې قدرمن دي-

میژ ژوندي نۀ سره پرېژدي خو پۀ مړینې شۀ پاله نازیژي- دا دې قدر او مینې یو بې مطلبه انداز دای-

مهجور صاحب نن سابو لژ بیمور دای خدای دا وکوو دا کیتوب یې دې خواشولۍ او صحت سبب وګرځي- آمین

په غونډه مینه
نورعالم ماسید
ډېره، پښتونخوا
یکم جولایي 2021م

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمد خلیل مهجور صیب غائبانه پېژنم

ادب یوه داسې دنیا ده چې څوک ور داخل شي نو تاریخ یې ملګرے شي تل یې یاد ساتي- داسې خلق دمرګ نه وروستو هم لکه ژوندي یادیږي-

ډېر محترم مهجور صیب پۀ وزیرستان کښې یو ځلانده ستورے دے- هسې هم دغه خاوره ډېره ځربه ده د ادب په حواله ، لیکن متاسفانه مونږ څخه خپل تاریخ خوندي ساتلے شوے دے، لکه پیر روشان چې لوی لیکوونکے،ستر مبارز او لوی قهرمان تېر شوای دای، هم د دغې خاورے نه ؤ- د ټول پښتون اولس پۀ سر یې ننګ کړے دے- تر دې حده چې خپل زامن او خپلوان یې قربان کړل ، خو د مغلو پۀ خلاف یې د پښتون قام د ساتنې هڅه جاري وساتله -

دغه شان ملا پېونده هم د دې خاورې ځوان ؤ چې د انګرېز پۀ شان دښمن یې هم مېړانه منلې ده-

محترم مهجور صیب هم د دغه زنځیر یوه کړی ده- مهجور صیب زۀ غائبانه پېژنم- د هغه شاګردانو او نورو نژدې ملګرو څخه مې د هغه د شخصیت پۀ حقله ډېر څۀ اورېدلي دي، لکه محترم مظلومیار صیب، نورعالم مسید صیب او داسې نور-

وایي مهجور صیب د یوې دیني کورنۍ سره تعلق لري- دغه لامل ؤ چې دۀ تر اوسه پورې خپل کلام چاپ نۀ کړې شو ، چې هسې نه څوک زما کورنۍ ته بد و وایي . ولې چې شاعر ته زمونږ په ټولنه کښې چا پۀ درانه سترګه نۀ کتل ، اوس لږ شعور پېدا شوے دے- نو ځکه دا غنیمت دے چې اوس پۀ دغه وخت مونږ ته دمهجور صیب لیکلے کلام پۀ لاس راشي نو دا تاریخ یوه برخه به جوړه شي او دغه نوي نسل لپاره به یو لوی سبق و ګرځي-

(c) ketabton.com: The Digital Library

تر څو چې ما ته معلومه ده چې مهجور صیب یو د لوړې پایې معلم یا ښوونکے پاتې شوے دے . نن یې هم شاګردان قدر کوي- د خپلې دېوټۍ ډیر پابند معلم ؤ- او ورسره یو لوی طبیب هم ؤ، چې په وزګار وخت کښې به یې خلقو ته د تداوۍ دارو هم ورکوُل -

مهجور صیب کال ۱۹۶۵م څخه د شعر وشاعرۍ سره تعلق ژوندے ساتلے دے- د هغه وخت په رسالو کښې به یې کلام چاپ کېدو- د لویو لویو شاعرانو سره یې لیدۀ کاتۀ شوي دي لکه اروابښاد امیرحمزه شنواري به دې هغۀ لیک ته ډیر په درانۀ سترګه کتل-

مهجورصیب نظم ، غزل او هائیکو ډیر په ښۀ انداز سره تړلي دي -

مهجور صیب په قام مئین سړے دے لکه وایي-

زړۀ خو مې غواړي چې دې و ستایمه
خو دا لفظونه به له کومه غواړم
پښتونه ځوانه که دې پلار غوندې شوې
نو ستا په پلار پسې به و نۀ ژاړم

مهجور صیب زاړۀ وختونه لیدلی دي نو ځکه په شعرکښې داسې وایي:

کله کله یادیږي تېر وختونه
ښۀ وختونه خو افسوس په شمېر وختونه

مهجور صیب دغریب اولس په حال ژړا کړې ده لکه وایي:

چې کور کښې ډېوې مړې وي پتنګان کله راځي
غربت چې ترحد زیات شي نو یاران کله راځي

مهجور صیب د خپل وطن وران ویجاړحال داسې بیانوي:

مهجوره دا په وهم او ګمان کښې د چا نۀ وه
چې خړ وخت به په ګل وزیرستان کله راځي

مهجور صیب په خپل شعر کښې خپلې بیمارۍ او د عمر ذکر داسې کوي-

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـه بیمـار یـم لـږ مـې خیـال پـهٔ مـاه و صـال کـه
د اویـا کـالونو تېـر شـؤمه تـهٔ خیـال کـه

مهجورصېب د غزل او نظم سره هائیکو هم ډېر پهٔ ښهٔ انداز لیکي لکه د حالاتو پهٔ تناظر کښې وایي:

دا ببـر سـر ځېـرې ګرېـوان ولـې ؟
مـا وې چـې دا لېـونے سـتا مینـې کـړم
اشـنا مـې وېـل چـې دهشـت ګـر لیـدهٔ شـې

مهجور صېب په خپله شاعري کښې د قام سره مینه، د وطن سره مینه ښکاره کړې ده ، پهٔ غریب باندې ترسېدلے دے ، د ظالم نه یې ډېره ګیله کړې ده- زهٔ دمهجور پهٔ لیک ویاړم چې وزیرستان کښې هم د نورې پښتنې سیمې پهٔ شان داسې خلق شته چې مونږ ورباندې ویاړ کولے شو-
یو اخري شعر چې دهٔ پکښې د راتلونکي وخت وېنا کړې ده:

لـر پښـتون که سترګې پټې کړي چې خبر دے زهٔ خو بچ یم
د بمونـو دغـه بـوی بـه را رسـېږي پېښـور تـه

مهجور صېب د رومانیت خبرې ډېرې پهٔ حیاناک انداز کښې کړې دي- چې د دهٔ حیا او دینداري ثابتوي - مختصر ده چې د مهجور صېب پهٔ شاعرۍ کښې ما دې هغه شخصیت ولیدهٔ چې د ګڼو اوصافو مجموعه ده - او لوستونکو ته هم بلنه ورکوم چې د مهجور صېب کلام د زړهٔ په سترګو ولولي ځکه چې دې هغه پهٔ کلام کښې خوند هم شته او پند هم-د غزل،نظم هر شعر یې په معنا پای ته رسي-
اوربېدلي مې دي مهجور صېب نن سبا ناجوړه دے رب العزت دې روغ صحت ورکړي چې دا د وختونو راهیسې ځلانده بل مشال مونږ ته زموږ ته راتلونکي په حواله د رڼا وسیله و ګرځي - آمین

محمد اقبال محسود شکتوئ وال2021-7-3

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مهجور صیب سره د هغۀ پۀ لیک کښې لیدۀ کاتۀ

د محمد خلیل مهجور صیب نوم مې څو ځله لۀ مظلومیار صیب اوریدلی ؤ ــ هغۀ به چې کله د مهجور صیب د شعر پۀ حقله خبره کوله نو ورسره به یې دا افسوس هم کاوۀ چې کاش هغۀ ځان پټ نۀ وای ساتلی ــ کاش د خلیل صیب دولس زره شعرونه ضایع شوي نۀ وای.....هغۀ به بیا بیا دا خبره کوله چې کاش د هغۀ شعرونه د کتاب پۀ پاڼو کښې محفوظ شوي وای۔ نن که یو لوری د مظلومیار صیب هغه ارمان تر سره کیږي نو بل لوری ، پته نشته د مهجور صیب د اوږدو مودو راهیسې پۀ سینه کښې ساتلي ارمان به څۀ کیفیت وي۔ ډیر د خوښۍ وختونه دي چې د مهجور صیب پۀ شعري ټولګه کار روان دی۔ مظلومیار صیب ما ته د کتاب مسوده وړاندې کړه او د لیک غوښتنه یې وکړه۔ ما ورسره هو کړه وکړه او دا زما د خوش بختۍ انتها ده چې زۀ د خلیل صیب پۀ کتاب لیک کوم۔ زۀ پیشګي معذرت غواړم۔ ځکه چې پوهیږم چې د خلیل صیب پۀ شعر لیک کول زما د وس خبره نۀ ده۔

د خلیل صیب شعر دومره ډیر اړخونه لري چې سړی ورته ګوته پۀ غاښ پاتې شي. زۀ نۀ شم کولی چې د هر اړخ سره یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

انصاف وکړم خو بيا هم هڅه کوم چې په لنډو ټکو کې په څو اړخونو خبره وکړم -

شکسپئر په يوۀ نظم کښې خبره کړې چې انسان په ژوند کښې تر څو مرحلو راتيرېږي د هرې مرحلې خپل احساسات وي.د وړوکوالي خپل ضرورتونه او احساسات وي د ځوانۍ جذبات او احساسات بيا اکثر د "memory long" حصه جوړه شي خصوصاً د شاعر.د شاعر شعري ژوند زما په خيال د هغۀ وخت نه ساه په اخستو شي چې کله هغه د يوې ښکلا د يو احساس اسير شي. او ښکلا پخپله يو وسيع مفهوم او معنا لري.چې دلته يې ژباړل د ليک د مرام برخه نه ده.زما خيال دی چې د خليل صيب د ځوانۍ د وخت اکثر شعرونه ضايع شوي دي.د "جانان" په حقله ډېر شعرونه د دۀ په کتاب کښې نشته خو بيا هم دومره شته چې د سړي تنده پرې ماته شي.د مثال پۀ توګه دا څو شعرونه....

سپين مخونه قرارونه د زړۀ يوسي
وړي د سترګو نه خوبونه شونډې سرې.

تا د لوظونو د کتاب نه چې معنې اوويستې
ما پۀ نا کړيو ګناهونو هم توبې اوويستې

د مجنون خيرې ښکلې ښکارې پۀ صحرا ګرېوانه
پۀ تا "روپۍ"مزه کوي اې د لېلا ګرېوانه

تۀ مې يو ساعت لۀ زړۀ نه بهر نۀ کړې
وايه کله ستا پۀ زړۀ کښې هم غرېبږم؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

نخښې مو د يو ځای د ناستو ورانې ويجاړې شوې
لارې مو د تلو او د راتلو ورانې ويجاړې شوې

د پاکې مينې په جهان اورونه ولګېدل
په خوارۀ ټکي د جانان اورونه ولګېدل

ستا يادونه که دې نوي که زاړۀ دي قدرمن دي
دا زما په پښتون زړۀ کښې مېلمانۀ دي قدرمن دي

ستا جامې هم ښکلې ښکارې، ستا د مخ ځواب هم نشته
که دې تورې غټې سترګې که بانۀ دي قدرمن دي

عشق تر يوۀ کس پورې محدوده نۀ وي بلکې د هغۀ د ذات سره تړلې هر څيز د عشق وطن وګرزي -د چا د ياد سره تړلې لار، د چا و قد ورته چينار و نښتر او د چا د سترګو د رنګونو سره تړلي د الګډ د اوبو رنګونه.... ان تر دې چې ټول وطن د سړي جانان شي د وطن مينه د جانان لۀ مينې زوروره ده- مهجور صېب هم د وطن مينې زخمي کړی دی.هجرت کول او د خپل وطن پرېښودنه د ژوند ترخه الميه وه د مهجور صېب احساسات ټول زخمي زخمي دي پۀ هر غزل کې يې د خپل وطن مرثيه ليکلې.

نۀ يې زوی نۀ يې لېور شته
پښتونخوا ده هغه کونډه

صفت کوه د ګورګوټو زلفو شاعر دې منم
فکر کوه د پښتنو هم ترجمان يې که نه ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې وېـر د وران وزيرستان مې پـۀ غـزل کـې نـۀ وي
لکـه چـې ذکـر د جانـان مـې پـۀ غـزل کـې نـۀ وي

ردي تـوکرۍ تـه يـې ور واچـوئ او مـه يـې لـولئ
چې درد او غـم د خپـل افغـان مـې پـۀ غـزل کښـې نـۀ وي

زغملـې نـوره نـۀ شـو دا ګرمـي وزيرسـتانه
سـړه هـوا بـه کلـه پـۀ مـونږ لګـي د پرېغـل نـه

د چـا سـپېرو سـترګو خـوړلی دی امکـان نشـته
ودان بـه خـړ وزيرسـتان شـي! نـه هـېڅ کلـه نـه

مهجـور صـېب د چاپېريـال د سياسـي حـالاتو نـه هـم ځـان ښـۀ خبـر سـاتلی او کمـال يـې دا دی چې پـۀ چا پـورې يـې ځـان نـۀ دی تړلـی هغـه چـې ځـۀ وينـي هغـه وايـي چـې څـۀ محسوسـوي د هغـې اظهـار کوي.د ستايلو او غندلو پېمانه يې د تعصب نه مبرا ساتلې ده.

د اسـلام دې يـوه خبـره هـم ونـۀ کـړه
مـلا جانـه هسـې لاړې اسـمبلي تـه

اسـلام نشـته تـش پـۀ نـوم اسـلام ابـاد دی
اسـلام نـه وايـي پـۀ نـوم مسـلماني تـه

لاس د خپلـو پښـتنو هـم پکښـې ويـنم
پښـتونخوا چـې زۀ دې ګـورم بربـادي تـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وژل چــې د مبـــرې مـــلا صـــاحبه ګنـــاه بـــولي
روا شـــول قتلـــول ســـتا پـــۀ تقريـــر د هغـــو خلکـــو

چـــې کشـــمير کشـــمير دې هـــر وخـــت وظيفـــه ده
پـــۀ دا خلـــۀ خـــو يـــو ځـــل يـــاده پښـــتونخواه کـــړه

مهجـور صـيب د خپـل کلتـور کلـک داعـي دی د حـالاتو د وجې زمـونږ پـۀ کلتـور کښـې چـې کـوم بـدلون را روان دې دغـې بـدلون مهجور صيب سخت دړدولی -

د مغـــــــرب تهذيبـــــــــه خـــــــــوار شـــــــــې
پښـــــــــتنه دې کـــــــــــړه بـربنـــــــــــده

خـــدايګو چـــې ګهـــړۍ ورســـره هغســـې خونـــد نـــۀ کـــوي
خونـــد چـــې د بنګـــړو وۀ پـــۀ مړونـــد د پيغلـــې جـــل کښـــې

ګيلــــه بــــه څــــوک کــــړي د خيــــرن نظــــر نــــه
چــــې پښــــتنو پيغلــــې پــــردې مــــاتې کــــړې

ســــتا پــــۀ حيــــا چــــې قســــمونه خورمــــه
پښــــتنې خــــورې ســــتا پښــــتو تــــه ګــــورم

ورکــــې لــــوپټې شــــوې پښــــتنې ويــــنم ســــرتورې شــــوې
لاړل پښــــتانۀ او غيرتونــــه وو چــــې خــــاورې شــــول

(c) ketabton.com: The Digital Library

مهجور صیب د انسان سره د مینې داعي دی د هغهٔ مینه د انسانیت سره ده.د هغهٔ مینه سوچه ده د سرمایه دارانه نظام پهٔ وجه چې پهٔ انسانانو کښې کوم تفریق روان دی د هغې سخت خلاف دی .مهجور صیب همېشه د مزدور پهٔ درد دړدېدلی ښکاري-

غریب بنیان کښې هم خولې دی ! تهٔ خپل کوټ وګوره
دا پهٔ ګرمۍ کښې پهٔ غریب پورې خندا نهٔ ده. څهٔ ؟

بابا "روټۍ روټۍ" دا چغې د دې کور نه راځي
پهٔ دا مانۍ کښې دا سندرې دا ګډا نهٔ دا څهٔ

څوک یخو سیورو کښې خوبونه کوي
چا پهٔ سره نمر پهٔ ځان خولې ماتې کړي

بل ځای وایي چې:

زهٔ دا نهٔ وایم اشنا چې هر ژوندی د مرګي نهٔ دی
چې سامان د بل د ژوند کړي دا سړی د مرګي نهٔ دی

چې نفرت تربنه تښتېږي محبت ورغاړې وځي
دا پهٔ ژوند مئین که خپل دی که پردی د مرګي نهٔ دی

مهجور صیب د پښتنو بې اتفاقۍ هم ډېر ځورولی ...پهٔ غزل او نظم کښې د دې بې اتفاقۍ ذکر کړی:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر ډېر مې ځوروي يو والی نۀ شته پۀ پښتون کښې
مهجوره څۀ سبق به دې څوک واخلي د غزل نه

چې به پۀ يوه خله افغانان شي نا هېڅ کله نه
چې به پوره زما ارمان شي نا هېڅ کله نه

د ليک د اوږدلي له يرې د مهجور صېب په شاهکار نظمونه خبره نه شم کولی ځکه چې په لنډو ټکو کښې يې احاطه نه شي کېدلی او بيا که په قطعاتو او هايکو خبره وکړم لکه پۀ درياب کښې غوپې وهل دي او څوک چې زما غوندې نوای لمبوزن وي د ادب په پراخ دريابونو کښې شايد تر ساحل ورسره مټ وزرې مرسته نه وکړي۔

هغه دې لوستونکي خپل ولولي ځکه چې زما و ژباړلو ته اړتيا نه لري۔ پوره پوره کتابونه هومره نظمونه دي د معناو په لحاظ۔

اخر کښې به زۀ د مهجور صېب دعا او تمنا ورسره غبرګه کړم چې الله دې روغ صورت او اوږد عمر ورنصيب کړي۔آمين

د مهجور دي ارمانونه ټول پوره خو ياران وايي
د اويا کالو شاعر تر څۀ مودې د مرګي نۀ دي

پروفيسر اکبر علي ناياب
ډېره اسماعيل خان۔ پښتونخوا
3م جولايي 2021

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما قدرمن استاجي ته

بسم الله الرحمن الرحیم

نن پوهیږم یوه خوشحالي محسوسوم -فکر کوم چې د دومره زیاتې خوشحالۍ لامل څه دی خو بیا چې د ګران محترم عالیقدر استاد ډاکټر محمد خلیل مهجور صیب شعري ټولګه (سکروټې په ایرو کښې) د چاپ کولو هلې ځلې زړه ته راشي بیا راته احساس وشي او باوري شم چې زما په احساساتو کښې دغه ګڼه ګوڼه د دغي کتاب د ادب و دنیاګۍ ته راتلنه دي- خدای دې وکړي چې نور دغه اوږد انتظار د بختور پای ټکي ومومي -- اللهم آمین

د استاد او ډاکټر محمد خلیل مهجور صیب د نوم سره خو به تقریباً هر سړی اشنا وي ځکه چې محترم مهجور صیب ته پروردګار د حکمت لویه برخه ورکړې ده طبابت او استاذي دواړه داسې مبارکې پېشې دي چې د سړي هره ګړۍ د انسانیت په چوپړ کښې تېرېږي -

ما ته دغه سعادت حاصل دی او ویاړم چې زه په ښوونځي کښې د محترم مهجور صیب پنځه کاله شاګرد پاتې شوی یم او دی مې استاد پاتې شوی-

(c) ketabton.com: The Digital Library

انتهـايي مخلص ديانتـدار شخصيت لـري کـه ووايـم چې د عصـر حاضر يو لوی برگزيده ولي انسان دی مبالغه به نهٔ وي-

د رب مهربـاني ده الله ورلـه لويـه تقـوا ورکـړې ده کـه زهٔ د محتـرم مهجور صېب پهٔ شخصيت خپلو خبرو ته دوام ورکړم نو نهٔ شم کولی چې زهٔ د محترم صېب د شخصيت احاطه وکړم ځکه چې د کتـابونو شـانتې شخصـيت باندې کتابونه ليکل د قلم زور غـواړي- د محتـرم مهجـور صـېب پهٔ بـاب يـو گړد کتاب خبرې هم کمې دي-

د محترم مهجور صېب ډېرې خاطرې راسره دي کـه د ټولـو بيـانول مې پېل کړل شايد زما د ليک مرام بـه وبـايلم- او نهٔ کومـه داسې فـارمولا لا چا موندلې چې پـه لنډ ټکو کښې ټول ټکي ځـای پـه ځـای کـړي-دې اسـتاد محترم د تقویٰ يوه لنډه قيصه درسره شريکؤم-

محتـرم صـېب پـهٔ لاس يـوه راډو گـړی، تړلـه او مـا تـه بـل ملگـري ښودلې وه د استاد د تقوا حدونو ته سړی حېران شي- پـهٔ پنځـو کـالو کښـې چې پهٔ ښوونځي کښې مو تېر کړل مـونږ د محتـرم صـېب پـهٔ لاس کښـې هغـه قيمتي گړی/ سات جوته / ښکاره نهٔ وليدلـه دغـه د دهٔ د تقـوا او پرهېزگـاری، يو وړوکی مثال دی چې لا نورې به څومره خاطرې راسره وي خو لنډه ده چې د محترم مهجور صېب پهٔ شخصيت او کردار باندې ليکـل زمـونږ د وس کـار نهٔ دی ځکه چې پهٔ خپل کمزوري فکر او قلم کښې دومره تـوان نهٔ وينم خـو د زړهٔ سوچه مينه ورته ډالی، کؤم-

ذاتي پهٔ ما بېخي زيـات گران دی او د دهٔ پـهٔ اړه زهٔ د رحمـان بابـا دا يو بيت ډېر تکرارؤم چې:

کــه دې تــا د ښــکلي مــخ عاشــقان ډېــر دي
زهٔ پــهٔ ټولــو کښــې اول يــم دويــم نــهٔ يــم

(c) ketabton.com: The Digital Library

رب دې مهجـور صـیب تـه روغ رمـټ صـحت نصـیب کـړي د خوشحالۍ ډک ژوند ورته غواړم- امین ثم امین

د محترم صیب شعري ټولګه (سکروټې پهٔ ایرو کښې) ما تقریباً ټکي پهٔ ټکي ولوستله داسې لیک دې پهٔ ګړده پښتونخوا کښې یو نیم کوي لکه څنګه چې مهجور صیب کړی دی- واقعي چې الله ورلـه ډېر څهٔ ورکړي دي- نوم د خدای، هر غزل کښې یې د پښتون قام سره د مینې اظهار کړی دی د پښتنو غم دړد یې د ځان غم دړد بللی دی-

ځکه چې محترم صیب یو بیت کښې وایي:

ژړا بـه سـتا پـهٔ جـدایۍ ښـکلیه زهٔ بیـا کؤمـه
ماتـه لا ډېـرې مرثیـې د پښـتنو پـاتې دي

یقیناً چې د پښتنو غمونو دړدونو یې سینه غلبېل کړې ده د خپل وطـن خپلې خـاورې خپـل قـام سره یې زړهٔ لکـه د مقنـاتیس نښـتلی دي هـره پښتنه مور یې مور او خور یې خور بللې د-

او د پښتنې خور د پړدې پهٔ باب محترم صیب خپله لهجه کښې وایي

پشـتانې خـورې ډېـر دې کوشـلي دي شـنکي خولینـه
پشـتو تـه کسـه بـچ کـوه خپـل غېراتـي خولینـه

خیـرن نظـر وو ویرتـه کـو ځونـاور داسـې هـن شـته
پـټ سـوته مـخ او پـهٔ چـا مـه وینـه بیخـي خولینـه

لنډه ده چې د خپل پښتون قام سره یې پهٔ هر غزل کښې د مینې او ورورولئ اظهار کړی دی دا خو یې ما پهٔ غزل یو څو کرښې لیـک وکړ ګنې هسې خو که د دهٔ پهٔ غزل کتاب خبرې وشي کمې بـه وي او دې نـه عـلاوه یـې کـه د نظم برخه وګورو نـو سړی ورتـه انګشـت بدنـدان شي-د دهٔ د احسـاس درک د دهٔ د نظم نهٔ کیږي ځکه چې شاعر خو هسې هم حساس وي چې نظم یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

وګورې هم دغه د پښتنو ویر او غوغا ده پکښې- نظمونه یې زړهٔ وړونکي دي لکه په مثال یو نظم چې د یوهٔ لېوني پهٔ مرګ یې لیکلی یا د یو سوالګر /ملنګ د خبراتونو پهٔ غوښتلو یې روداد لیکلی او داسې نور شاهکار نظمونه-که دلته ووایم چې هر غزل هر نظم یې د سرو پهٔ تار پېیلي دی مبالغه به نهٔ وي- الله تعالی دې نور استعداد ورکړي- محترم د جنګ پهٔ وخت د خپل کلي وطن نه کډه وکړه او نن سبا د رڼاګانو ستر ښار کراچۍ کښې د ژوند شپې ورځې تېروي-

استاد مهجور صیب ناجوړه دی د کتاب لوستونکو ته خواست دی چې په خپلو دعاګانو کښې یې هېر نهٔ کړئ-په مینه او درنښت

محزون جان

بولاړي پل کوټړي سینده

30-6-2021

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه ځلانده ستوری

بسم الله الرحمن الرحيم

نن هغه بختوره ورځ ده چې د کومې ورځې مو ډیر لـه مـودو راهسـې پۀ انتظار تېرې وو- چې نـن زمـا د اسـتاد عليقـدر ډاکټر محمـد خليل مهجـور صېب شعري ټولګه (سکروټې پۀ ايرو کښې) چاپ ته برابره شوه او د پښـتو ادب ځولۍ ته يوه بله زرينه تحفه ډالۍ کيږي-

هسې خو د يو چا پۀ شخصيت ، ژوند او فـن خبرې کـول يـو ګران کـار دی خو بيـا هـم د خپـل اسـتاد پيـر پـۀ بـاب قلـم پورتـه کـؤل شـاګرد تـه پـۀ ترورمۍ کښې بې ډ بوې ګرځېدل دي-

د عـاليقدر ډاکتر مهجور صېب پۀ ژوند ليـک کـؤل زمـا د وس کـار نۀ دی-

ځکه چې که د محترم مهجور صېب پۀ ژوند کتابونـه وليکـل شـي زۀ وايم چې دا به کم وي-خو زۀ به دومره ووايم هغـه د پښـتو يـوه ټپـه مـې يـاده شي چې:

يار د تعريف محتاجه نۀ دی
پۀ عطرونو ګلان چا لمبلي دينه

يابل ځای کښې اباسين صېب وايي:

کـــه زمـــا د شخصـــيت حدونـــه ګـــورې
زمـــا فـــن زمـــا د فکـــر تـــر جمـــان دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

عالیقدر مهجور صېب د وزیرستان د ادب د پاره د ملا د تیر حثیت لري او د وزیرستان د ادب یو ځلېدونکی ستوری دی-

محترم مهجور صېب هغه وخت د ادب په مېدان کښې قدم کښېنود چې زمونږ په سیمه کښې ادب د نشت برابر ؤ - او خلکو به شاعر ته په سپک نظر کتل او بل د یارانو نشتوالی ؤ- خو بیا هم محترم مهجور صېب خپل استقامت او مرام د لاسه ور نهٔ کړ او د خپلې ژبې پښتو ادب خدمت یې جاري و ساتلو لکه چې مهجور صېب وایي:

تیارې چې لرې کړو هر خوا ته مو رڼا رڼا شي
راځئ ملګرو چې د مینې مشالونه بل کړو

د دغو مشرانو استاذانو استقامت او برکت دی چې نن مونږ هم د پښتو ادب سره اشنا یو او زمونږ سیمه د ادب په ښکلا ښایسته ده.

ما به کله کله د ګران زړهٔ ته راتېر استاد محترم محزون جان صېب نه د عالیقدر مهجور صېب اشعار او غزل اورېدل چې زهٔ ډېر ترېنه متاثر شؤم او ما به د ځان سره خوندي کړل او د دهٔ د غزلو نه به مې روستو خوند اخستو-

بیا مې چې کله په موبایل خبرې ورسره وشوې خبرې یې له اشعارو هم خوږې و درنې وې- چې یو ځل خبرې شروع کړې تهٔ به وایې د خولې نه یې ملغلرې تویېږي - زړهٔ به دې غواړي چې خبرې یې د پای ټکی نهٔ ومومي زما یې لیدل ډېر ارمان ؤ-

اخېر وخت یاري وکړه زهٔ مې زړهٔ ته نږدې استاد محزون جان سره کراچۍ سلطان اباد ته د محترم مهجور صیب حجرې ته وراغلم د محترم صېب لیدل زما د ژوند تر ټولو خوندره خاطره وه.زما په خپلو سترګو د یقین نهٔ راتلو- د عالیقدر صېب خوش مزاجي او مینې معصومیت تاثرات داسې وو لکه ما چې ټول عمر د دهٔ صحبت کښې تېر کړی وي-

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوراني څهره او خوږې خبرې لکه د شاتو- محترم صيب ډېر عليل ؤ خو بيا يې هم ټوله ورځ زمونږ سره په حجره کښې تېره کړه په هغه لنډ وخت کښې چې ما کوم فيض ترې حاصل کړو زما د ژوند تر ټولو لويه سرمايه ده- زۀ په دې وياړم او خوښي محسوسوم چې ما ته د عليقدر سره د صحبت شرف حاصل شو او مونږ ترې ډېرې زدکړې وکړې-

مهجور صيب يو عالم، مينه ناک، ځيرک او وطنپال شخصيت دی-

تل د پښتنو په درد دردېدلی دی لکه چې مهجور صيب وايي

پردي جنګ کښې د ګل غوندې ځوانی چې د چا لاړې
په ورانه پښتونخوا کښې کوم وير د هغو خلکو

محترم صيب بل ځای وايي:

نۀ يې زوی نۀ يې لېور شته
پښتونخوا ده هغه کونډه

د مغرب تهذيبه خوار شې
پښتنه دې کړه بربنډه

مهجور ستا مينه کښې سوځي
نۀ لوګی شو نۀ غر غنډه

بل ځای محترم صيب وايي چې:

غم د هرې لوپټې به درسره وي
چې جينۍ د پښتونخوا دې خور او لور شي

زړۀ مې چوي چې غريب د ګران وطن مې
د ظالم د لاسه پړمخې نسکور شي

او بل ځای کې وايي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماضـي يـې پېـژنم او حــال تــه يــې چــې ګورمــه زۀ
پــۀ مســتقبل د پښــتونخوا مــې بــاور پــاتې نــۀ شــو

او ځان د حالاتو پخپله قصوروار بولي او پښتني پېغلې ته وايي-

څـۀ خـو ګـرم يـو خپـل څـۀ د حـالاتو پـۀ قصـور کښـې
ورو شـوه حيـا ختمـه د پښـتون پـۀ خـور او لـور کښـې
خــورې پښـــتنې بـــې ســـتره مـــه ګرځـــه پېـــدا کـــړه
کومـــه غېرتـــې جذبـــه چـــې وه ملالـــۍ تـــرور کښـــې

او پۀ اخیر کښې لاس په دعا یم چې خدای دې ګران مهجور صېب ته د څۀ مودې لپاره روغ او د خوښۍ ژوند ورکړي آمین ثم آمین

او د خپل لیک اختتام پۀ دې یوې ټپې سره کوم چې:

ناروغه یاره خدای دې روغ کړه
خلک به وايي بخت يې خوار دی يار يې مرينه

پۀ درانښت
امان مانتوی وال وزیر
بولاړي پل کوټړي سیند
4-7-2021

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپلې خبرې

زما د کتاب په حقله زما ملګرو ډېر په زړه پورې لیکونه کړي دي-
خو په تېره تېره ګران مظلومیار صېب(نور ملګري دې خفه کېږي نه) د پوره کتاب یوه هنداره ئې لوستونکیو ته وړاندې کړې ده-
خدا ے دې د ده په عمر کښې برکت، په قلم کښې زور او په پښتو ادب کښې لوړ مقام نصیب کړي- امین-
زه دا نه وایم چې زما نورو ملګرو څه زیار نه دے کړے-دوي ډېر قدرمن لیکونه کړي دي- چې زه ورته د قدر او ویاړ په نظر ګورم-
زما په خړه پړه او ګډه وډه شاعرۍ ستر پوهاند پروفېسر اکبر علي نایاب صېبچې کوم خوندور لیک کړے دے- زه د هغه د شکریې ادا کولو توان هم نه لرم- نور به زه دلته خپل مشر شاعر ملګرے نور عالم صېب هم د شکریې په زانګو کښې وزنګوم- او دعاګانې ورته کوم- زه د غائبانه لیک د ښو احساساتو د پاره د اقبال شکتوئي وال صېب ،مخزون جان صېب اؤ امان مانتوئي وال صېب هم ډېره ډېره مننه کوم- او دعاګانې ورته کوم-

این دعا از ما و از جمله جهان آمین باد

محمد خلیل مسید له کراچۍ نه

ضروري یادګېرنه:په کتاب کښې ځاے په ځاے چرته د پنجابي ذکر شوے دے- هغه څه په بدنیتۍ یا د سیاسي ګوند سره د تړون په وجه هرګز نه دے-زه محب وطن پاکستانے یم- او چرته د پاکستان د سالمیت او یو والي مخالف نه یم- ما تر اویا کالو پورې د کوم سیاسي ګوند سره نه خو تړون لرلے دے- او نه د ملک خلاف په کومې سرګرمۍ کښې مې برخه اخستې ده- (مهجور)

(c) ketabton.com: The Digital Library

دعا

ایمــان کلــک پــه محمــد ص اخــر زمــان را
او صــفت تــه یــې بیــا ژبــه د حســان رض را

صداقت خدایـه نصیب مـې د صـدیق رض کـړې
نمونــه د عــدل هــم عمــر رض پــه شــان را

نعمتونــــه د دنیــــا فــــراوان راکــــړې
ســخاوت لــره بیــا زړهٔ هــم د عثمــان رض را

قــوت ماتــه د خیبــر شــکن حیــدر رض را
وړوکــوالي کښــې بیــا پوهــه د ایمــان را

ربــه زمکــه یــم پیــدا یمــه لــه خــاورې
اطاعــت لــره لــویې لکــه اســمان را

دغـه سـوال مـې خدایـه سـتا پـه در قبـول کـړې
مــا مهجــور تــه ربــه صــبر عــالي شــان را

«««««»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

غزلونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هيڅ يؤ کس د خوا ؤ شا مې باور پاتې نۀ شو
ګرانه اشنا اَن چې په تا مې باور پاتې نۀ شو

د زلفو مار چيچلے يؤ دې هم پرې روغ نۀ کړلو
پارو والله ستا په هودا مې باور پاتې نۀ شو

چې هر ظالم ته په رکوع او په سجده دې وينم
ستا خو په آاو هم په دا مې باور پاتې نۀ شو

په سپينه ږيره مې بتان د زړه کعبه کښې پراته
د خپل زړګي په پياوړتيا مې باور پاتې نۀ شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ماته یؤ څه ځان ته بل څه خوښوي ملګرو
په دغه شیخ په دا ملا مې باور پاتې نۀ شو

چې مې د شپې د ور په درز د کور دننه ګورې
ستا د تنخوا په دا سودا مې باور پاتې نۀ شو

ماضي یې پېژنم او حال ته چې یې ګورمه زۀ
په مستقبل د پښتونخوا مې باور پاتې نۀ شو

چې کور ته راشې د تبلیغ نه نو بیا بل څه کوې
عبث په سبل ستا د دنیا مې باور پاتې نه شو

مهجور چې ګرانې پښتونخوا ته تل دعا کؤلې
قبولې نۀ شوې په دعا مې باور پاتې نۀ شو

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلـــۍ دلـــۍ مـــې لا پـــه زړۀ د اندېښـــنو پـــاتې دي
یـــاره خطـــرې د رقیبـــانو د فتنـــو پـــاتې دي

څـه خـو مـې خیـال د پـاتې شـویو ارمـانونو سـاته
ډېـر پـوره شـوي دي مرګیـه بـس یـؤ څـو پـاتې دي

ژړا بـه سـتا پـه جـدایۍ ښـکلیه زۀ بیـا کومـه
مـا تـه لا ډېـرې مرثیـې د پښـتنو پـاتې دي

د پښـتو نخښـه یـې شـملې تـا بـه ضـرور نېغـؤم
لا مرحلـې د حفاظـت د لوپټـو پـاتې دي

یـؤ ښـکلې بـاب شـي د تـاریخ تـرې جوړېـدلې اشـنا
دومـره قیصـې د رنګـو پنګـو هـدیرو پـاتې دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

زۀ يـــې تراوســـه هـــم عظيمـــې خزانـــې ګڼمـــه
ماســـره پنـــدې د يـــادونو پخوانـــو پـــاتې دي

لېـــونے غـــواړي لېونتـــوب د ازادۍ خوندونـــه
ورکـــوي زور يـــو ځـــوکړۍ د زولنـــو پـــاتې دي

مـــا تـــه پـــه کومـــه خلـــۀ پېغـــور د بـــې ننګـــۍ راکـــوې
د خـــان زامنـــه تـــا کښـــې هـــم څـــه د پښـــتو پـــاتې دي؟

ســـپرليه اوس هارونـــه نـــه جـــوړۀم ولـــې راغلـــې
لا ځـــو ځـــو شـــپې د چـــادلارې د کتـــو پـــاتې دي

پـــوی شـــه مهجوره!کـــه بېـــدار دې پښـــتون وررورنـــۀ شـــۀلو
چـــې دې وختونـــه د ســـلګو او اســـوېلو پـــاتې دي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا یادونه که دي نوي که زاړهٔ دي قدر من دي
دا زما په پښتون زړهٔ کښې مېلمانهٔ دي قدرمن دي

تهٔ تپوس د هغو مهٔ کړه چې هر څه زما په زړهٔ دي
ما د پاره چې هر څه هم ستا په زړهٔ دي قدر من دي

ستا د کوټ او پتلون قدر د خان زویه دلته نشته
چې جامه یې د پښتون وي که شپانهٔ دي قدرمن دي

په ژړا مې هم زړګے چې ترینه نهٔ سپکیږي یاره
ستا غمونه که هر څومره هم درانهٔ دي قدرمن دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا جامې هم ښکلې ښکاري ستا دمخ هم ځواب نشته
که دې تورې غټې سترګې که بانهٔ دي قدر من دي

پېوندو او فقیر اېپي ښکلوي یې خلق ځلي
چې ژوندي وو قدرمن وو او چې مړهٔ دي قدرمن دي

یم امین د روایاتو د تېر شوو پښتنو زهٔ
زما کور په صندوقي کښې لا پراتهٔ قدرمن دي

یوسف مخیه په راتلو دې یم خوشحاله خو په تلو نه
ما مهجور ته دې که تلهٔ دي که راتلهٔ دي قدر من دي

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ورو ورو ځیزونـــو غلـــۀ هـــم شـــته دي
او د ډکـــو صـــندوقونو غلـــۀ هـــم شـــته دي

دا مـــنم د ځنګلونـــو غلـــۀ هـــم شـــته دي
خـــو د خوشـــیو ګړنګونـــو غلـــۀ هـــم شـــته دي

یـــؤ نظـــر وربانـــدې واچـــوي زړۀ یوســـي
زړور داســـې د زوړونـــو غلـــۀ هـــم شـــته دي

خیـــال کـــوه او ډېرهوښـــیار اوســـه ګـــل مخیـــه
ستـــا پـــه چم کښـــې دګلونـــو غلـــۀ هـــم شـــته دي

خزانـــې د پښـــتونخوا د غرونـــو یوســـي
د دې دنګـــو دنګـــو غرونـــو غلـــۀ هـــم شـــته دي

پټـــوي د خُلـــې خبـــرې هـــم مهجـــوره
کـــه منـــې چـــې د شـــعرونو غلـــۀ هـــم شـــته دي

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

روغ سـرے يمـه پـهٔ څـهٔ نـهٔ يـم دلبـره
خـو پـه زړهٔ دننـه ښـهٔ نـهٔ يـم دلبـره

چـې پـه کـاڼي دلانـه يمـه ويشـتلے
بختـور يمـه سـپېرهٔ نـهٔ يـم دلبـره

غـم خـو دا دے چې لا ستا پـه دې کښې شـک دے
چـې دې زهٔ حـلا ل پسـهٔ نـهٔ يـم دلبـره

کـه مـې نـور خلـق کـافر بـولي بـاک نشـته
د مـلا صـاحب پـه خلـهٔ نـهٔ يـم دلبـره

چـې تـنکےځلمے پـه سـرو وينـو کښـې پـروت وي
خـدايېګو تولـه شـپه اودهٔ نـهٔ يـم دلبـره

پـه اودس کښـې دې ديـدن تـه زهٔ راځمـه
مـه کـړه خيـال بـې اوداسـهٔ نـهٔ يـم دلبـره

چـې مهجـور دې لټـوي تـهٔ نـهٔ مونـدېږې
چـې مـې غـواړې بيـا بـه زهٔ نـهٔ يـم دلبـره

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اے خدايــه ســاتندوی شـــی د تقـــدير د هغوخلقـــو
چـــې روغ شـــي زخمـــي زړونـــه پـــه تـــدبير د هغوخلقـــو

په عشق اوملي ننګ کښې چې رحمان اوخوشحال خان شي
شـــهرت دې پـــه دنيـــا کښـــې عـــالمګير د هغـــو خلقـــو

خپـــل وطـــن کښـــې حـــق د پښـــتنوغواړي نـــواو ګـــوره
لاس کښـــــې زولنۍ پښوکښـــــې زنځيـــــر د هغوخلقـــــو

نازونـــه هـــم چـــې وړے شـــي او شـــمله هـــم ټيټـــوي نـــۀ
د ښـــــکليو محفلونـــــه دي جـــــاګير د هغوخلقـــــو

(c) ketabton.com: The Digital Library

وژل چـــې د ميـــرې مـــلا صـــاحبه ګنـــاه بـــولي
روا شـــوقتلؤل ســـتا پـــه تقريـــرد هغوخلقـــو

پـردي جنـګ کښـې دګـل غونـدې ځـوانۍ چې د چـا لاړې
پـه ورانـه پښـتونخوا کښـې کـوم ويـرد هغوخلقـو

چـې هـيڅ يـې هـم د جنـګ ترهګـرۍ سـره کـار نـۀ ؤ
د ختـو مېلـې رنګـې کړےخنزيـر د هغـو خلقـو

چې خپل جانـان يې خپل شي او رقيب لـه منځـه اوباسي
مهجـوره کـه منـې چـې زۀ يـم پيـر د هغـو خلقـو

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا چې زړهٔ مې نن ژړا کوي دا څه دي
یار د چا سره خندا کوي دا څه دي

د تنکي ځلمي مرګې که ظلم نهٔ دے
بیا چې دا په پښتونخوا کوي دا څه دي

کور مې رنګ شو در په در چې ګرځوي مې
ظالمان په خلهٔ د چا کوي دا څه دي

زما کور کښې دي د سرو وینو ډنډونه
دے په خپل کور کښې ګډا کوي دا څه دي

د ګلونو لو مې ګډ شو ځکه ژاړم
خپل پردي چې دا په ما کوي دا څه دي

په بدل کښې د وفا دې هم مهجوره!
چې دې یار څومره جفا کوي دا څه دي

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

زۀ دې ټــول نازونــه ورمــه دا وفــا نــۀ ده څــه؟
تــۀ مــې بېګــا ســبا رټــې دغــه جفــا نــۀ ده څــه؟

غريب بنيـان کښې هم خولې د ے تـه خپـل کوټ اوګـوره
دا پــه ګرمــۍ کښــې پــه غريــب پــورې خنــدا نــۀ ده څــه؟

،، بابـا روټــۍ روټــۍ ،، دا چغــې د دې کــور نــه راځــي
پــه دا مــاڼۍ کښــې دا ســندرې دا ګــډا نــۀ ده څــه

حــق د واکــدارو د ے مــنم د دنيــا ټــولې مــزې
زمــا د پــاره يــې روا هــم تمنــا نــۀ ده څــه؟

ستـا د پنځـو سـتورو هوټـل کښـې شـته شراب او شـباب
وچــه ډوډۍ مالــه تنبــو کښــې هــم روا نــۀ ده څــه؟

چې پـه دې ملک کښې تـرې تـر ټولـو زياتـه وينـه تـوى شـوه
مهجــوره پېژنــې زمــونږه پښــتونخوا نــۀ ده څــه؟

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا مازغــــه مــــې تنبـــتېدلي ســــره ګرځـــې
چـــې رقيـــب زمـــا د ښـــکلي ســـره ګرځـــې

ســکه ورونــه چــې پــه يــۀ کــور کښــې او ســيږي
پکـــار نـــۀ ده چـــې تـــر ينګلـــي ســـره ګرځـــې

يــۀ جهــان شــي غرېــو نيــولے بــوره مــور چــې
د يـــۀ ســـري زوی د ځلـــي ســـره ګرځـــې

پــام کــوه لکــه چــې ورکــه چرتــه غــواړي
يـــۀ ســـړے د تـــا د کلـــي ســـره ګرځـــې

رقيــب ژاړي چــې مهجــور او جانــان يــۀ ځــاے
دۀ پـــه ســـترګو دي ليـــدلي ســـره ګرځـــې

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

چـا تــه دې پــه ټـول عمـر خـوږې خبـرې اونــۀ کــړې
چـا تــه دې خـوارۀ پــه نـوم تـر خـې خبـرې اونــۀ کــړې

وچــې ربښــتیا وایــه پــه چـا ښــۀ لګــې کــه بــد لګــې
چــرې پـــه لونـــده ژبـــه لونـــدې خبـــرې اونـــۀ کـــړې

مـا چــې زلفــې یــادې کـړې سـپین مخــې راتــه اووئیــل
بیــا ګــورې پــه سـپینه ورځ د شــپې خبـرې اونــۀ کــړې

برنــد مــې پــه غوښــتنه شــو،وې خبـردار شــه یــاد لــره
بیــا چــې پــه دا خلــۀ زمــا د خلــې خبـرې اونــۀ کــړې

زړۀ مــې چــې بــې واکــه شــې پــه واک سـترګو تــه اووایــه
دغــه کلــک ســړي تــه چــې پســتې خبــرې اونــۀ کـړې

ځـــه رېبـــاره یـــار تـــه وایـــه هغـــه څـــۀ چـــې زه وایـــم
ګــوره ســم ســړے یــې چــې کــږې خبــرې اونــۀ کــړې

ښـۀ شـوه چـې دې اوخنـدل مهجـور تـه د عــادت خـلاف
نـــن دې پـــه تـــرؤه تنـــدې تـــروې خبـــرې اونـــۀ کـــړې

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

غــرور د ے شــېطاني صــفت دهــوکې دي خطرنــاکې
بــې ځايـــه غـــورې ټــرې او لافـــې دي خطرنـــاکې

بــې فکــره پکښــې مـۀ ګرځـه اشـنا وزيرسـتان د ے
دا غرونـــه پـــالې نـــارې او کنـــدې دي خطرنـــاکې

مـــنم چــې ســـتا وســـله ده زوراوره خـــو دا واوره
زمــــونږه پخــــوانۍ زړې وســــلې دي خطرنـــاکې

رقيـــب پـــه غصـــه راغـــے پـــه اوږه ټوپـــک نيـؤلے
پـــه مـــونږ وينـــي چـــې نـــن مـــې ارادې دي خطرنـــاکې

مســـلم پـــه لا الـــه بانـــدې جنګيـــږي بـــې وســـلې نـــه
کـــافر پـــه دا يقـــين چـــې يـــې فتنـــې دي خطرنـــاکې

مهجـــوره! هـــديرو د شـــهيدانو کښـــې ډيـــر ګرځـــه
دښـــمن تـــه تـــر ژونـــدو دا هـــديرې دي خطرنـــاکې

«««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

خیــــال چـــې نـــهٔ کـــړي نـــوره منـــده
شــــــي جذبـــــه د تخلیـــــق شـــــنده

نـــهٔ یـــې زوی نـــهٔ یـــې لېـــور شـــته
پښــــــتونخوا ده هغــــــه کونــــــده

د مغـــــرب تهذیبـــــه خـــــوار شـــــې
پښــــــتنه دې کــــــړه بربنــــــده

مهجـــور ســـتا مینـــه کښـــې ســـوځي
څـــه لـــوګے شـــي څـــه غرغنـــده

«««««»»»»

ډي ائي خان 2005م

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه خو ګرم يو خپل څه د حالاتو په قصور کښې
رو شوه حيا ختمه د پښتون په لور او خور کښې

لونړه د حوا ته هم اسمان له شرمه شين شو
ما چې څه ليدلي په دا سترګو دي لاهور کښې

يؤ چوپتيا وي بل کښې لوبې ماشومان کوي
فرق د ے فقط دا په يوه مېله او په کور کښې

زوی چې څومره خوږ او خوش اخلاقه وي نوسيال يې؛
نشته د ے په ورور نۀ په عزيز نۀ په تربور کښې

خورې پښتنې بې ستره مۀ ګرځه پېدا کړه؛
کومه غېرتي جذبه چې وه ملاله ترور کښې

خوري يې د غريب نهر بچي نو غورځوه يې مۀ
نيمه سوځېدلي هم روټۍ ستا په تنور کښې

مينه که ګناه وي نو بې شکه ګناهګار يمه
نور څه ګناه نۀ وينم لاليه په مهجور کښې

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

خیال کوه نظره په شپو تورو د مزل کښې
ډېرې بلاګانې دي د زلفو په ځنګل کښې

خدایګو چې ګهرۍ ورسره هغسې خوند نهٔ کوي
خوند چې د بنګړو ؤ په مړوند د پېغلې جل کښې

تب جنې مې جذبې کړي د سرو وینو قطارونه
خوب کښې وینم ځان چې په ژړا یم په محفل کښې

خوند ؤ د غزا د تېر و تورو په پړکار کښې
پروت چې شهیدان وو سرې سبورې د پرېغل کښې

تورې سترګې مهٔ راځه څه چل د سپېلنو کوم
ډېرې سپېرې سترګې دي زمونږ په چاپېر چل کښې

خپل بچې دې ګرځي د لندن مستې هوا کښې
زوی د غریب جوړ کړې خودکشۍ ته په چل ول کښې

ذکر د بنګړو په ځای د سرو وینو پکار دے
دا که نهٔ وي خوند نشته مهجوره په غزل کښې

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

مينــه ښــۀ وي چــې د مينـــې پــه دســـتور شـــي
بـــې د ســـتوره مينـــه هـــر چـا تــه پېغــور شــي

غــــم د هـــــرې لــــوپټې بــــه درســـــره وي
چـــې جينـــۍ د پښــتونخوا د لـــور او خـــور شـــي

زړۀ مـــې چـــوي چــې غريــب د ګــران وطــن مــې؛
د ظـــالم د لاســـه پـــر مخـــې نســـکور شـــي

چـــې رڼـــا د مـــخ ښـــکاره کـــړې بيـــا مـــې بـــولې
زۀ موســـیٰ شـــمه کوڅـــه دې کـــوه طـــور شـــي

پـــه نفـــرت کښـــې خـــو تربـــور هـــم زمـــا ورور دے
خـــو پـــه مينـــه کښـــې خپـــل ورور زمـــا تربـــور شـــي

مهجـــــور هغـــــه بـــــد قســـــمته شـــــاعر زۀ يـــــم
چـــې ژړا مـــې د زړګـــي هـــم ټنـــګ ټکـــور شـــي

«««»»»»

مئ کال 1972م

يادګېرنـه: دلتـه د موسیٰ او کـوه طـور هسـې د تشبهـ پـه توګـه استعمال شـوي دي- زمـا مطلب دا هـر ګـز نـۀ دے چې ګنې پيغمبر نـۀ منمـه او نـۀ کېدے شي-هسې نۀ چې څوک راباندې د کفر فتوا اولګوي-

(c) ketabton.com: The Digital Library

تـــا د راتلـــو خپلـــې وعـــدې مـــاتې کـــړې
مـــا هـــم پـــه نـــۀ زړۀ ګلدســـتې مـــاتې کـــړې

چـــا چـــې د بـــل د کـــور ویـــړې مـــاتې کـــړې
د خپـــل محـــل یـــې هـــم تنبـــې مـــاتې کـــړې

خبـــر ککـــرو د هوښـــیارانو تـــه خبـــر
کـــه لېونیـــانو زولنـــې مـــاتې کـــړې

ګیلـــه بـــه څـــوک کـــړي د خیـــرن نظـــر نـــه
چـــې پښـــتنو پېغلـــو پـــردې مـــاتې کـــړې

څـــوک یخـــو ســـېورو کښـــې خوبونـــه کـــوي
چـــا پـــه ســـره نمـــر پـــه ځـــان خـــولې مـــاتې کـــړې

دې تـــا کچـــه غونـــدې ځـــوانۍ د خلقـــو
ډېـــرې پخـــې پخـــې تـــوبې مـــاتې کـــړې

زمـــا پـــه کـــور کښـــې مـــړې ډېـــوې مهجـــوره!
د رڼاګـــانو سلســـلې مـــاتې کـــړې

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ستر ګو د دوربين کښې دا څه بله فلسفه ده
په ګل کښې هر بلبل ته د حبيب محب قيصه ده

قلم چې د صابر وينې د زړۀ څڅوي بېت شي
زړګے هم د شاعر په خدا ے چې سمه غم کده ده

په سترګو د خوشحال کښې شاعري حېض الرجال دے
غزل کښې د رحمٰن د درويشانو يؤ قيصه ده

نازيږي ابدالي چې دا رازونه د شاهۍ دي
په خيال کښې د بابر ژوند د خوندونو يؤ موقه ده

حمزه جنت ته هم بې پښتو نۀ درومي يارانو
غني ته پښتونخوا بس د لعلونو خزانه ده

ژوند ے هلاکو خان يا چنګېز خان شو داسې ښکاري
په ګران وزيرستان باندې يې کړې بيا حمله ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوبـه راځــي د چــا د لوریــه خــړې یــې پــه چــا کــړے
معلــوم دي کـــار کـــونکي خـــو د ټـــول کلـــي کــړه ده

چــې کــوم کــو ډګــر پــه ګــران وزیرســتان وکړلــې کــوډې
کـــوم ځـــاے چـــې بـــه ګلونـــه ټوقېـــدل هلتـــه مورچـــه ده

چې نیـا هـم پکښـې نـاوې ښـکاري ماتـه خنـدا راشـي بـس
لـــــړه چـــــې وي ټیـــــډې کمـــــالي تـــــوره برقـــــه ده

اے د وخــت چنګېــزه ســتا بــه هــم راځــي نېټــه د مــرګ
اے نــن خــو دې پــه خلــۀ نــوم اخســتل هــم یــوه فتنــه ده

څــه کــار چــې چرتــه اوشــي ګنــاه ګــار بــې ګنــاه نشــته
څـوک هــم چــې مــخ تــه راغــے نــو خطــا کــړې هغــه ده

مهجـور تـه دې قسـم وي چـې څـه برخـه پکښـې واخلـي
پکـــار د پښـــتونخوا چـــې قصـــیده کـــه مرثیـــه ده

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

زۀ دا نــۀ وايــم اشــنا چــې هــر ژونــد ے د مرګــي نــۀ د ے
چــې سـامان د بـل د ژونـد کـړي دا سـړے د مرګـي نـۀ د ے

مفکــر شــي خــاورو لانــدې خــو فکرونــه يــې ژونــدي وي
چــې د قــام فکــر کــوي چــې چرتــه د ے د مرګــي نــۀ د ے

زړۀ دې کــانړے د ے ظالمــه څــه بــې وختــه دې تيــار کــړو
دا تنکــې ځــواني يــې ګــوره دا ځلمــے د مرګــي نــۀ د ے

چـــې نفـــرت ترينـــه تښـــتيږي محبـــت ورغـــاړه وزي
دا پــه ژونـد مـين کـه خپـل د ے کـه پـرد ے د مرګـي نـۀ د ے

د دې ځـــوان د زنکـــدن هـــره ســـلګۍ د ارمـــان ډکـــه
ربـــه دا د ارمـــانونو ډک زړګـــے د مرګـــي نـــۀ د ے

(c) ketabton.com: The Digital Library

تـهٔ خـو خپـل سـپي تـه بېـګـا سـبا شـاوده ورکـوه خـان يـې
غريـب دې نهـر مـړ شـي خـو سـتا سـپے د مرګـي نـهٔ دے

تـهٔ چې ملک هم تول يؤبولې بيا پـه يـو ملک کښې دننـه
دا پښـتون دې خېـر دے مـري خـو پنجـابے دمرګـي نـهٔ دے

يـؤ تـه بـم پـه لاس کښـې ورکـړې بـل کـاپيۍ او کتـاب لـولي
د يـؤ مـرګ سـتا ضـرورت دا بـل بچـے د مرګـي نـهٔ دے

مصـــور تـــه مـــرګے راشـــي تصـــويرونه کلـــه نـــهٔ مـــري
چـې ظلمونـه کـړي تصـوير مهجـوره! دے د مرګـي نـهٔ دے

د مهجـــور دي ارمانونـــه تـــول پـــوره خـــو يـــاران وايـــي
د اويـــا کـــالو شـــاعر تـــر څـــه مـــودے د مرګـــي نـــهٔ دے

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د لویــــو خلقـــو د فکرونــــو ســـره لـــوبې کـــؤم
لکــــه ماشـــوم د کتـــابونو ســـره لـــوبې کـــؤم

لــه مجبـوری، ورځ پــه خنــدا تېــروم خلقــو ســره
د شـــپې ژړا کـــوم غمونـــو ســـره لـــوبې کـــؤم

اکثــر د هجــر پــه دوزخ کښــې یــم خــو کلــه کلــه
ســـتاد وصـــال د جنتونـــو ســـره لـــوبې کـــؤم

بنـــدي خـــانې افســـره مـــۀ ویرېـــږه تښـــتمه نـــۀ
زۀ د مړونـــد د زنځیرونـــو ســـره لـــوبې کـــوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

یمــه پښــتون زمــا بــې ســرو ســاماني مــۀ ګــوره
زۀ طــاقتور مغــرور ملکونــو ســره لــوبې کــؤم

پــه ســپینه ږیــره چــې اســتازي د مرګــي ووینــم
زه د نیمګړیــــو ارمــــانونو ســــره لــــوبې کــــؤم

شــاید چــې خلقــو تــه بــه ښــکارم لېــونے غونــدې زۀ
زۀ د ځــوان مرګــو د قبرونــو ســره لــوبې کــؤم

مهجوره!کلـه هـم چـې ځـوک زمـا پـه خـوا کښـې نـۀ وي
ســـتا د خـــوږو یـــادونو ســـره لـــوبې کـــؤم

«««««»»»»

اګست کال 2006م

(c) ketabton.com: The Digital Library

لــري چرتــه ځوابونــه شــونډې ســرې
شــرموي ســرۀ ګلابونــه شــونډې ســرې

کـــــړي دنيـــا د زړۀ بدلــــه را بدلـــــه
راولــــي انقلابونــــه شــــونډې ســــرې

ســـپين مخونـــه قرارونـــه د زړۀ يوســـي
وړي د ســترګو نــه خوبونــه شــونډې ســرې

ګرانــې! وايــه د چــا خوبنــه دې تــالا كــړه
دا چــې راغلــې ســره لاسـونه شــونډې ســرې

تــورې زلفــې تــورې ســترګې چــې څــه بــولې
دي د ميـــو ډک جامونـــه شـــونډې ســـرې

تصـــور د ښـــكلي يـــار كـــوه مهجـــوره!
تــورې زلفــې ولونــه ولونــه شـونډې ســرې

«««««»»»»

جماعت هشتم مډل اسکول کړمه کال1964م

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مغــرب تهــذیب چــې اورســېد کمــال تــه
اوس بــه درومــي ننــداره یــې کــړه زوال تــه

تـــا راکـــړې چـــې وه نخښـــه مســـافره
ژاړم هـــر ســـبا بېګـــا هغـــه رومـــال تـــه

د پښــتون پــه لــر و بــر کښــې چــې وېش پــوخ شــي
شـــابه زور ورکـــړه تـــور مخیـــه خپـــل دېـــوال تـــه

چــې شــنې ونــې یــې پــه ســر بانــدې ګــډا کــړي
تـــا تـــره لغـــړ ســـر نـــۀ رســـي شـــوال تـــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

مـــزدوري بـــه کـــؤم زۀ خـــړو جـــامو کښـــې
پښـــتنې ســـتا د پـــردې ســـتا ښـــکلي شـــال تـــه

ګــــډې ودې ليـــــوني زړۀ تـــــه رادرومـــــې
د ښـــو بـــدو انتظـــار کـــؤم ســـتا خيـــال تـــه

پېغـــام ورکـــړه د يـــؤ والـــي پښـــتنو تـــه
د ژونـــدون اعتبـــار نشـــته نـــوي کـــال تـــه

د پښـــتون پـــه ماضـــي مـــه ژاړه مهجـــوره!
کـــړه يـــې فکـــر مســـتقبل تـــه ګـــوره حـــال تـــه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

تا که ایښے بیا په زلفو کښې ول نۀ وے
زۀ لګیا به د تیارو په مزل نۀ وے

عاشقي بوالهوسي به سره یو وو
که په مینه کښې ؤ دار ته ختل نۀ وے

کاش چې نۀ وے رقیبان او ښکلي ډېر وے
دا سپېره ازغي په ځنګ کښې دګل نۀ وے

کس ناکس به نۀ لیدې پښتنې خورې
که بې وخته دې وتل رواتل نۀ وے

زړۀ مې غواړي چې ښکاره مې مینه نۀ شي
چې هیڅوک مې په دې لاره کښې مل نۀ وے

د مهجور په عاشقۍ به څوک خبر ؤ
که لیکلے یې دا ښکلے غزل نۀ وے

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوره دې غواړم ابادي ډېر مې په تا وژړل
بس زیاتي ګل اوسې ما ډېر په پښتونخوا وژړل

دا د سلګو چې نامعلوم غوندې اواز اورمه
چې دا باز ګشت زما د ویرؤ که بل چا وژړل

ما خوب لیدو چې څوک پښتو د دوزخ ژبه بولي
په دا خبره ستر حمزه تر مخ زما وژړل

دلته ځوانان په وینو سره هلته یې بورې میندې
په چغو چغو مې په آ او هم په دا وژړل

(c) ketabton.com: The Digital Library

خـوک پـه مـلا پسـې لګيـادي څـوک منبـر مـاتوي
پـــه بــې وســـی مـــې د منبـــر او د مـــلا وژړل

مالـــه ژړا وه توبـــه کـــړې د خنـــدا نيـــت مـــې ؤ
خـو دې خپـل لـوټې لـوټې کـور تـه مـې نـن بيـا وژړل

تـــۀ نـــا پـــوره ارمـــان تـــه نـــۀ ګـــورې نېمګـــړې دنيـــا
کـــه چـــا مرګيـــه د ارمـــان پـــه نيمګړتيـــا وژړل

مـــا ټـــوقې نـــۀ دي زده مهجـــوره پـــه قســـم اومنـــه
مـــا چـــې پـــه چـــا هـــم وژړل مـــا پـــه رښـــتيا وژړل

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاره کښې ناست یم لاروؤ ته ګورم
د چا بې پامه تېرېدو ته ګورم

ما ته د مینې مزل ګران ښکاري چې؛
د زمانې سړو تودو ته ګورم

ستا په حیا چې قسمونه خورمه
پښتنې خورې ستا پښتو ته ګورم

مصیبت نهٔ دے مصیبت د مینې
زهٔ په دې چل خپلو پردو ته ګورم

وائې ظالم چې کله زهٔ مهجوره!
د غریبانو ؤ سلګو ته ګورم

««««»»»»

کال 1972م

(c) ketabton.com: The Digital Library

وایـه رښـتیا چـې تـه غلـط پـه دې ګمـان یـې کـه نـه
دا نـور د زمکـې دي او یـؤ تـه د اسـمان یـې کـه نـه

ظالمـه زړۀ خـو دې لا غـواړي نـورې سـرې وینـې هـم
وایـه پښـېمان پـه دې بـې وختـه مـرګ دځـوان یـې کـه نـه

چـې د کـاروان منځـې د سـر نـه ښـکه پورتـه ګـورې
څـه ژړېـدلے پـه رنـګ پنـګ وزیرسـتان یـې کـه نـه؟

د کشـمیر ظلـم د لمحـه لمحـه پـه خلـۀ د ے جـاري
پـه پښـتونخوا چـې کـوي ظلـم بـې زبـان یـې کـه نـه

صـفت کـوه د ګـوړ ګـوتي زلفـو شـاعر یـې مـنم
فکـر کـوه د پښـتنو هـم ترجمـان یـې کـه نـه؟

تـه پـه تشـبیه او پـه تلمـیح بانـدې ځـان مـۀ کـړوه
مهجـوره وایـه خـوښ پـه امـن او امـان یـې کـه نـه!

«««««»»»»

یادګېرنه:کشمیر زما هم د زړه سر غدار نه یم

(c) ketabton.com: The Digital Library

اے سـری‌ه لــږ خپـــل کــار تــه فکــر وکــړه
چـې پــرې نــور ځــي هغــه لار تــه فکــر وکــړه

غــم د خپـتـــې د ے د قـــام پـــه نـــوم اخســـتے
د وطـــن هـــر يـــؤ واکـــدار تـــه فکـــر وکـــړه

ســتا د کـــور د پـــردې خيـــال نـــۀ ســاتي ګـــوره
د خپـــل کـــور دې څوکيـــدار تـــه فکـــر وکـــړه

دا زړګـــے مـــې د ے جـــوړ وران وزيرســـتان کـــړو
خـــدائے تـــه ګـــوره لـــږ دې خـــوار تـــه فکـــر وکـــړه

د وطـــن غـــنم پلـــوري جيبونـــه ډک کـــړي
ووټ دې ورکـــړو اوس دا پـــلار تـــه فکـــر وکـــړه

وطــن خــوار شــو هــر څــه لاړل ســوئيزر لېنــډ تــه
اے مجهـــوره دې ســـرکار تـــه فکـــر وکـــړه

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

قیصـــه د خـــوږې مینـــې اختتـــام تـــه کلـــه رســـي
رڼـــا د داســـې نمـــر ده چـــې ماښـــام تـــه کلـــه رســـي

دا داســـې وخـــت تیـــري ده د اســـرار او رمـــوز ډکـــه
چـــې وخـــت ورتـــه ولاړ وي دا انجـــام تـــه کلـــه رســـي

فرهـــاد او شـــیرینۍ او د لیلـــیٰ مجنـــون خبـــرې
پـــه داســـې کنـــایو کښـــې څـــوک پیغـــام تـــه کلـــه رســـي

ژونـــدون داســـې ســـفر دے مســـافر تـــه پتـــه نشـــته
د نمـــر ســـپوږمۍ پـــه تـــګ کښـــې بـــه مقـــام تـــه کلـــه رســـي

شـــاهي ســـترګو لیـــدلے څـــه کمـــال ؤ پـــه ایـــاز کښـــې
ډیـــر لـــوے لـــوے وزیـــران هـــم دې غـــلام تـــه کلـــه رســـي

یـــؤ بـــل تـــه د یـــارۍ نمائشـــي غـــاړه وتـــل خـــو؛
د لـــرې نـــه پـــه زړۀ دعـــا ســـلام تـــه کلـــه رســـي

تـــۀ نـــوے مـــین نـــۀ یـــې اے مهجـــوره! هســـې زړۀ خـــورې
ســـتا شـــعر د تـــازه مـــین کـــلام تـــه کلـــه رســـي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

مدام به نۀ وي دا ځواني دا هم په خیال کښې ساته
د دنیا هر څه دي فاني دا هم په خیال کښې ساته

پښتني خورې دا خبره تاته نۀ ده بایدۀ
,, زما صورت زما مرضي،، دا هم په خیال کښې ساته

د خان زامنه دا خاني درته د پلار پاتې ده
او ستا تر ژوند به وي خاني دا هم په خیال کښې ساته

تمه د ګل ترې مۀ ساته د چا په زړۀ کښې چې ته
کړې بېګا سبا ازغي دا هم په خیال کښې ساته

(c) ketabton.com: The Digital Library

څـــه تېـــوقې نـــۀ دي دا ,, کورونـــا ،، حفاظـــت تـــرې کـــوه
د نـــن سـبا دا بیمـــاري دا هـــم پـــه خیـــال کښـــې ســـاته

دخـــان زامنـــه د غریـــب بچـــي یـــې خـــوري قســـم دے
خـوراک دې کـم کـړه د خپـل سپي دا هـم پـه خیـال کښـې سـاته

دا تـــوري زلفـــې ډېـــرې مـــۀ چېـــړه زمـــا نظـــره
وي پـه ځنګـل کښـې ازمـري دا هـم پـه خیـال کښـې سـاته

چـــې دالهـــام سلســـله کلـــه هـــم شـــي بنـــد مهجـــوره!
بیـا پـه زور مـۀ کـړه شـاعري دا هـم پـه خیـال کښـې سـاته

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

زخمـــي زړونـــو تـــه ازار مـــه جـــوړوه
خـدا ے تـه ګـوره نـن سـينګار مـه جـوړوه

تـــوري زلفـــې تـــار پـــه تـــار مـــه جـــوړوه
شـــنه خالونـــه پـــه قطـــار مـــه جـــوړوه

نـن مـې يـاد کـړه چـې ژونـد ے يـم ګرانـه يـاره
پـس لـه مرګـه مـې ,,يـاد ګـار، مـه جـوړوه

پـــوخ سـړک د اميرانـــو تـــر بنګلـــو ځـــي
د غريـــب تـــر کـــوره لار مـــه جـــوړوه

حُســـن هغـــه چـــې بنـــکلا وي ډېـــر مخيـــزه
يـؤ سـپين مـخ يـې هـم معيـار مـه جـوړوه

کــه دېــوال د ختــو کــور مــې د ے پرېــوتے
هـــر ســـړي تـــه پکښـــې لار مـــه جـــوړوه

احتـــرام د هـــر ســـړي کـــوه مهجـــوره!
خـــو د هـــر ســـړي نـــه پـــلار مـــه جـــوړوه

«««»»»»

جمرود کال 1970م

(c) ketabton.com: The Digital Library

تـا د لوظونـو د کتـاب نـه چـې وعـدې اوویسـتې
مـا پـه نـاکړیو ګنـاهونو هـم تـوبې اوویسـتې

سـتا پـه تراخـو او پـه خـوږو خبـرو سـم پوهېـدم
رېبـار هوښـیار ؤ پـه تراخـو کښـې یـې خـوږې اوویسـتې

اسـتعماري لمـن دې چـا تـه ځنـډولې چـې ده
د خوشـحالۍ پـه بهانـه دې تـرې جـامې اوویسـتې

د راز ورغـومي بـه دې شـي ټـول د لېوانـو خـوراک
د زړۀ لـه شـپول دې د رازونـو کـه رمـې اوویسـتې

شـاید کمـے زمـا د لوریـه د اظهـار وي پکښـې
زمـا د شـعر نـه هـر سـړي بېلـې معنـې اوویسـتې

د زړۀ ملنګـه تـش کچکـول لا د ارمـان ګرځـوې
د زیـارتونو دې پـه ډېـر طلـب کـولمې اوویسـتې

د تـورو زلفـو پـه ځنګـل کښـې خطرنـاکې منـډې
مهجـوره! هسـې دې پـه ځـان بانـدې خـولې اوویسـتې

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مجنــون څیــرې ښــکلې ښــکارې پــه صــحرا ګرېوانــه
پــه تــا روپــی مــزه کــوي اے د لــيلا ګرېوانــه

تنهــی دې پــرې دې څــه ببوســه ،بــې څښــتنه غونــدې
لاره کښــې پــروت يــې بــڅه بګيــرې اې د چــا ګرېوانــه

هيلــه د چــا د راتــګ شــته خوکــه دا هيلــه نــۀ وه
نــن خــو مــزې کــړه خپــر دې نشــته دے ســبا ګرېوانــه

چــا کــړې د ديــن پــه نامــه بــڅه چــا د دنيــا پــه هيلــه
چــا نــه دې وژغــورو د ګرانــې پښــتونخوا ګرېوانــه

دلتــه مــې ورور پــه وينــو ســور دے هلتــه کونــډه مــې خــور
د چــا د چــا پــه غــم دې وڅيــرم زمــا ګرېوانــه

مهجــور تــر څــو بــه پــټ غمونــه پــټ لــه خلقــو ســاتم
پرېــږده چــې څيــرې دې نــن ووينــې د نيــا ګرېوانــه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

پکـــار پـــه ژبـــه دې چـــې وشـــي قېمتـــي خبـــرې
یـــا د الله یـــا د رســـول او یـــا قـــامي خبـــرې

تـــهٔ خامخـــا کـــوه پښـــتونه د خپـــل حـــق خبـــرې
کـــه نـــهٔ دې اوري د تـــور مخـــي ده مرضـــي خبـــرې

پښـــتون کـــه یـــؤ نـــهٔ شـــي پنجـــره بـــه پښـــتونخوا وګرځـــي
وي بـــه خبـــرې د پښـــتون بـــس د طـــوطي خبـــرې

معیـــار د حُســـن یـــؤ ســـپین مـــخ نـــهٔ دے فقـــط لالیـــه
دا ډېـــر اړخونـــه لـــري نـــهٔ د یـــؤ مخکـــي خبـــرې

پېغـــام شـــپېلۍ کښـــې د ســـاتنې د رمـــې ورکـــوي
پېغـــام د قـــام ســـاتنه جـــوړ کـــړه د شـــپونکي خبـــرې

راوړې ســـپېره نصـــیب مهجـــوره! د پرېغـــل لـــه خـــوا نـــه
اوس نـــورې پرېـــږده بـــس کـــوه د یوکـــاڼکي خبـــرې

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

څـه لـه مـې چېـړې ګلـه! یادونـه وو چـې خـاورې شـؤل
ګـل چـې شـوې غنچـې نـو لا ګلونـه وو چـې خاورې شـؤل

ړنـګ څلـي چـې ګـورې نـو بیـا دومـره فکـر هـم کـوه
دا هـم د چـا ښـکلي وجودونـه وو چـې خـاورې شـؤل

ورکـې لـوپټې شـوې پښـتنې ویـنم سـرتورې نـن
لاړل پښـتانه او غېرتونـه وو چـې خـاورې شـؤل

زړۀ مـې هـدیره ده او پـرې نـوم څکـه د تـا ږدمـه
دلتـه سـتا وعـدې وې سـتا لوظونـه وو چـې خاورې شـؤل

نـن پـه زړبـوډۍ کښـې راتـه هېچـرې دا مـه وایـه
څـومره دې مهجـوره ارمانونـه وو چـې خـاورې شـؤل

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

قسم چې ستا د مينې نه ښۀ کلک مې وخوړو
شکي شوم بيا مې اوخوړو چې سپک مې وخوړو

ښامار ته د تربور د حسد هيڅ هم پته نه لګي
چې لوی مې اوخوړو او که هلک مې وخوړو

اے کاش د ورور ولې د خلې نه يؤ ځلې دا واورمه
پتې مې ورور ته ورکړو ترے پالک مې وخوړو

غريب وم خو د خان روپۍ واپس مې د زکات کړے
زۀ زمکه وم خو شکر دے فلک مې وخوړو

رحمت شو راته ستا د تورو زلفو په تياره کښې
پيزوان مې په لاس راغے چې تيندک مې وخوړو

مهجوره! خلق تلل چې نن د خان کره دعوت دے
زۀ پاتې شوم د مور د لاس سوکړک مې وخوړو

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا نننـــي ســـره ويشـــو مـــونږ د يـــؤ بـــل غمونـــه
نـــۀ بـــه وي ســـتا او نـــۀ زمـــا د برخـــې تـــل غمونـــه

ســـتا د وصـــال ســـره ســـره پـــه تصـــور د بيلتـــون
ماتـــه لـــه ورايـــه چينګـــې داړې خندېـــدل غمونـــه

هغـــه يادونـــه ســـتا د شونډوســـپين رخســـار وو کنـــه
ماتـــه پـــه ســـرو ســـپينو جاموکښـــې پټېـــدل غمونـــه

اشـــنا د درســـتې دنيـــاګۍ پـــه غـــم بـــه اونـــۀ رســـو
راشـــه چـــې وګـــورود کلـــي چـــاپېر چـــل غمونـــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وېره د ويـر د خوشـحالۍ پـه ډمـامو کښـې هـم وي
پـه يـوه خنـدا پسـې رادرومـي دلتـه سـل غمونـه

ورانـه ويجـاړه دنيـاګۍ د خـوار زړګـي وه دومـره
راتلـل راتلـل خـو پـه راتلو کښـې شـرمېدل غمونـه

نـورې دنيـا تـرې پـه خنـدا خنـدا مـزې اخسـتې
پـه پښـتونخوا چـې لـه اسـمانه ورېـدل غمونـه

هغـه اوس خپـل ګرځـي مـلا ماتـه د غـم پېټـي پـه سـر
چـې د هـر چـا د زړۀ پـه زمکـه يـې کـرل غمونـه

مهجـوره! هـر چـا تـه د زغـم پـه قـدر اورسـېدل
پـه وېشـندي شـه آفـرين چـې يـې وېشـل غمونـه

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماليـــاره راوړه خپـــل صـــاحب تـــه ننني ګلونـــه
پـــه ګلدســـته کښـــې يـــې خـــوښ نـــهٔ دي پرونـــي ګلونـــه

دې تـــا پـــه مېـــز دي ګلدســـتې د ســـرو ګلونـــو پراتـــې
ماتـــه پراتـــه دي پـــه ســـرو وينـــو کښـــې ځلمـــي ګلونـــه

خپـل بـاغ سـاتي خـو د ګـل چـين دا تـور مخـي تـه ګـوره
پـــردي امېـــل تـــه پښتونخواکښـــې شـــوکوي ګلونـــه

پـــه خصـــمانه د ماليـــار هـــم مقابـــل نـــهٔ شـــي کېـــدے
د پښـــتونخوا د ســـرو ګلونـــو پنجـــابي ګلونـــه

معيـــار د حُســـن انتخـــاب د چـــا وي څـــه د چـــا څـــه
د چـــا ســـرې شـــونډې او دچـــا ســـرهٔ اننګـــي ګلونـــه

د ګـــل صـــفت چـــې کـــوې بـــد پـــه ازغـــو هـــم مـــه وايـــه
د کـــس نـــا کـــس د لاســـه ژغـــوري دا ازغـــي ګلونـــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

فـرق د سـپېره رقیـب او خـوږ ربـار پـه میـنځ کښـې دا د ے
د یـــو خبـــرې وي ازغـــي بـــل وروي ګلونـــه

ماتــه بهــار او خــزان ســتا دا پســتې شــونډې ښــايي
دا یــؤ ســپېړدي ګلونــه بــل د ے غوټــوي ګلونــه

کــړو ســتا د شــونډو هــم رنګــی ګــلاب د ګلــو باچــا
ګنــې پــه بــوی کښــې څــه کــم نــۀ دي د ببــري ګلونــه

خیــال کــوه نــن پــه پښــتونخوا کښــې چــې تــۀ څنګــه ربــې
داســـې ربېلـــي تـــا پخـــوا وو بنګـــالي ګلونـــه

مهجــوره! څــوک خپلــو ګلونــو تــه قبرونــه کینــدي
څــوک پــه مــزه خپلــو غوړونــو کښــې ټــومبي ګلونــه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پـــاکې مينـــې پـــه جهـــان اورونـــه ولګېـــدل
پـــه خـــوا ږه ټکـــې د جانـــان اورونـــه ولګېـــدل

زمـا د ډېـرې خـوږې سـيمې بـدبختۍ تـه ګـوره
پکښـــې ابـــرې شـــولو ځوانـــان اورونـــه ولګېـــدل

د بـل د پـاره مـو چـې خپلـه پښـتونخوا ورانـه کـړه
د خپلـــه لاســـه د نقصـــان اورونـــه ولګېـــدل

تنکـۍ ځـواني کښـې ارمانونـه غرونـه غرونـه پراتـه
پـــه غرونـــو غرونـــو د ارمـــان اورونـــه ولګېـــدل

چـې ژنـے مشـر شـي د کلـي تبـاهۍ لـه بـس دے
ژنـــې د کلـــي شـــو مشـــران اورونـــه ولګېـــدل

مهجـوره! ګتـې د دنيـا چـا پکښـې ډېـرې وکـړې
د ځينـــو خلقـــو پـــه ايمـــان اورونـــه ولګېـــدل

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وحـــدت نــه د کثـــرت پـــه لـــور پربـــږم
خـــدا ے خبـــر چـــې د خلیـــلؑ ســـره ســـمېږم

تـــه پـــه یـــوه خنـــدا قســـم زمـــا نـــه واخلـــه
چـــې عـــالم مـــې ژړوي زۀ بـــه خنـــدېږم

کـــه دې پـــوے کـــړم پـــه رمـــوز د تـــورو ســـترګو
بیـــا بـــه ســـتا پـــه ړنجـــولي ســـر پـــوهیږم

خپلـــې مـــړې ایـــرې بـــه بلـــې کـــړم چـــې پـــوے شـــم
چـــې د کلـــي نـــه لیـــږدم کـــه پـــاتې کیـــږم

(c) ketabton.com: The Digital Library

تقــــدس د هـــــر تــــړون دومــــره خيــــرن شــــو
چاتـــه ،،خپـــل ،،وئـــيلے نــــۀ شــمه شــرمېږم

يـــم ډيـــوه تـــــورو تيــــارو د چاپېرچــــل تـــه
د حــــــالاتو ســــــېلۍ تېـــــرې شــــــوې بلېــــږم

تـــه مـــې يـــۀ ســـاعت لـــه زړۀ نـــه بهـــر نـــۀ کـــړې
وايـــه چـــرې ســـتا پـــه زړۀ کښـــې هـــم غرېـــږم

تصـــــــور د لالـــــــي هـــــــم د ده راتلـــــــل دي
مهجــور ځکــه پــه جــامو کښــې نــه ځــايېږم

«««»»»»

يادګېرنـه: دا شعر د پښتو د يـوې مشـهورې ټپـې تـر اثـر لانـدې مـا لـيکلے دے -ټپه څه داسې وه:
په سترګو تا راته اونۀ کړل
په رنجولي سر دې زۀ نۀ پوهېدمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګرد د غربت د چا په ښې ځوانۍ بې وخته لګي
د چا په سر ایښې کړې پګړۍ بې وخته لګي

یؤ د خزان وچې سپېرې هوا په مخ ورې ته
د سپرلي ډکې د ورمو سیلۍ بې وخته لګي

لیک د دېوال چې اپوته د غرور سترګې ویني
د مات قلم ژبه تتې تتۍ بې وخته لګي

په صورت روغ په خندا شنه استعماري ذهن ته
د یؤ غریب د خوږین بدن سلګۍ بې وخته لګي

چا ته غصه یې ته له قهره چا ته شونډې چیچې
د ګل په پانو پام کوه ږلۍ بې وخته لګي

چې په زړۀ سرې وینې وي پنډې خلۀ ترخه له غمه
ست د سرو شونډو او خوږې خو لګۍ بې وخته لګي

په سربازي کښې د غېرت مهجوره مخکښې مخکښې
دا دي غلط چې په سینه ګولۍ بې وخته لګي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا یادونــــه دي د چــــا چـــې ژړوي مـــې
د ځــوانۍ لــه درانــۀ خوبــه ویښــوي مــې

شــپه د هجــر کښــې ســړې ســیلۍ د ژمــې
څــه تیــرې غونــدې ارې دي غوڅــوي مــې

پښــتنې شــملې مــې داســې راتــه اووې
‹‹مــه مــې ږده پــه داسې سر چې ټیټوي مې››

لېونتــوب د مینــې برخــه د هغــوي شــه
چــې مــې ګــرم پــه مینــه بــولي پوهــوي مــې

اننګــې دې هــم ګــلاب دې هــم ســکروټې
پــه یــؤ دم مــې ســوزوي هــم لوبــوي مــې

مشــورې دي بیــا تیــار اوســه مهجــوره!
چــې مــې کلــې کښــې پربــږدي کــه لیــږدوي مــې

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ویر د وران وزیرستان مې په غزل کښې نهٔ وي
لکه چې ذکر د جانان مې په غزل کښې نهٔ وي

زمکه د زړهٔ هم وي سوکړه سترګو کښې اوښکې نهٔ وي
افسوس دعا هم د باران مې په غزل کښې نهٔ وي

ردي ټوکرۍ ته يې ورواچوئ او مهٔ يې لولئ
چې درد او غم د خپل افغان مې په غزل کښې نهٔ وي

خپل يې هم ولولئ او بل ته يې هم اورسوئ
قيصه د قام چې د نقصان مې په غزل کښې نهٔ وي

خوند د بې مالګې روټئ هم پکښې نهٔ وي مجهوره!
کله چې ذکر د خپل ګران مې په غزل کښې نهٔ وي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

بيا دې نوې غم راواچوۀ زړګي ته
بس دے نۀ مې شي زړۀ نوره زندګي ته

لاس د خپلو پښتنو هم پکښې وينم
پښتونخوا چې زۀ دې ګورم بربادي ته

که دې زړۀ غواړي چې ګل مومې بلبله
نو اول لاسونه واچوه ازغي ته

په لاس ورشي چې ثواب ملا صاحب ته
کړې تيار يې تنکے ځوانه فدائي ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اســـلام د یـــوه خبـــره هـــم ونـــه کـــړه
مـــلا جانـــه هســـې لاړې اســـمبلي تـــه

اسلام نشـتـه تـش پـه نـوم اسـلام ابـاد دے
اسـلام نـۀ وایـي پـه نـوم مسـلماني تـه

ځـــانمرګي پـــردو بچـــو تـــه ثـــواب بـــولې
دا ســبق بــه کلــه وایــي خپــل بچــي تــه

پـــه الـــزام د ترهګـــر بـــه ګرفتـــار شـــې
خیـــال کـــوه مهجـــوره! خپلـــه شـــاعري تـــه

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

نخښــې مــو د يـؤ ځـا ے د ناسـتو ورانــې ويجـاړې شــوې
لارې مـــو د تلـــو او د راتلـــو ورانـــې ويجـــاړې شـــوې

پورتـــه کـــه اوبـــه د زوراور اوختـــې ځـــه اوشـــو
مېلـــې د غريـــب د اوســـېدو ورانـــې ويجـــاړې شـــوې

پلونـه چـې د ژرنـدې ګرځـې يـؤ بـل تـه ځـه نـۀ وايـې
مـنځ کښـې يـې کـولمې بـس د دانـو ورانـې وې ويجـاړې شـوې

تـور کارغـان چـې راغلـل ګـل ورينـه سـيمه خـړه شـوه
جـوړې ځـالې پرېښـوې ګوګوشـتو ورانـې ويجـاړې شـوې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هـار نصـیب د هـر ګـل نـۀ وي دا سـې ګـلان شـته چـې یـې
پـــانې د مـــزار پـــه ګلدســـتو ورانـــې ویجـــاړې شـــوې

وه د سیاســـت قیصـــه مـــلا غلطـــه پېښـــه کـــړه
میـنځ کښـې خپـل خـانې د پښـتنو ورانـې ویجـاړې شـوې

ګـنځ لکـه ملنـګ چـې پـه یـوه سـپږه پسـې اوسـېځې
مېلـې مـو پـه شـر بـس د یـؤ څـو ورانـې ویجـاړې شـوې

زور خـــو لګـــوي مهجـــوره بیـــا بـــه لېـــونے ګـــورې
بـــس کـــه څـــو کـــړې د زولنـــو ورانـــې ویجـــاړې شـــوې

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

نــا ممکــن دي چــې پــوره شــي ليکــل غــواړي
ســـتا صـــفت د حُســـن يـــاره ليـــدل غـــواړي

پــه پــردو خلقــو ګمــان د ورور د مــرګ کــړې
دا ګمـــان پـــه خپلـــو خلقـــو اول غـــواړي

شـــنې جـــامې د ګلبدنـــه دومـــره خونـــد کـــړي
لکـــه شـــنې پـــاڼې ښـــکلا چـــې د ګـــل غـــواړي

لاړل ســـتا بچـــي ســـېلونو د لنـــدن تـــه
شـــاګردان دې پـــه ســـرو وينـــو لامبـــل غـــواړي

تضـــاداتو د تـــدريس تـــه دې حېـــران يـــم
يـــؤ بچـــے کتـــاب ټوپـــک پـــه لاس بـــل غـــواړي

پــه کاغــذ چــې د لوســتونکي اوښــکې تــوی شــي
اے مهجــوره زړۀ مــې داســې غــزل غــواړي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

تـــار د مينـــې ترنګـــوم پـــه ابـــتلا کښـــې
پټـــوم ســـرې ســـلګۍ زۀ پـــه خنـــدا کښـــې

ارادې مـــــې د تســـــخير د کائنـــــات دي
نـــن کـــه ســـترګې غړومـــه پـــه خـــلا کښـــې

چـــې دې ګـــورم ســـر تاپـــا د وطـــن ځوانـــه
کـوټ پـتلون يـې نـور څـه نۀ ويـنم پـه تـا کښـې

چـــم ګاونـــډ ورلـــه راځـــي تـــه ورلـــه راشـــه
پـــه مړيـــدو د ے ســـتا مـــين ســـبا بېګـــا کښـــې

کـــور محلـــت د عاشـــقانو پکـــار نـــۀ وي
د مـــين ځـــولۍ پراتـــې وي پـــه بيـــديا کښـــې

چـــې دې زړۀ نـــه ژاړي مـــۀ ژاړه مهجـــوره!
زيـــان د ديـــن او دايمـــان دی پـــه ريـــا کښـــې

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشــه نــن خــو مــې د زړهٔ ورکــه ســودا کــړه
دا ســپیره رقیــب خــو یــاره پــه ژړا کــړه

دي روانــې اوښــکې ځــي خفــا لــه زړهٔ نــه
یــاره راشــه مېلمنــې ســره پخــلا کــړه

چــې کشــمیر کشــمیر دې هــر وخــت وظیفــه ده
پــه دا خلــهٔ خــو یــؤ ځــل یــاده پښــتونخوا کــړه

پــه دا خیــال چــې پــه دېــوال پــورې هــم غــوږ دي
د رقیــب لــه ویــرې مــا دېــوال تــه شــا کــړه

چــې زمــا او ســتا پــه حــال وه رقیــب کــړې
وه ترخــه خبــره تاتــه خــوږه مــا کــړه

دمرګــي فرشــتې ماتــه وېــل مهجــوره!
زر پــوره خپــل ارمانونــه پــه دنیــا کــړه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

څـه فکـر د انجـام نـۀ کـړي جـذبې چـې لېـونۍ شـي
سـروي کانـدي غـټ غرونـه ارادې چـې لېـونۍ شـي

هـيڅ غـم ورسـره نـۀ وي د حـديث د پېغمبـر بيـا
مـاتيږي لـرې وځـي بـه رشـتې چـې لېـونۍ شـي

پـوره پـوره ښـارونه هـم کـودري کـړي د خټـو
منـي د سـمندر هـم نـه چپـې چـې لېـونۍ شـي

نظـام د کائنـات هـم خپـل پـه خپلـه ټـول چليـږي
منکـرې د خـالق شـي عقيـدې چـې لېـونۍ شـي

(c) ketabton.com: The Digital Library

غریب شي د افکارو د څه فکر توان یې نۀ وي
د ژوند کندو لېږو کښې فلسفې چې لېونۍ شي

بېګا سبا ودانې د ګودر غاړې وې عامې
خو ګرانې شي پېدا د چا غرمې چې لېونۍ شي

خبره ده یوه عامه لېونتوب د عام سړي خو؛
جوړېږي ډېر نقصان غټې ګزمې چې لېونۍ شي

لوګے چې کوي زړۀ نو اسویلي خېژي له خلې نه
مهجوره اېرې هر څه کړي لمبې چې لېونۍ شي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

ربـــه د للمـــې دا بـــاران خـــو رانـــه مـــه کمـــوه
او زمـــا دا څـــو یـــاران خـــو رانـــه مـــه کمـــوه

پـه ډک محفـل کښـې مې پـه چا دي چې دا سـترګې خـوږې
پـــه ډک محفـــل کښـــې دا یـؤ ګـران خـو رانـه مـه کمـوه

زمـــا پـــه زړۀ چـــې دي هغـــه یـــې پـــه تنـــدي لیکلـــي
د خـــوار زړګـــی دا ترجمـــان خـــو رانـــه مـــه کمـــوه

غمجـــن زړګـــي تـــه د اظهـــار مـــې یـــوه ټپـــه پـــاتې ده
دا یکـــه زار او یاقربـــان خـــو رانـــه مـــه کمـــوه

د بـــڼه ګرېـــوان مـــې راتـــه بـــس دي دا څـــو روغـــې تنـــې
دا څـــو تنـــې د بـــڼه ګرېـــوان خـــو رانـــه مـــه کمـــوه

د ایمـــان برخـــه ده مهجـــوره دا رښـــتیا وئیـــل هـــم
ربـــه دا برخـــه د ایمـــان خـــو رانـــه مـــه کمـــوه

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اشـــنا چـــې ماســـره نـــن راغـــے د ځنګـــزن نـــه بغیـــر
رقیـــب ځـــان یـــوړو پـــه نوکـــارو د پمـــن نـــه بغېـــر

د ناکـامۍ پـه غـم چـې مـات کانـدې خپـل سـر پـه تېشـه
یـا بـه پښـتون وي یـا بـل څـوک نـه د کـوهکن نـه بغېـر

یـؤ پنجـابي چـې پـه مورچـه کښـې هـوا خلاصـه کړلـه
پښـتون خنـدل چـې ځـان لـه ښـۀ وم د ټیـزن نـه بغېـر

پښـــتنې خـــورې ســـتا زړه لوپتـــه ښـــۀ ښـــکارېده
مشـکنې یـې ښـکلې وې پـه خـدا ے چـې د چلمـن نـه بغېـر

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دې سورلۍ ته د غرور نه موټر نۀ خوښېدو
په ګور کښې نن درسره شته څه؟ د کفن نه بغېر

راشي یادونه دې زړګي ته ورسره تۀ نۀ وے
رمې څوک نۀ پرېږدي ځنګل کښې د څښتن نه بغېر

توره لالیه د پښتون وژل اسان دي منم
ګرانه پهانسي نۀ ده چې وي د کلبوشن نه بغېر

مهجوره عشق دے چې یې وده څه موسم نه لري
ګنې هېڅ بوټے نۀ ټوکیږي د سیزن نه بغېر

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خونـــدونو ډک وختونـــو تـــه دې خېـــر وي
ګرانـــه یـــاره ســـتا یـــادونو تـــه دې خېـــر وي

د هجـــران چغـــې مـــې ړنګـــې پنګـــې یوســـې
پـــالو نـــارو ګړنکونـــو تـــه دې خېـــر وي

هـــیڅ اثـــر د یـــار پـــه کـــاڼي زړګـــي نـــۀ کـــا
د مـــلاؤ تعویـــذونو تـــه دې خېـــر وي

مـــراد اونـــۀ شـــو اوس ټـــول پـــه کـــاڼو ولـــه
لېونیـــه زیـــارتونو تـــه دې خېـــر وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

زولنـــې پکښـــې مـــزه د بنګـــړو کانـــدي
د پښـــتون دا مړونـــدونو تـــه دې خېـــر وي

هســې نـۀ چـې دې پـه لاره کښـې بـدل شـي
سـتا وعـدو او سـتا لوظونـو تـه دې خېـر وي

ټـول تـور مخـي او شـين سـترګي درتـه يـۀ شـو
پښـتنې سـيمې سـتا غرونـو تـه دې خېـر وي

چـــې ســـبب د پښـــتنو د يـــۀ کېـــدو شـــي
اے مهجـوره سـتا شـعرونو تـه دې خېـر وي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ګـران ټکـي راوړل څـه مشـکل نـۀ دي پـه غـزل کښـې
خـو سـتونزې پېـدا کيـږي د پښـتون پـه پوهـول کښـې

اے ښـکليه يـاره سـتا د هـرې ښـکلې ادا ځـار شـم
خـو دا مـې نـۀ خوښـيږي د رقيـب سـره خنـدل کښـې

بـد مـه وايـه خپـل مشـر تـه د قـام تـر هغـې پـورې
تـر څـو چـې يـې اونـۀ وينـې د قـام پـه خرڅـؤل کښـې

څـه چـل چـې تـرې د څښـکلو د اوبـو نـه شـي ټانـک تـه
تـر هغـې بـې فائـدې دي زر ډېمونـه پـه ګومـل کښـې

خنـدا کلـه کـوې او کلـه ګـونځې تنـدے ګرځـې
د يـؤ نـه دې قربـان شـم خـو قيصـه ده پـه دا بـل کښـې

فقـط هـم د ماسـتو او د چـونې خبـره نـۀ ده
خـو بـل څـه وو باچـا د وخـت ليـدلي پـه بېربـل کښـې

رقيـب دلـه کـه نـۀ وے زمـا ښـکليه راتـه وايـه
مـانع دي درتـه څـه د خپـل مهجـور خـوا تـه راتلـل کښـې

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

جــذبې مــې ارادې مــې ولــولې مــې شــې ســېوا
دا خیــال چــې زړۀ تــه راشــي رادرومــې بــه تــه بیــا

کېـدے شـي چـې بیـا هـره ونـه شـنه د پښـتونخوا شـي
د چـــا د غـــاړې هـــار تـــه د ســـورګل پـــه تمنـــا

لګیــا یُــو نــن خــو زۀ او تــه آ خپلــه خپلــه وایــو
خبــر یــې؟ چــې بــه څــه وي د وختونــو تقاضــا

چـې جـوړ یـې پـه تـا نـۀ کـړم د بابـا زنګینـې تـورې
حېــران یــم چــې بــه څنګــه وي تقــدیر د پښــتونخوا

وختونـو پـرې ثابتـه بـې غرضـي کـړه سـتا پـه خپلـه
مهجـــوره د کـــالونو راشـــه غـــواړي دې اشـــنا

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

يا دې مشهور مونږه ښاغلي نۀ وے
يا په ناکړدو دې تا غلي نۀ وے

آ د مزري ځپلې ,,ځوت،، مو ښۀ ؤ
چې مو بوټونه اغوستلي نۀ وے

د خپل بيړي ټيپک په خوا کښې مړه وے
خو مونږ له توپو تښتېدلي نۀ وے

زړې جامې او دا زړه لوپټه
خورېې خورځه خور مې ليدلي نۀ وے

(c) ketabton.com: The Digital Library

ظالمــــه دا تنکـــي تنکـــي ځلمـــي دې
کــور لوبېــدی جنــګ تــه لېږلــي نــهٔ وے

یـــا خـــو زمـــا وس وے د نويـــو جـــامو
یـــامې بچـــي راتـــه ژړلـــي نـــهٔ وے

تــوره تيــاره کښــې پــروت پــه وينــو ښــهٔ ؤ
دا نمـــر ســـپوږمۍ دې راختلـــي نـــهٔ وے

اســـان کـــار نـــهٔ ؤ پـــه دښـــمن برلاســـے
کـه لـه خپـل سـر نـه دې دانګلـي نـهٔ وے

دا د وخـت سـپي پښـتانهٔ نـهٔ شـي خـوړے
کـه سـپي دې خـلاص کـانړي تړلـي نـهٔ وے

خنـــدا مهجـــوره! پـــس لـــه غـــم نـــهٔ راځـــي
غـــم نـــهٔ راتـــه کـــه دې خنـــدلي نـــهٔ وے

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوښــکي اوښــکې دي نعــرې دي نــور څــه نشـــته
د نصــيب نــه مــې ګيلــې دي نــور څــه نشـــته

پــه زړګــي کښــې مــې يــې تــۀ د زړګــي ســره
ســـتا د حســـن افســـانې دي نـــور څـــه نشـــته

پـــه دنيـــا کـــه چرتـــه نـــوم د خوشـــحالو وي
ســـتا د ســـترګو مېخـــانې دي نـــور څـــه نشـــته

تصـــور د يـــو خيـــالي ليلـــیٰ مجنـــون هـــم
ترمطلبـــه يـــارانې دي نـــور څـــه نشـــته

کـــه څـــوک پـــاڼې د مهجـــور د زړګـــي ګـــوري
د چـــا نخښـــې نښـــانې دي نـــور څـــه نشـــته

««««»»»»

21م اپرېل کال 1971م

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشه نظر نن د حالاتو په کتاب کوو
زما خواري او ستا د ظلم به حساب کوو

جینۍ په خپله رضا لاړه د اشنا سره
ورونه یې وایي چې د پلار به څه ځواب کوو

پلار یې وئیل چې خپل صورت خپله مرضي د جینۍ
ورونه د خور په طرف وو دوئي پیچ و تاب کوو

خلق یې ستا د شونډو سیال بولي نو ګورو به یې
باغ ته به ځو او ننداره به د ګلاب کوو

چې داسې اوتې بوتې وایي نو راځه خو کنه
څه انتظام به د رقیب خانه خراب کوو

یا خو مهجوره! ضرورت دے چې ټول یؤ شو سره
یا به تور مخي ته ټول عمرجي ,,جناب ،، کوو

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اشنا چې ښکلے خدائے پیدا کړې اوس خاني مۀ کوه
مدام به نه وي ډېر غرور په دا ځواني مه کوه

د هر پښتون په غم ښادۍ کښې ځان شریک وګڼه
په ځان هیڅوک هم پوره نۀ دے ځان ځاني مه کوه

یا خو د وخت د سامري د غوا بچے مه پرېږده
او یا ګیله په خپلو څنوهاروني مه کوه

چې روا بولې د ورور وینې تویول بې ګناه
د جنت تمه خو په دا مسلماني مه کوه

په زرۀ باچا دے په ظاهره یې غلط چې نۀ شې
خیال د مهجور په دا بې سرو ساماني مه کوه

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

چــا واخســتل خوندونــه د يــارانو د محفــل نــه
څـوک ځـان تـه ناست دي اوري د بلبـل قيصـې د ګـل نـه

څـوک کـور کښـې نامعلومـه ګـولۍ اوخـوري پـه سـر مـړ شي
څـوک کـور تـه اسـماعيل غونـدې روغ راشي د مقتـل نـه

زور ډېـر دے امريکـه کښـې ځکـه مـړه بـه افغانـان کـړي خـو
د روس غونـدې بـه درومـي ټيټـې سـترګې د کابـل نـه

دا يـوه درسـره وليکـه پـه زړۀ زمـا د لوريـه
سـنګر تـه ځـه پـه نـره څـوک خبـر دي د اجـل نـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

زغملـــے نـــهٔ شـــو نـــوره دا ګرمـــي وزیرســـتانه
ســـړه هـــوا بـــه کلـــه پـــه مـــونږ لګـــي د پرېغـــل نـــه

چې مړ یو امریکي کاندې بیا خبر که دے شهید شي
ډېـــر لـــرې نـــه راغلـــے شـــابه اوزه لـــه بورجـــل نـــه

ډېر ډېر مـې ځـوروي يـوالے نشـته پـه پښـتون کښـې
مهجـوره څـه سـبق بـه دې څـوک واخلـي د غـزل نـه

«««««»»»»

یادګېرنـه : مـا دا غـزل پـه کـال 2009 م کښـې لـیکلے ؤ- کلـه چـې پـه خوسـت کښـې د امریکـه د سـی،ائي، اے دا اوچتـې پـایې ووه(7) افسـران پـه یـؤ ځـایې پـه یـوه ورځ مـړه کـړے شـؤل پښتـا ګـون پـه دې جنـګ کښـې تـر ټولـو لویې زیان ؤ-

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلـــه د غــم کلـــه د ظلـــم لاثـــاني مشـــقينه
ډېــر پــه خوشــي منــي دا زړۀ مــې د لالــي مشــقينه

تــو تــه وو يــودوي کــه نــه قېــد پکشــې اتيــا زره شــوې
تورمخيــه بيــا دې دي پېــل کــړي بنګــالي مشــقينه

وسـله دو ټولـه تـو پـه لـوس کشـې پشـتين سـير پـه وينـې
تــور مخيــه مــۀ کــوه نــور دغــه چنګيــزي مشــقينه

پاشـتين چـې ژاغ دې خپـل حـق کـوو ورتـه غـدار ويـايي تـه
پــه تورســرۍ د ميــژه مــۀ کــوه پــوځي مشــقينه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تــهٔ چــې پــه خپلــې غریبــونې تــل ظلمینــه کــوې
درتــه راو بــولي تــهٔ ویــا یــه کــیم مفتــي مشــقینه

زړهٔ مـــې تـــاښوکې دای لـــژ فکـــر د زیـــوتي ســـره کـــه
هـــره تاښو کـــه بنـــدې مـــهٔ کـــه د ازغـــي مشـــقینه

کلــه شــي مــوت روتــه ســبب دې بــې عزتــۍ وګرځــي
پــه سپینې لیچې کښــې خــو مــهٔ کــه پــه بنګړي مشــقینه

مېــدون د مینــې کشــې بــې خوفــه بــې خطــره ګرځــي
مهجــوره تــل کــوي بــې تېــرې ننګیــولي مشــقینه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د یؤ ورک غزل پاتې برخه

خبــــر یمـــــه بیـــــا زۀ زمـــــا ژړا بـــــه ثنګـــــه وي
خـــو وایـــه ګلبدنـــه ســـتا جفـــا بـــه ثنګـــه وي

لګیـــا یـــو نـــن خـــو زۀ او تـــه آ خپلـــه خپلـــه وایـــو
خبـــر یـــې! د وختونـــو تقاضـــا بـــه ثنګـــه وي

دا وریځـــې د آهونـــو چـــې تـــرې پرخـــه راوریـــږي
خـــو ښـــکې کـــه تـــرې ږلـــۍ شـــوله نـــو دا بـــه ثنګـــه وي

مهجـوره د هجـران پـه سـرۀ غرمـه کښـې چـې اونـۀ سـوې
پـه وخـت کښـې د وصـال سـبا بیګـا بـه ثنګـه وي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې په یوه خلۀ به افغانان شي نا هیڅ کله نا
چې به پوره زما ارمان شي نا هیڅ کله نا

فضا د بدر چې امت ځان کښې پیدا نۀ کړي څو
مدد راکوز به له اسمان شي نا هیڅ کله نا

رقیبه دا خیال دې چې بیا په زړۀ کښې هم تېرنۀ شي
دا چې به ستا زما جانان شي نا هیڅ کله نا

دا چا سپېرو سترګو خوړلې د ے امکان ئے نشته
ودان به خړ وزیرستان شي نا هیڅ کله نا

اوس په ډنډر د ګل بلبله ته چغار مۀ کوه
چې به سمسور بیا ګلستان شي نا هیح کله نا

مهجوره! زړۀ چې پرې راتول شي دا سې نشته د ے څوک
مور نه بغېر که ډک جهان شي نا هیڅ کله نا

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې د راتلو يې ما سره کلکې وعدې کړې دي
دا يؤ څو شپې مې چا د پاره شوګيرې کړې دي

چا کـه خبرې بدنيتې مـا تـه ترخې کړې دي
خو مـا تراوسه د هـر چا سره خوږې کړې دي

د زړه کوټـه تـه مې وس نـه وو د چاپېره دېوال
نو لـه ناکامه مې دغنو ترې وېړې کړې دي

په باغ کښې نشته دے په خاورو کښې ځلمي ګلونه
ستړےيم نن مې څو پېرې د هديرې کړې دي

يؤ جماعت راته پکار دے د پښتو د تبليغ
يؤ څو کسانو ارادې د سه روزې کړې دي

پښتو ساده پښتو سوچه پښتو اسانه ژبه
مهجوره! ماهم د څو ژبو مطالعې کړې دي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

جذبې چې مېړنۍ وي په جذبو کارونه کیږي
د بوږه ګرېوان بې ستنې په ازغو کارونه کیږي

د ژوند دا خر ډګر شي د همت په یوم ګلونه
چې پښه شي کړي وده په خولو کارونه کیږي

زیاتوب د علم غواړي نورې ژبې زده کړل هم
لیکو لولو او وایو په پښتو کارونه کیږي

لوی نیت لویه جذبه او حوصله چې پکښې راشي
د روغ صحت په توره د مودو کارونه کیږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

مـرګـے چـې مغـزے مـات کـړي نـو هـر څـه پـه ټـپـه اودریـږي
اشـــنا پـــه دے دنیـــا کښـــې د ژونـــدو کارونـــه کېـــږي

ځـــواني چـــې زړبـــوډي شـــي ارادې هـــم زړې کانـــدي
چـــې پېغلـــې ارادې وي د ځلمـــو کارونـــه کیـــږي

صـحت هـم تـل روغ نـۀ وي مـرګـے راشـي دولـت پـاتې
کـــه خانـــدو او کـــه ژاړو دا یـــۀ څـــو کارونـــه کیـــږي

بـس خبـر دے ایمـان غـواړه چاپېر چـل ګـوره مهجـوره!
ترخـــې مـــۀ وایـــه چاتـــه پـــه خـــوږو کارونـــه کیـــږي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

لـــه ســـترګو نـــه د اوښـــکو قطارونـــه دي وريـــږي
پـــه غـــم پسـې بـل غـم د ے بـس غمونـه دي وريـــږي

مــږه زمکــه پــرې ژونــدی شــي دا فرمــان د پــاک الله د ے
دا زیــــږے د ژونـــــدون د ے بارانونــــه دي وريـــږي

لــه ســترګو اوښــکې ځــاځي کــه کوټــه د يــؤ غريــب ده
شـــپږو شـــپږو بـــاران د تـــا يادونـــه دي وريـــږي

زانګــو کښــې ماشــومان نــۀ کــوي خــوب پــه چغــو ســر دي
پـــه ټـــول افغانســـتان بانـــدې بمونـــه دي وريـــږي

پښـــتون دې خپـــل کتـــاب د عمـــل اولـــولي څـــه وائـــي
فرقـــې فرقـــې پښـــتون د ے عذابونـــه دي وريـــږي

زمــونږ نصـيب پــه ســمه کښــې ســکروټې او ګرمــۍ دي
پـــه غـــره زمـــونږ د ســـيمې بهارونـــه دي وريـــږي

پــه وران وزيرســـتان کښــې لا پاســته نــوي ازغــي دي
مهجـــوره! خلـــق وائـــي ســـره ګلونـــه دي وريـــږي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

بلبلــه وایــه تــه خفــه پــه غــم د ځــان یــې کــه نــه
او یــا پــه بــاغ کښــې خبــر شــوے لــه خــزان یې کـه نـه

لــه اوښــکو ډکــې ســترګې کرځــې څــه خبــره خــو ده
لــه بمبــارۍ خبــر پــه رنــګ وزیرســتان یــې کــه نــه

پــه هــر غــزل کښــې دې چــې ذکــر د ښــکلا کومــه
وایــه رقیــب تــه چــې فقــط زمــا جانــان یــې کــه نــه

چــې ټولــه ورځ دې پــه پټــې کښــې مــزدوري کؤلــه
بیــا ټولــه شــپه یــې مجاهــد هغــه دهقــان یــې کــه نــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې هر ظالم هر زوراور پرې طاقت ؤازمایه
روس شو تکړې اوس امریکه هغه افغان یې که نه

مور د بمونو نه هم اونۀ ویرېدې ښاغلیه
ستا په غېرت شه افرین بهادر ځوان یې که نه

له غېرتې خاورې پېدا یې چې سنګر ته درومې
په تمنا د شهادت ته ور روان یې که نه

مهجوره دا سې شعر لیکه چې پښتون یؤ شي سره
تۀ په نفاق د پښتنو خه پرېشان یې که نه

««««»»»»

یادګېرنه: دا غزل ما هغه وخت لیکلې ؤ چې امریکې په افغانستان باندې د ,,بمونو مور،، یؤ بم اچولې ؤ-

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غم تپوس يې مۀ کړه زيات يې خوند د بې غمۍ شي
چې سر شي په ګډا د چا په غم کښې لېونۍ شي

عاشق د عشق په سر کښې کلے کور د جانان غواړي
چې مينه لېونۍ شي کلے پرېږدي غرځنۍ شي

غوښتنه د خواهش بوډا له زړۀ نه اوس بهر کړه
چې لور يا د نمسۍ د پښتونخوا هره جينۍ شي

ترلي د تقوىٰ سره د دين دنيا هر څه دي
د يؤ درويش په وجه کور وړوکې کورنۍ شي

لمبه چې د ډيوې وي ترې ايرې پتنګان پروت وي
لوګے چې د زړګي وي خپل جانان ته سپېلنۍ شي

مهجوره! د هابيل او د قابيل قيصه شي جوړه
چې ورور د ورور په برخه کښېني جوړه تربګنۍ شي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

چــې کــور کنبـــې ډيــوې مــړې وي پتنګــان کلــه راځـــي
غربـت چــې تــر حــد زيــات شــي نــو يــاران کلــه راځـــي

چـې زړهٔ لـه غمـه شـين شـي نـو لـه سترګو اوښکې څاڅي
پــه شـــين اســمان چــې وريــځ نــهٔ شـــي بــاران کلــه راځـــي

رقيـــب دلـــه خفـــا کـــړو اوس جانـــان تـــه جرګـــې لېــږم
د اوښـــکو بـــې جرګـــو خفـــا جانـــان کلـــه راځـــي

د وخـــت پـــه زولنـــو تړلـــي لاس کلـــک دي د هـــر شـــي
بـــې وختـــه بـــې نېټـــې ســـر تـــه ارمـــان کلـــه راځـــي

وعتصـــمو بحبـــل الله خـــو ســـتا امـــر منـــي تـــول
پـــه يـــوه خلـــهٔ مســـلمان ســـتا پـــه فرمـــان کلـــه راځـــي

مهجـــوره! دا پـــه وهـــم او پـــه ګمـــان کنبـــې د چـــا نـــهٔ وه
چـــې خـــر وخـــت بـــه پـــه ګـــل وزيرســـتان کلـــه راځـــي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ځيګر زخم چې زيات شي پرې دوا خو داسې نۀ وي
مصيبت کښې سترګې واړوي اشنا خو داسې نۀ وي

پنجابے چې ،،سر لښکر ،،ته بد رد وايي غدار نۀ دے
په ژړا پښتون غدار شي چې ژړا خو داسې نۀ وي

په خندا دې کافر وائي خپل کور سوزوه شاباش
*ستا په خله سوځي خپل کور پام کړه ملا خو داسې نۀ وي

چې په يؤ ګزار د بوټ يې ور زما د کوټې مات شو
سپاهي خندل چې وروي ياره بيا خو داسې نۀ وي

ماوئيل ګل وزيرستان مې لوټې لوټې شو مهجوره!
په خندا شو وې د ګل وطن ښکلا خو داسې نۀ وي

«««««»»»»

*دفرانس واقعې ته اشاره وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسېد وولهلهجه

پښتاني خوري ډېر دې کښلي دي شنکي خولينه
پښتو ته کسه بچ کوه خپل غېرتي خولينه

خيرن نطرؤ ورته کو ځوناور داسې هن شته
پټ سوته مخ او په چا مه وينه بېخي خولينه

چې دې خولې روشي په مخ او بيا يې ووينځې ته
داسې چړکيږي که منې لکه غلمي خولينه

پرده کوه چې نن سابو داسې وژ سترګي هن شته
چې حيا نۀ کو ځير ځير کسې کښلاکي خولينه

داسې جينکۍ هن په اټک بندې روپورې وتې
چې دې ځوانونې لامدورې ته ګرځوې خولينه

پښتاني نۀ دې اروبدلي مې په خپل غوژينه
هغه ګلۍ په ګلۍ ګرځي خرځوي خولينه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چـــې د مېونـــد نقشـــه بدلـــه کـــو پـــه يـــوه ســـندره
ډېـــر نـــا يـــو دوه دا وي خـــو وي چـــې ملالـــي خولينـــه

د ســـاکه خـــور د ســـاکه ليـــر خولينـــه کســـه خېـــر دے
مهجـــوره! پـــام کـــه چـــې اونـــۀ کســـې پـــرادي خولينـــه

«««««»»»»

اګست کال 1998م

يادګېرنـه: د هـرې ژبـې پـه شـان چې پـه لويـو لويـو علاقـو کښـې وئيلـې کيـږي او دهـرې علاقـې خلق يـې مخصوصـه لهجـه کښـې وائـي پښـتو هـم يـوه داسـې ژبـه ده چـې تقريبـاً تقريبـاً پـه ټولـه پښـتونخوا کښـې وئيلـې کيـږي-خـو د لهجـو او الفـاظو د ادائيګـۍ پـه فـرق اوس د پښـتونخوا پـه دؤو غټـو برخـو کښـې وئيلـې کيـږي- نـو لـږ شـان د افسـوس خبـره دا ده چـې پـه شـمالي پښـتونخوا کښـې کومـه لهجـه پکـاريږي پـه هغـه د حنـوبي پښـتونخوا خلـق پـوهيږي خـو چـې کومـه لهجـه کښـې هـم دغـه پښـتو پـه جنـوبي پښـتونخوا کښـې (د کـرک نـه تـر ژوب بلوچسـتان) پـورې وئيـل کيـږي پـه هغـې بانـدې د شـمالي پښـتونخوا خلق نـۀ خـو پـوهيږي او نـۀ پـرې د پوهېـدو کوشـش کـوي –نـو مـا ځينـې غـزل او نظمونـه پـه داجنـوبي پښـتونخوا کښـې د مسـيدو پـه لهجـه کښـې ليکلـي دي- چـې دلتـه ترينـه يؤ غـزل رانقـل کـوم- اميـد لـرم چـې د شمال پښتونخوا ورونه به هم پرې پوېږي شي-

(c) ketabton.com: The Digital Library

نظمونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تېره ورځ ته

اے تېـرې ورځـې چـې رڼـا مـې پـه وطـن تېـره شـوې
د سـپين سـپېځلي رڼـا نمـر سـره چـې نـن تېـره شـوې

لا دې سـرخي د شـفق شـته پـه اننګـو د اسـمان
د ګـران وطـن پـه هـر صـحرا پـه هـر چمـن تېـره شـوې

چـا پـه خنـدا پـه خوشـحالو پـه چړچقـو تېـره کـړې
او پـه چـا سـخته لکـه وخـت د زنګـدن تېـره شـوې

درنـه کـوم يـؤ څـو پوښـتنې د جهـان پـه حقلـه
يـؤ څـو سـوالونه د دې دهـر د انسـان پـه حقلـه

○

څـومره دې وايـه تماشـې پـه دنيـاګۍ ولېـدې
غونـډې دې څـومره د مسـتۍ او خوشـحالۍ ولېـدې

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ټول عالم په هر طرف مسته مستي وه که نه
چرته له غربوه ډک زړګي کښې دې سلګۍ اولېدې

يا دې نظر ؤ په رېښمينو جامو پټ بدن ته ؟
که بڅه جامو کښې دې ښکاره د چا پنډۍ اولېدې

تا بس کتې ښکلې بنګلې او محلونه د چا!
که دې بې چته بې تنبې زړې کېږدۍ ولېدې

په عېش کدو د دې دنيا کښې زرېوډۍ وه اوده
که خرې پړې دې خولې خولې ځوانۍ وليدې

څومره ډاکې د چا په ننګ او په ناموس پرېوتې
څومره دې وايه د بې وسو مجبورۍ ولېددې

څومره حقونه شو تر پښو د غاصبانو لاندې
په وير ژړا دې وايه څومره پابندۍ وليدې

(c) ketabton.com: The Digital Library

وایــــه زمـــا پښـــتنو ورونــو پـــه خنـــدا تېـــره کــړې؟
کـــه پـــه ژړا دې پښـــتنې پېغلـــې جینـــۍ ولېـــدې

اودې لیـــدې د لوپټــو پیخـــې لونـــدې پـــه اوښـــکو؟
کـــه د ځوانـــانو دې کـــرږې وږې پګـــړۍ ولیـــدې

ورانـــه ویجـــاړه مـــې پراتـــه وه پښـــتونخوا هغســـې؟
کـــه دې پـــه کنـــدو پـــه لېـــړو کښـــې ابـــادۍ ولېـــدې

خـــوره وره پـــه محکـــومي رضـــا منـــدي وه کـــه نـــه؟
غلـــې خونـــدي دې ولـــــولې د ازادۍ ولیـــــدې

وایـــه مهجـــوره! تـــه زمـــانې ســـره دیـــون د پـــاره
پکـــار دي څـــه د ژونـــد د نـــوي ســـباون د پـــاره

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

زړه مې غواړي

دا چې اوسي د سرحد په تورو غرو کښې
دا چې پلار نيکه يې پروت دي په مورچو کښې
چې مړه ښکاري د ژوندیو په جامو کښې
زړۀ مې غواړي چې حساب وے په ژوندو کښې

دا فضا چې مې اهونه پکښې شوري
دا فضا چې لري ښکلي ښکلي ستوري
چې د شپې مې توره شپه د قسمت ګوري
زړۀ مې غواړي چې پراته مې وے په پښو کښې

چې سبب د يؤ څو تنو د راحت وي
چې سبب د يؤ څو تنو د عشرت وي
چې سبب د يؤ څوتنو د خلوت وي
زړۀ مې غواړي زلزلې داسې بنګلو کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چـــې ورکـــې د عمـــل بلـــه ډیـــوه وي
چـــې یـــوه نـــوې عقیـــده او فلســـفه وي
چـــې یـــوه نـــوې عجیبـــه غونـــدې تحفـــه وي
زړۀ مـــې غـــواړي چـــې مـــې راوړے پـــه پښتو کښـــې

زړۀ مـــې غـــواړي د یـــو بـــل چـــې ښنـــګ پـــه ښنـــګ وے
زړۀ مـــې غـــواړي د باطـــل ســـره پـــه جنـــګ وے
مـــونږه ټـــول یـــؤ ځـــایې ولاړ پـــه نـــام او ننـــګ وے
زړۀ مـــې غـــواړي اتفـــاق پـــه پښـــتنو کښـــې

مهجـــور نیـــت لـــرم د داســـې نیکـــې چـــارې
چـــې لار ښـــوده وي د عمـــل د نیغـــې لارې
چـــې رڼـــې شـــي پـــرې د غرونـــو پـــالې نـــارې
زړۀ مـــې غـــواړي یـــؤ شـــعور خپلـــو پـــردو کښـــې

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

وختونه

کله کله مې یادېږي تېر وختونه
ښهٔ وختونه خو افسوس په شمېر وختونه

کله کله ازمري هم ګیدړان کړي
کله جوړ کړي د ګیدړ نه شېر وختونه

کله یوٶ ساعت مخې شي د کالونو
کله جوړ د سترګو رپ شي ډېر وختونه

کله وخت د خوشحالو راشي مهجوره!
کله غواړي د وختونو خېر وختونه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه

ګرځمـــــه تـــــل د لېونوغونـــــدې زه
خپلـــو تـــه ښـــکارم د پـــردو غونـــدې زه

ســـتغو د ژونـــد تـــه اســـتقلال لرمـــه
د پښـــتونخوا د تـــورو غـــرو غونـــدې زه

کلـــــه فضـــــا کښـــــې اواره ګرځمـــــه
مهجـــور د چـــا د اســـوېلو غونـــدې زه

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوښتنې

اے د موهومـــــو پوښـــــتنو بهيـــــره
اے د دلســـــوزو اســـــوېلو بهيـــــره
اےد ســـــتومان انســـــانيت قـــــافلې!
او اے د تـــورو تـــورو شـــپو بهيـــره
شـــپه د مـــزل بـــه دې ســـبا كلـــه شـــي؟

○

څـــه خـــوے لـــرې هـــم د لـــوګي؟ لوګيـــه
اے د لوانـــده غونـــدې لرګـــي لوګيـــه
لـــوګے لـــوګے بـــه يـــې كـــه وريـــځ بـــه هـــم شـــې؟
اے دمظلـــوم د مـــات زړګـــي لوګيـــه
تاكښـــې بـــه تنـــدر او برېښـــنا كلـــه شـــي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

باچـــا بـــې تاجـــه د وطـــن ســـتړے د ے
دا پـــه خـــوارو زارو مـــین ســـتړے د ے
راشـــئ اوګـــوئ کـــه رحـــم لـــرئ
خـولې خـولې دي تـول کـوهکن سـتړے د ے
مـــور د شـــیرینې بـــه رضـــا کلـــه شـــي؟

دا چـــې دي بنـــدې د ســـرکار لـــه وېـــرې
دا چـــې دي بنـــدې د خونخـــوار لـــه وېـــرې
لـــړه ښـــکاره شـــه نـــامعلومې نېتـــې!
دا بنـــدې خلـــې د اســـتعمار لـــه وېـــرې
چـې پـه خپـل حـق بـه دوي ګويـا کلـه شـي

چـــې د مظلـــوم شـــي ورځـــې شـــپې بـــدلې
چـــې د محکـــوم شـــي ورځـــې شـــپې بـــدلې
چـــې پـــاس تـــر عرشـــه دې فریـــاد اورســـي
چـــې د قـــوم شـــي ورځـــې شـــپې بـــدلې
مهجـــوره آه بـــه دې رســـا کلـــه شـــي؟

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس مه راځه لالیه

نهٔ یم خبر لالیه
د سترګو رپ شو هغه ټول وختونه
چې حوصلې پېغلې وې
چې ارادې ځوانې وې
نوې غوټۍ غوړېدې
او ولولې ځوانې وې
وختؤ تنکے او ارمانونه تنکي
د زړهٔ په کور کښې اوازې دې تا وې
نورې دنیا ته دروازې بندې وې

(c) ketabton.com: The Digital Library

جوړې فقط وې ستا د پاره اشنا
استقبالي تنبې په سرو ګلونو
نورې هر چا ته دروازې بندې وې
تهٔ به راتلې په بخملينو لارو

○

اوس مهٔ راځه لالیه
چې بنديوان يمه زهٔ
په زولنو د سامراجي نظام مې
لاسونه بند په بند تړلي دي نن
سترګې مې سرې دې شونډې وچې ګرځم
په چغو چغو مې ژړلي دي نن

○

اوس مهٔ راځه لالیه
هيڅ نهٔ لرم خالي لاسونه ګرځم
تورو تيار کښې مړو ايرو ته ناست يم
نو په دې حال کښې به اونه کړے شم
چې د دې خپلې بېوسۍ په حال کښې
چې د دې خپلې غريبۍ په حال کښې
چې د دې خپلې مجبورۍ په حال کښې
تا هم بېوسه او مجبوره وينم

(c) ketabton.com: The Digital Library

○

اوس مۀ راځه لالیه
دلته اوس ټوله بې قدري پراته ده
دلته اوس ټوله مجبوري پراته ده
چې تا مجبوره او بې قدره وینم
زما غیرت زما انا نۀ زغمي
اوس مۀ راځه لالیه
اوس مۀ راځه لالیه

«««« »»»»

ټانک کالج 1968م

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پرېغل په تناظر کښې جنوبي وزیرستان ته

چې مې باز د فکر والوت کوز له زمکې نه اسمان ته
د پرېغل په څوکه ناست یم ګورم ګران وزیرستان ته
وینم هره خوا ته ګورم پېوندہ، موسیٰ، روښان ته
او دعا له خدایه غواړم سوال کومه زۀ سبحان ته

لویه خدایه په دا سیمه داسې نر ژنے پیدا که
چې راغونډه په یووالي ارته ببرته پښتونخوا که

اے زما د زړګي سره اے له ځانه په ما ګرانه
اے زما د ډېرو ښکلیو روایاتو نګهبانه
اے د کندولیړو زمکې اے عجیبه کوهستانه
چې پرېغل دې هما له دے اے زما وزیرستانه

اے مسکنه د غازیانو اے مورچې د باتورانو
اے زما غېرتي خاورې اے میراثه د نیکانو
چې پېرزو یې په مونږ نۀ شې د یووالي وروولی هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

وي خفـــا پـــه زړۀ دننـــه د پښـــتون پـــه خوشـــحالۍ هـــم
نـۀ وي خـوښ چې د پښـتون هـم د سـيالانو پـه سـيالۍ هـم
ســموو بــه دا بــد بختــه هــم پــه تــوره پــه ګــولۍ هــم

چې مـې ګرانـې پښـتونخوا تـه پـرې پـه بـد نظـر کاتـه شي
*،،هغـه سـترګې شـه لېچنـې هغـه کسـي دې ړانـده شـي،،

وختـي مـاتې پـه هـر چـا راځـي خفـا چې ورتـه نـۀ شـي
پـه مـا ګرانـه ماتـه هغـه وې چې مـات ورتـه پـه زړۀ شـي
داسې وخـت بـه هـم راځي چې بـه د خپلـو خلقـو تـۀ شـي
خـدا ے دې نـۀ کـړي د تورمخيـو سـره هـم چې تـۀ سپېره شـي

لــه سـرې هــوا دې ځــار شـم سـتا قربـان لـه سـردرو شـم
قربــاني غــواړي لــه خپلــو هســې نــه چې د پــردو شــم

لـور پـه لـور پکښې ويشـتل چې ميـان ښـکارزن غرځنې بزونـه
زړۀ دړدېـــرې مـــې چـــې ويـــنم لغـــړ ســـري هغـــه غرونـــه
چرتـــه تـــول شـــو کـــاترې چرتـــه وېشـــې ځنګلونـــه
پـــه اور اوســـوځه کـــه راغلـــل زمـــونږ حبيـــب تـــه پرمتونـــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

نـــو اوس اے ګرانـــه پربغلـــه شـــابه تـــهٔ اتـــش فشـــان شـــه
شـــغلې اوباســـه دخلـــې نـــه پـــه دې خلقـــو قهرمـــان شـــه
دا مـــنم چـــې هغـــه خـــوار وو وږي تـــږي او نهـــر وو
دا مـــنم چـــې نـــهٔ کـــلا وه نـــهٔ لـــونګۍ وه ســـر ببـــر وو
دا مـــنم چـــې پېســـې نـــه وې اونـــهٔ دومـــره ســـره ســـپين زر وو
خـــو ســـاده بـــاده ژونـــدونۀ د يـــۀ بـــل پـــه غـــم خبـــر وو

چـــې جامـــه يـــې هـــم شـــړې وه چـــې برســـتن يـــې هـــم شـــړې وه
چـــې بـــه ځـــار تـــرازادۍ شـــو نـــو کفـــن يـــې هـــم شـــړې وه

پـــوى پـــه خونـــد د ازادۍ وو وينـــه ګرمـــه پـــه بـــدن کښـــې
وئيـــل داســـې يـــۀ شـــهيد د ,,تـــاراکۍ،، پـــه زنکـــدن کښـــې
مـــونږه نـــهٔ کـــوو د غېـــرو غلامـــي پـــه خپـــل وطـــن کښـــې
دا دې پتـــه وي انګرېـــزه ســـتا رانـــۍ تـــه پـــه لنـــدن کښـــې

اے زمـــا وزيرســـتانه تـــهٔ د داســـې خلقـــو کـــور يـــې
ســـتاله خـــاورو صـــدقه شـــم د زړهٔ ســـر تـــهٔ د مهجـــور يـــې

«««««»»»»

*دا مصرعه د اجمل ختهک صیب ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

جنوبي وزيرستان ته دعا او خواستونه

سوچ مې يوسي سمدستي ځمه له زمکې نه اسمان ته
د پرېغل په ځوکه کښېنم ګورم ګران وزيرستان ته
وينم هره خوا ته ګورم پېونده ،موسیٰ ، روښان ته
او دعا له خدايه غواړم سوال کومه زه سبحان ته

په دا سيمه کښې دې خدايه داسې نرژنې پېدا شي
چې راويښې او بېدارې ولولې د پېونده شي

داسې نر چې په دا سيمه هر بد کار ترېنه ترسيږي
هر دښمن د ازادۍ او هرمکار ترينه ترسيږي
لېونے د ازادۍ چې هوښيار ترينه ترسيږي
يؤ لمسے د پېونده چې استعمار ترينه ترسيږي

شي ګمان مې د سکروټو په ظاهره مړو ايرو کښې
زۀ چې ګرځم د غازيانو رنګو پنګو هديرو کښې

وايم ګران وزستان مې د پښتو نه خالي نۀ دے
دا ګلشن د ازادۍ مې دغنچو نه خالي نۀ دے

(c) ketabton.com: The Digital Library

استعمار ته دا وطن لا د خطرو نه خالي نۀ دے
وايم کور د پېونده خو د زلمو نه خالي نۀ دے

هر دښمن چې مې دې سيمې ته په برندو سترګو ګوري
مونږ ويستے شو هغه سترګې خبرداره دې بيا شوري

دا تش غرونه غرونه نۀ دي دلته پټه يوه جذبه ده
دا جذبه د ازادۍ مې دنيکانو يوه ورثه ده
هره لاره استعمار ته چې پرې ځي ګړه وړه ده
څو څو ځله د ظالم له دې ځاے تللې جنازه ده

اوس دې نۀ ګوري دې خوا ته هر په زړۀ خيرن ته وايم
خارښتيږي چې پريغل ته هر هغه پمن ته وايم

زۀ د ګران وزيرستان تعليم يافته ورونو ته وايم
په ښائست د نور د علم ښائسته ورونو ته وايم
زۀ د مينې محبت په واسطه ورونو ته وايم
چې څه درد لري په زړۀ کښې زه هغه ورونو ته وايم

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې د خپلې علاقې نه زما ورونړو بوستان جوړ کړئ
دلته امن امان جوړ کړئ دلته امن امان جوړ کړئ

خو مهجوره ښکلے باغ وزيرستان هله کېدے شي
د دې سيمې د رنځونو بس درمان هله کېدے شي
دا د غرونو او سېدونکے ښۀ انسان هله کېدے شي
زما ورونړو دلته امن و امان هله کېدے شي

چې د ګران وزيرستان مې هر بچے تعليم يافته شي
هر بوډا تعليم يافته شي هر ځلمے تعليم يافته شي

«««««»»»»

يادګېرنه: ما دا دوه نظمونه د وزير ستان د موجوده حالت نه ډېر کالونه وړاندې ليکلي دي- ځکه د وزيرستان د اوسني حالت نه مختلف پس منظر کښې ليدے شي-دې کښې د ځينو بندونو ټکي هم يؤ رنګ دي- هغه و خت به دا د بزو ،مېږو ،او غواګانو غلې کېدې- او ډېرو بدمعاشانو به دې خلقو نه ډاټسن ګاډي بوتلل- او اوبه يې تښتول- د ويونکي دي دا نظمونه د هغه وخت په تناظر کښې ګوی، ووائی-
يادګېرنه: دا دواړه نظمونه ما په کال 1997م کښې په ډي ائي خان کښې د فقير ايپي په کانفرانس کښې وار په وار وئيلي وو-

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ازادۍ په ورځ

د څوارلسم اګست د نمر د راختو نه مخکښې
سحر وختي له کلي اووتم بېديا ته لاړم
د ښکلي نمر د ازادۍ د مبارکې ورځې
د پلوشو په استقبال ګوشے يۀ خوا ته لاړم

بهر له کلي نه خو ډېر له کلي لرې هم نۀ
په يوه جونګړه مې په لاره کښې نظر لګېدو
ناسته په وره کښې د جونګړې مې بوډۍ اوليده
ماته ملا سپين يې د وړۍ په شانې سر لګېدو

دې هم کتل په نمر خاته خو چې يې زۀ اوليدم
ويې د اګست خو زويه نن ده څوارلسمه کنه
دا نن سحر د ګران وطن د ازادۍ سحر دے
ما وې چې هو ګرانې ابۍ دا خو منمه کنه

دا راته وايه چې دا تۀ دلته تنها ولې يې
جدا له خلقو نه پراته تۀ په بېديا ولې يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې رپېدونکے لاس دې اونيسي او پاڅوي دې
داسې څوک شته که نا تۀ ناسته ماته ملا ولې ئے

ابئ يۀ سوړ اسوېلے اوکړو ويې چې هو بچيه
زۀ تنها نۀ يم زما ډېر ښکلےيۀ ځوان بچےؤ
د ګران وطن د ازادئ جنګ ته مې اولېږلو
لا خوراغلےنۀ دے ښۀ مرد مېدان بچے وو

خو داسې اورمه له خلقو چې شهيد شو هغه
زما پتنګ کړو ځان ستي د ازادئ په شمع
وائي چې مړه شي نو هغه په دنيا بيا نۀ راځي
ورکړے سر زما بچي د ازادئ په شمع

خو نا دا ټول دي په غلطه شهيدان خو نۀ مري
د ازادئ په شمع سوي پتنګان خو نۀ مري
نن ځوارلسمه د اګست ده زۀ کمځئ غوړوم
د ازادئ جنګ ته وتلي باتوران خو نۀ مري

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمـــا یقـــین د ے چــې راځـــي بـــه نـــن ســبا بـــه راځـــي
د ازادۍ بیـــرغ پـــه لاس کښـــې پـــه ګـــډا بـــه راځـــي
نـــن څوارلســـمه د اګســـت ده پـــه خنـــدا بـــه راځـــي
نـــن بـــه راځـــي نـــن بـــه راځـــي او خامخـــا بـــه راځـــي

نـــو راشـــئ ورونـــو چـــې لـــږ ســـوچ اوکـــړو او فکـــر وکـــړو
د ازادۍ پـــه ورځ بـــه ډیـــرې خوشـــحالۍ هـــم کـــوو
خـــو څـــه خـــو بـــه خیـــال د مـــور او پـــلار د شـــهیدانو ســـاتو
څـــه خـــو بـــه خیـــال د ننګیـــالي د دې ابـــۍ هـــم کـــوو

د ګـــران وطـــن د ازادۍ خـــو ډیـــر کالونـــه اوشـــو
خـــو لا خـــو لارې د زامنـــو ګـــورې بـــورې مینـــدې
پـــه انتظـــار د خپـــل شـــهید دا یـــوه ابـــۍ هـــم نـــۀ ده
مهجـــوره وې بـــه ګـــران وطـــن کښـــې داســـې نـــورې مینـــدې

«««««»»»»

یادګیرنـه: مـا د نظـم پـه څوارلسـم اګسـت کـال 1964 م کښـې لـیکلےؤ- چـې زۀ پـه ګورنمـټ مـډل اسـکول کړمـه کښـې د اتـم ټـولګې طالـب علـم ووم-او د ازادۍ د بـاتورانو ډیـرې مینـدې ژونـدۍ وې-د دې نظـم معیـار د اتـم ټـولګي د یؤ هلک د لیک په تناظر کښې وګورۍ-

(c) ketabton.com: The Digital Library

بلنه

اے خوارانــــو غریبـــانو راشـــئ راشـــئ
اے بـــې کســـو مظلومـــانو راشـــئ راشـــئ

چـــې مـــانۍ د اســـتبداد کـــړو دړې وړې
رانســـکورې چـــې بنګلـــې کـــړو لـــوړې لـــوړې
ورتـــه اور کـــړو چـــې تـــرې پورتـــه شـــي لـــوخړې
چـــې بنګلـــې شـــي د خانـــانو خـــړې پـــړې

اے خوارانــــو غریبـــانو راشـــئ راشـــئ
اے بـــې کســـو مظلومـــان راشـــئ راشـــئ

نـــن دخپلـــو عشـــرتونو حســـاب ورکـــړئ
نـــن دخپلـــو دولتونـــو حســـاب ورکـــړئ
د مـــزو او د خونـــدونو حســـاب ورکـــړئ
د دې لویـــو محلونـــو حســـاب ورکـــړئ
اےخانـــانو نوابـــانو راشـــئ راشـــئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

نـــن قیمـــت د خپلـــو تویـــو خولـــو غـــواړي
نـــهٔ شـــرمیږي لـــه هیچـــا نـــهٔ چاتـــه ژاړي
حـــق بـــې حقـــه مـــو حقونـــه چـــې څـــوک داړي
وريپســـې شـــئ راشـــئ تـــول لکـــه غوبـــاړي
خـــړو پـــړو مزدورانـــو راشـــئ راشـــئ

ولـــې غلـــي د غریـــب پـــه بـــد حـــالی یـــې
ولـــې خـــوښ پـــه دابـــې خونـــده زنـــدګی یـــې
د اســـلام پـــه تلـــه خامخـــا تلـــی یـــې
حـــق تـــه حـــق وائـــي ښـــکاره بیـــانوی یـــې
امامـــانو خطیبـــانو راشـــئ راشـــئ

د ســـرو شـــونډو لـــه شـــرابو لاس پـــه ســـر شـــئ
لـــه تیـــارو د تـــورو زلفـــو رابهـــر شـــئ
کـــار پـــه تشـــه وینـــا نـــهٔ کیـــږي خبـــر شـــئ
عمـــل وکـــړئ د غریـــب پـــه چـــارو ورشـــئ
شـــاعرانو ادیبـــانو راشـــئ راشـــئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترینه کار د تورو واخلې خبردار شئ
بند ترلي مخامخ د استعمار شئ
ټول په نبغه لاره واړوئ په لار شئ
خالي مه کښېنئ اخته د قام په کار شئ
د وطن قلمکارانو راشئ راشئ

ټول به ځار په ننګ غیرت او په پښتو شو
دا پري جنبې به پرېږدو ټول به یؤ شو
که یؤ نۀ شو نو دا ټول به هم یؤ څو شو
په دریاب د بې ننګۍ کښې به لاهو شو
زما ورونو عزیزانو راشئ راشئ

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشه

راشـــه چـــې بـــاغ د زنـــدګۍ تـــه بهارونـــه راشـــي
راشـــه چـــې غـــاړې د ځوانۍتـــه دې هارونـــه ر اشـــي
راشـه چـې تـورې تيـارې شـپې د جـدايۍ شـي ختمـې
راشـه چـې ختمـې بـې كـارۍ شـي او كارونـه راشـي

كـور د زړۀ وران دے رڼـا نشـته مـړې ايـرې دي اشـنا
د هجـران شـپې ډېـرې اوږدې ډېـرې سـپېرې دي اشـنا
زړۀ د ماشـوم غونـدې ژړيـږي سـترګې سـرې دي اشـنا
زر كـړه راځـه چـې مـې زړګـي تـه قرارونـه راشـي
د يـؤ عاشـق د ګرمـو اسـوېلو پـه خـاطر

(c) ketabton.com: The Digital Library

د يــؤ مـــين د جـــدايۍ نـــه د ګيلـــو پـــه خـــاطر
پورتـــه کـــړه جـــام دې د ديـــدن د مېلمـــانو پـــه خـــاطر
چـــې د خنـــدا د عاشـــقانو هـــم وارونـــه راشـــي

دا بـــې قيمتـــه چـــې دي نـــن د غريبـــانو خـــولې
دلتـــه بـــې قـــدره دي زمـــا د مزدورانـــو خـــولې
خـــواره خـــوارۍ کښـــې مـــې بهيـــږي د خـــوارانـــو خـــولې
وختـــه راځـــه چـــې پـــه بـــادارو يـــې پورونـــه راشـــي

چـــې بـــده ورځ شـــي د پښـــتون پـــه دښـــمنانو بانـــدې
چـــې زنکـــدن شـــي د پښـــتون پـــه بـــد خواهـــانو بانـــدې
چـــې ورځ د عيـــد شـــي پـــه خـــوارانـــو غريبـــانو بانـــدې
پـــرې خوشـــحالۍ دلـــۍ دلـــۍ او انبارونـــه راشـــي

زړې قيصـــې چـــې د ليلـــیٰ او د مجنـــون تـــازه شـــي
خونـــد د وصـــال ســـره غمونـــه د بيلتـــون تـــازه شـــي
چـــې ولـــولې د عاشـــقانو د ژونـــدون تـــازه شـــي
بيـــا منصـــورانو تـــه د مينـــې چـــې دارونـــه راشـــي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دا بې خونده ورځې شپې د زندګۍ شي ختم
چې دا په ژبه او قلم دي پابندۍ شي ختم
چې دا جېلونه زنځیرونه هتکړۍ شي ختم
په ازادۍ چې د بلبلو چغارونه راشي

د خوشحالۍ ورځې به کله وي خبر نهٔ یمه
د سوکالۍ ورځې به کله وي خبر نهٔ یمه
چې د سیالۍ ورځې به کله وي خبر نهٔ یمه
مهجور خبر کړه چې د ژوند اعتبارونه راشي
راشه چې باغ د زندګۍ ته بهارونه راشي

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

راپک

يوه ورځ د اوړي په غرمه کښې په سکڼې غرمه کښې
کورته راتلمه وم راوړے مجبورۍ غرمه کښې
د اور لمبه وه لګېده په مخ سيلۍ غرمه کښې
خولې خولې وې خوټکېدلې ککرۍ غرمه کښې

چې په جنډوله اودرېدو بس د پاټک په خوا کښې
ولاړ په نمر ؤ زمونږ بس سره راپک په خوا کښې

ګرمۍ اخستے ؤ خولې ؤ سيلېدلو سره
بس ته راوختو د بس د اودرېدلو سره
او مونږ سوارلۍ چې په سيټونو سمېدلو سره
دے ؤ ولاړ چيرړې جامې يو څو کمبلو سره

وې چې سخيانو ته د خېر وې ستړې مه شئ ورونړو
هر څه دې ستاسو کره ډېر وې ستړې مه شئ ورونړو

څوک يوه روپۍ او څوک انه او څوک پيسه ورکوي
هر سړے ده ته بس د پاره د الله ورکوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

څوک اوازې ورته د معاف که معاف اې تره ورکوي
څوک ورته وائي لاره پرېږده څوک دیکه ورکوي

زۀ په سیټ ناست یم د قدرت په قدرتونو کښې غرق
دا د نصیب رنګا رنګې ته په سوچونو کښې غرق

وایم چې دغه ورېے ترېے ځوان به ورور وي د چا
وایم چې ده کره به ناسته لور او خور وي دچا
دا غریبي د ده به هم چرته پېغور وي دچا
خدایه د ده په غریبۍ کښې به قصور وي د چا

د پلار نیکه ځینې که خدایه څوک خانان کېدے شي
نو دا خولې خولې راپک هم راپاخان کېدے شي

په بدرګه په چا د چا سره ټوپک کرځوي
په هله ځله هر بوړا ، ځلمے هلک ګرځوي
چې وي ماړه نو بیا مازغه پاس په فلک ګرځوي
چې شي خالي نو کور په کور خېټه راپک ګرځوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هر موټر هره لارۍ کښې ما او تاته ګوري
د ازلي برخې په تمه دے هر چا ته ګوري

څوک وي خانان د چا په برخه مزدوري وي د چا
د بل په مخکښې لاس نیول به مجبوري وي د چا
لکه راپک ورپسې منډې ضروري وي د چا
په زر جېبونو کښې تقسیم خدایه روزي وي د چا

د چا خندا ځان پورې نۀ غواړي قسم دے وروره
مهجوره! زړۀ لري د غوښې بنیادم دے وروره

««««»»»»

یادګېرنه: راپک زمونږ د علاقې یؤ ملنګ او غریب سړے ؤ-دے به اکثر هره ورځ جنډوله ته راتلو- اول به یې په بس او لارۍ کښې ناستو خلقو ته سترې مۀ شې اوکړل- او بیا به یې اووئیل چې سخیانو ته دې خبر وي-د ملنګ برخه اوکړۍ- وائي چې په غوا کښې که پۍ نۀ وي هم خو د ،،بورکي،، ورته هیله وي- ما دا نظم د دغه ملنګ راپک په نوم لیکلے دے-

(c) ketabton.com: The Digital Library

زخمي ګوته

دا نــــن قيصــــه چــــې زۀ ليکمــــه حقيقــــت ليکمــــه
د يـــو غريـــب نـــوکر د خـــوږ ګـــوتې حالــــت ليکمــــه

ده زخمــــي کـــړې خپلــــه ګوتــــه د ســـبزۍ ســــره ده
نـــورو تـــه بيـــا هـــم جـــوړوي دی ترکـــاري لګيـــا دے
جـــوړه يـــې کـــړې ښـــۀ دخپلـــې غريبـــۍ ســـره ده
څنګــه چــې دي خـــو د ژونـــد ورځـــې تېـــروي لګيـــا دے
څـــه نـــا اشـــنا يـــې دغـــه ګوتـــه د پټـــۍ ســـره ده
ځکــه بـــې غمـــه تـــرې ســـرې وينـــې تويـــوي لګيـــا دے
جـــوړې پـــه زړۀ کښـــې څـــه بـــدل لـــه دې ســـماجه اخلـــي
ځکــه هـــر څـــه پـــه خپلـــو ســـرو وينـــو لـــړي لګيـــا دے

څـوک بـه مـې ګـرم بـولي خـو سـتا پـه دې سـرو وينـو قسـم
چـــې زۀ دا هـــر څـــه چـــې لـــيکم د زړۀ لـــه کـــومي لـــيکم

(c) ketabton.com: The Digital Library

وایم چې ځوک به ستا په وینو کړي دوې اوښکې تویې
وایم چې څوک به د عبرت پکښې څه مومي لیکم
وایم خولو سره به خورو چې د غریب خولې دي
خبر دے روټۍ که څه بې خونده څه بد رنګه وخورو
خو اخر مونږ هم انسانان یو اے د زړۀ سلطانه
ستا په سرو وینو باندې سره چپاتي ځنګه وخورو

زۀ سوچ کومه چې مهجوره! په دا ګران وطن کښې
وي به ټیکلې نن د ډېرو مزدورانو ګوتې
سلطانه ډېر دي ستا ملګري چې بې چروته نۀ شي
په وینو سرې به وې د ډېرو سلطانانو ګوتې

«««««»»»»

یادګېرنه: زمونږ یؤ لنګري ؤ- هغه د سبزۍ سره خپله ګوته غوځه کړې وه –د ده نوم ,,سلطان،، ؤ- ما دا نظم د ده د زخمي ګوتې تر اثر لاندې لیکلے دے-

(c) ketabton.com: The Digital Library

څوک دے؟

ژونده ! ستا د کشمکش په مرحلو کښې
په اوږدو لارو روانو قافلو کښې
چې آه نۀ کوي او پښې ابلې روان دے
د منزل په اسره درومي په ازغو کښې
د غېرت همت نه ډک دا سړے څوک دے؟

د ارام په بنا پېریو مین نۀ دے
د نشو په اور انګار لوغړن نۀ دے
چې يې بار د بل غمونه هم په سر دي
چې په وچه زمکه بار د وطن نۀ دے
د خولو په سمندر کښې مهے څوک دے؟

امارت دے منتظر د چا خولو ته؟
رڼا ورځ ګوري د چا و تورو شپو ته؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغـه ځـوک دے چې یې پـروړې پـه قسـمت دي؟
هغــه ځــوک دی چې دانــې یــې کــړې ترټــو تــه
د وطــن پــه شــنو فصــلونو رېلــۍ ځــوک دے؟

زۀ مهجـــور یمـــه خبـــر لـــه خپـــل قانونـــه
د خـــوږې لیلـــیٰ خبـــر یـــم لـــه مجنونـــه
د ریـــا پـــه جـــامو کلـــه نـــۀ تېـــروزم
راتـــه نـــۀ بـــه ښـــایې نخښـــې لـــه پښـــتونه
ماتـه مـۀ وایـه چې خپـل او پـردے ځـوک دے

«««««»»»»

یادګېرنـه: زمـا دا نظـم پـه روزنامـه شـهباز سـمتبر کـال 1970م کښـې چـاپ شوے ؤ-

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کاروان منځې په سر

روان موټر کښې د کاروان منځې په سر ومه زۀ
رو غونډې ماته مې زړګي لکه د چا ووئیل
،،وکړه عظمت ته د وطن د مزدورانو سلام،،
خولې خولې شومه ملګري ته مې دا ووئیل

تۀ د تک تور هوار سړک خوندونه اخله دورمه
ما دلته پرېږده چې د چا توېې خولې اوګورم
،،په اسوېلو د چا تنهاکې زۀ تبل غواړم
زۀ به د چا د لاس پټوکي دلته پرې اوګورم،،

چې د کاروان منځې په کلکه او ببره سینه
د تور ښامار غونډې تاوېږي راتاوېږي غونډې
د دې سړک په غاړه ناست یمه سوچونه کوم
خوارۍ ځارۍ د غریبانو رایادېږي غونډې

(c) ketabton.com: The Digital Library

وایم چې دلته چې تېرېږې د موټر مالکه
درته د چاټیکلې کوټې هم یادېږي کله؟
دلته وزګار شو سړک جوړ شو خو نه دے غریب دے
چرته بل ځایې کښې به لګیا وي وزګارېږي کله

چې په کلک غره کښې ستا موټر لارې ته لار جوړوي
وایه اشنا د فرهادي همت ښتن څوک دے؟
هوار سړک چې پرې تک تور او هم صفا جوړ شو
په دې تودو تارکولو سوے لوغړن څوک دے؟

وایه چې لاړو پیاده ستړے ستومان ؤ کورته
ستا عېش کدو ته یې لنډ کړے اسان کړے مزل
ټیکلې کوټې او ملا ماته ټوله ورځ ؤ لګیا
د ټولې ورځ د محنت دې څومره ورکړو بدل؟
بس دومره څه چې وړې تړې او نهر بچې یې
ډوډۍ د یؤ وختې خو اوموي او نۀ وي د بل
نو دا غریب به وي لګیا سبا به بیا رادرومي
وي به لګیا او جوړوي به دې شاندار محل
اوس راته وایه چې په حال د دې غریب اولیکم

(c) ketabton.com: The Digital Library

او کـــه نغمـــې اولـــیکم اوســـتایمه پـــه زلفـــې ول ول
اوس هـــم صـــفت د چـــا د شـــونډو او رخســـاراولیکم؟
اوس دې هـــم خیـــال د ے ســـتمګره چـــې بـــه لـــیکم غـــزل؟

نـــا کلـــه نـــا اوس بـــه قیصـــې ســـتا د ظلمونـــو لـــیکم
اوس بـــه ســـامان ســـتا د ژړا وي خنـــدوم بـــه دې نـــا
اوس بـــه زمـــا د قلـــم ژبـــه وي او ســـتا ظلمونـــه
اوس بـــه د یـــو یـــو بـــدل اخلمـــه پرېـــږدم بـــه دې نـــا

مهجـــور غمجـــن غونـــدې راپاڅېدمـــه راغلمـــه خـــو
مـــا پـــه خولـــو چـــې بـــې قیمتـــه وي قســـم کـــړے د ے
هـــر جـــاګیر دار ســـرمایه دار تـــه بـــه پـــه ډاګـــه وایـــم
چـــې د وطـــن پـــه غریبـــانو دې ســـتم کـــړے د ے

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د لیوني په مرګ

خلقــو لــړ مــا خــو هــم خبــر کــړی دا غوغــا د څــه ده
ماتـــه هـــم وو ایـــئ قیصـــه دا نـــن ســـبا د څـــه ده
څـــه د حســـرت او څـــه د غـــم ډکـــه فضـــا د څـــه ده
ماتـــه هـــم وایـــئ زړۀ مـــې چـــوي دا ژړا د څـــه ده

دا څــوک چــې کلــي تــه او څــوک ۀ هــدیرې تــه ځغلــي
ښــکاري خــو داســې څــوک مــړ شــوے دے زمــونږ د کلــي

دومــره پــوهېږم چــې د کلــي څــوک ســړے مــړ شــو
یــا بــه هلــک ۀ یــا بــوډا او یــا زلمــے مــړ شــو
د چــا عزیــز ۀ د چــا خپــل د چــا پــردے مــړ شــو
خــو دا ماشــوم وایــې د کلــي لېــونے مــړ شــو

ســترګې مــې ســرې دي ژړوي مــې نــن پــردي غمونــه
وایـــي رښـــتیا د لېونـــو وي لېـــوني غمونـــه

خــدایګو کــه نــن زمــونږ د کلــي مشــر خــان مــړ وے
هغــه چــې ځــان بــولي د کلــي نګهبــان مــړ وے

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه مالک زمونږ د ګټې او تاوان مړ وے
هغه څښتن د ښې حجرې او لوے مکان مړ وے

نو مابه نهٔ ؤ دا دومره په مرګي ژړلي
څومره چې نن مې دي په مرګ د لېوني ژړلي

تهٔ چې کاواکه بې خبره په کوڅو ګرځېدې
په رڼا ورځ هم ګرځېدې په تورو شپو ګرځېدې
په سر سرتوره ګرځېدې په ابلو پښو ګرځېدې
څوچې ژوندے وې واک دې خپل وو بې جامو ګرځېدې

اوس يې مړ شوے نو په خوښه د ژوندو کښې به ځې
اوس تورو خاورو ته چې ځې سپينو جامو کښې به ځې

د هر ماشوم د لاسه کاڼي تا په سر زغملي
تا د ځوانانو ګزارونه په ټټر زغملي
تا د هر چا د لاسه هر څه لکه نر زغملي
مرهم د مالګې دي د تا پرهر پرهر زغملي

نن ليونيه ځکه ټول راغونډ ومه کلے
ستا په مرګي په چغو چغو ژړومه کلے

(c) ketabton.com: The Digital Library

تانــه پوښــتنه چــا ونــۀ کــړه چــې پــه زړۀ دې څــۀ دي
څـوک پوهــه نـۀ شـو پـه هغـه هـم چـې پـه خلـه دې څـۀ دي
هرچــا تــه بــد وې چــا ونــۀ کتــل چــې ښــۀ دې څــۀ دي
لېــونۍ ســترګې دې څــه وايــې پــه بانــه دې څــۀ دي

لاړې زمـــونږ د دنيـــا ګـــۍ نـــه ګيلـــه مـــن لاړې تـــه
غمجـــن د ے ځکـــه واړه کلـــے چـــې غمجـــن لاړې تـــه

تـــا پـــورې چـــا بـــه چـــې څـــه ټوقـــه مســـخره کؤلـــه
تـــا بـــه ځـــواب کښـــې معمـــولي شـــانتې ګيلـــه کؤلـــه
يـــا بـــه چـــې چـــا درتـــه څـــه ســـپکه او ســـپېره کؤلـــه
تـــا بـــه پـــه خپلـــه هـــم خبـــره د هغـــه کؤلـــه

خــوار نــۀ شــې تاتــه جــوړې مــونږه خنــدني ښــکارېدو
لېــونے نــۀ وې درتــه مــونږه ليــوني ښــکا رېــدو

خــوار نــۀ شــې ســتا جــوړې زمــونږه دنيــا خوښــه نــۀ وه
مــونږ لېــونے ګڼلــې ســتا خــو رښــتيا خوښــه نــۀ وه
د خـــوار غريـــب دې بـــې اثـــره ژړا خوښـــه نـــۀ وه
د دنيـــا دارو دې مســـتي او خنـــدا خوښـــه نـــۀ وه

(c) ketabton.com: The Digital Library

نــو تــا نــه ځــان تــه امیــري نــه غریبــي خوښــه کــړه
تــا زنــدګي پــه هوښــیارۍ د لېــوني خوښــه کــړه

مهجــوره دروعــي پــه څــه شــان د شــاه زلمــي جنــازه
ځــي هــدیرې تــه عجیبــه غونــدې شــاهي جنــازه
نــه ایســاریږې چرتــه هــم پــه لاره ځــي جنــازه
نــن پــه اوږو د عقــل ځــي د لېــوني جنــازه

د زنـدګۍ سـتغې سـپېرې یـې لکـه خـوب تېـرې کـړے
ښـې پـه مـزه یـې ورځـې شـپې د لېونتـوب تېـرې کـړې

««««»»»»

یادګېرنـه: زمـونږ پـه کلـي کښـې یـؤ لېـونے ؤ- هغـه پـه کـال 1974م کښـې پـه حـق ورسـېدو- هسـې خـو ډېـر خلـق مـري او پېـدا کېـږي خـو د ځینـو خلقـو مـرګ د سـړي څـه داسـې احساسـات راولـړزوي چـې درک یـې هغـه تـه خپلـه هـم نـۀ لګـي- مـا دا مرثیـه یـا نظـم د څـه داسـې احساساتو لانـدې لـیکلے دے ځکـه چـې لېـونے زمـا څـه تربـور عزیـز نـه ؤ-خـو لېـونے ؤ او زمـونږ د کلـي ؤ- دغه وخت زۀ هائي اسکول وانه کښې ووم-

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خان جېل

تـې وي هـم سـتا مخـامخ د ے درتــه ا ے سـي لګېـدلے
کـه پـه سـور اور کښـې سـوځېږي غـريـب ا ے سي څه ليـدلے
پـوليس ګـپ درسـره ولـې خانـه دغـه سـتا ريمانـډ د ے
خـو بيـا هـم د جېـل نـه تللـودې تـا هـر وختـې ډيمانډ د ے
سـتاپه جېـل کښـې اوسـېدل خـو يقينـې چـې ډېـر اسـان دي
ستا په جېـل کښې خو راحت د ے خوشحالي ده سهولت د ے
کـه رښـتيا رابانـدې وايـې سـتا خـو جېـل نـه د ے جنت د ے
سـتا پـه جېـل کښـې اوسـېدل خـو يقينـې چـې ډېـر اسـان دي
حــال د هغــو خلقــو ګــوره چــې التهــا يــې اوېــزان دي

د اسې جېل کښې دې تېر کړے کاش چې ټول عمرمهجور و ے
دغــه جېــل ســره د ټولــو ســهولياتو زمــا کــور و ے

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

غمجن اختر

سحر وختي چې خوشحالۍ دلۍ دلۍ راغلې
چې رپوي سرې لوپټې هغه سیلۍ راغلې
ښکلیو جامو کښې شو ارمان د هر ماشوم ترسره
سر په سندرو دي د چم ګاونډ جینۍ راغلې
فضا خوشبویه چاپېر چل شو سندریزه غوندې
د خوشحالو ډکې لمحې د زندګۍ راغلې
د خونده ډک دے خوندور او بختور سحر دے
د هرې خوا نه د اختر مبارکۍ راغلې

دا د جذبو د خوشحالو او سرمستو اختر دے
خو که رښتیا وایمه دا بس د هغو اختر دے

د چا چې شپې ورځې بدلې رابدلې نۀ دي
د چا چې کور د قسما قسم خوراکونو ډک دے

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې په تندي يې پرخې پرخې خولې نۀ را دروميي
د چا چې ژوند د عشرتونو راحتونو ډک دے
بايد هغه دې نن لاسونه په نکريزو سره کړي
د چاچې کور د بې غمۍ سپين مرونډونو ډک دے
هغه خو ژاړي که اختر د خنداګانو ورځ ده
په غم لړلے د چا ژوند چې له غمونو ډک دے

زړۀ چې غمجن وي د خوشۍ په نن سحر کښې څه دي
څۀ شو که نوم يې د اختر دے په اختر کښې څه دي

نن زما ورونه بنديوان دي په پردي وطن کښې
زۀ خبر نۀ يم چې د دويي به دا اختر څنګه وي
خو سوچ کوم چې اخر دوئي هم انسانان دي ربه
دوي هم پوهيږي چې به دلته نن سحر څنګه وي
سر په زنګون به څوک په خيال کښې محبوبه يادوي
او څوک به ژاړي چې زما به نن تبر څنګه وي
دوي په اختر هم اغوستے نۀ شي نن نوې جامې
سوچ به کوي چې به نن حکم د افسر څنګه وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

زۀ هم سپېره یم د اختر په ورځ ژړا کومه
دچا په یاد کښې دا عبثه مشغولا کومه
اختر خو نوم د خوشحالو دے خو هغو ته نۀ دے
څوک چې د بد نصیب د لاسه په بدحال پراته دي
څوک چې د یوې یوې آنې خبر غواړي په نوم د اللّٰه

په خاورو خړ یې لاس نیولي کوي سوال پراته دي
د چا د ژوند ملګري لاړل همېشه د پاره
د چا کورونه شو تالا واله کنګال پراته دي
د سیاست د لاسه کوندې د چا خویندې لونه
او د چا ورونه ترمې ترمې په بنګال پراته دي

مهجوره څه؟ که تش به نوم په ټول وطن اختر دے
د ژړا ډک په غم لړلے او غمجن اختر دے

«««««»»»»

یادګېرنه: ما دا نظم د بنګله دېش د بېلېدو په وخت لیکلے ؤ-کله چې زمونږ نوي زره(90000)فوځ د هندوستان په بېلا بېلو کېمپونو کښې د جنګي قېدیانو ژوند تېر ؤ-

(c) ketabton.com: The Digital Library

یؤ شاعر ملګري ته وصیت

کـه بیمـار یـم لـږ مـې خیـال پـه مـاه وسـال کـه
د اویـا کـالونو تېـر شـومه تـۀ خیـال کـه
زۀ د منـــې زیـــړه پاڼـــه یـــم د ونـــې
چـې در پربـوزم ځنـاور بـه مـې پائمـال کـه
لکـــه ډېـــره ښـــکلې پاڼـــه د ســـیمرغ
د یـادونو پـه کتـاب کښـې مـې سـنبال کـه
د حـالاتو لـه سـیلۍ مـې مرقـد ژغـوره
هسـې نـۀ چـې خـاوره یوسـې مـا کنګـال کـه
د شـــعرونو مقبـــره کښـــې زمـــا قبـــر
درنـه ورک نـۀ شي زیـارت یـې کـال پـه کـال کـه
کـه دې وس ورسـېد جـوړ ترینـه کتـاب کـه
ورک شـعرونه راپېـدا مـې لـه عیـال کـه
دغـه کـار تـه تـر مـودې مـودې مـۀ ګـوره

(c) ketabton.com: The Digital Library

ابتــدا يــې کــه دي زړۀ غــواړي امســال کــه
ډېــره ښــکلې ديباچــه پــرې نوشــته کــړه
د يــادونو تــرې چــاپېره يــۀ دېــوال کــه
چــې کتــاب پــرې دګلونــو باغيچــه شــي
هغــه ښــکلي ښــکلي ټکــي اســتعمال کــه
د يــارۍ مــې دومــره حــق دربانــدې نشــته
خــو تــۀ خبــر دغــه کــار وکــړه ماخوشــحال کــه
پــه قيامــت کښــې چــې يــۀ بــل تــه غــاړېوځو
دغــه کــار بــه د يــارۍ هــم اســتدلال کــه
پــه ســلګو د زنکــدن کښــې بــه زۀ وايــم
چــې مهجــور پــه دا ښــېګړه لازوال کــه

«««««»»»»

يۀ شعر

ګــل چــې ســتايې ازغــې هــم بــد مــۀ ګڼــه
دا خــو ازغــې دي چــې ګلونــه ژغــوري

(c) ketabton.com: The Digital Library

بغاوت

وختــه چــې بيــا دې ورځــې شــپې څــورېږي
ويـــنم او وايمـــه چـــې ښـــې څـــورېږي
ســـتا پـــه تنـــدي اې کائناتـــه ګـــورم
عـــن چـــې وړې وړې ذرې څـــــورېږي
دې وينــو څښــکونکي ازمــري تــه زمــا
هـــم د حـــالاتو ارادې څـــــورېږي
خېــر دے خــو تــوان د دې ليــدو نــۀ لــرم
چـــې حيـــا نـــاکې پښـــتنې څـــورېږي
خدايـــه آ لېچـــې فـــولادي غوا ړمـــه
چـــې يـــې مړونـــد تـــه زولنـــې څـــورېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وخـــت ظالمــه ډېــر منـــت دې کـــوم
بـس کـه بـس نـور مـې پـه کسـو مـهٔ وهـه
ډېـر اوشـو ډېـر اے سـامراجي ظالمـه
نـور مـې کـاروان د تلوسـو مـهٔ وهـه
دا وینـــې زوې د غریـــب دې غټـــه
دا شـراب کـوره پـه کاسـو مـهٔ وهـه
د زور کېـرى نشـه کښـې مسـت سـړیه
بـس دے نـور حـق د پښـتنو مـهٔ وهـه

نـهٔ منـې؟ ښـهٔ ده نـو اوس خپلـه کـوره
اوس د اوچتـو بنګلـو درز تـه ټینـګ شـه
منـــت زاري تـهٔ د هیچـا نـهٔ منـې
اوس د پښـتون د ټوپـک ډز تـه ټینـګ شـه
مهجـوره! اوس دې زغمـې وار د پښـتون
راغلـې مېدان تـه اوس دا ګـز تـه ټینـګ شـه

««««»»»»

یادګېرنـه:ما دا نظـم هغـه وخـت لـیکلے ، کلـه چـې بهټـو صـبب د هغـه وخـت صوبه سرحد (پښتونخوا) او بلوچستان حکومتونه مات کړل-

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پرېغل د څوکې بازه

د غليم د ارادو د زرکو شلي کړه وزرې
شابه بيا په مخه واخله دغه شنې سپينې کونترې
د حالاتو ګڼ وړي ته د هوا مخالف زور ته
چې زړۀ وانۀ چوې ګوره ته الوت کړه لرې لرې
بيا په زور دې وزرو يو فضا کړه ځان سازه
د پرېغل د څوکې بازه

نا خبرې د حملې نه سېل سېل شنې ډېرې ګرځي
وزر جوړ کړه يؤ ګزار ته چې يؤ يؤ شي ډېرې ګرځي
غړې چګکې دې نيولې مردار خورو په مردارو
زلزله يې په دنيا شه ټپوسان بې ويرې ګرځي
تۀ باچا يې د مارغانو اراده وکړه درازه
د پرېغل د څوکې بازه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تــهٔ بــې خوفــه بــې خطــره د پرېغــل نــه تــر شــواله
د ځــوانۍ پــه طاقــت ګرځــه د جنــوب نــه تــر شــماله
اســتعمار د ازمــري هــم کــړه هوســۍ تــه بــې مجالــه
هــر غــرور هــره مســتي هــم چــې د شــېر اوځـي لــه خيالــه
ســتا نــرې غونــدې اواز دې زوراورلــه هــر اوازه
د پرېغــــــــل د ثــــــــوکې بــــــــازه

ستا پنجې دي زمـا خوښـې نـوم دې هـم دې پـه مـا ګـران
لـه خوښـۍ نـه پـه خنـدا شـم تـهٔ چـې ګرځـې پـه اسمان
دبـدبې تـه دې حېـران يـم بـې وقعتـه کـړي مارغـان
يـۀ وخـت داسـې ؤ چـې وو سـتا هـر صـفت د مسـلمان
خـو افسـوس چـې هغـه لاړل نـا خبـر يـو مـونږ لـه رازه
د پرېغــــــــل د ثــــــــوکې بــــــــازه

ســتا ګــزار چــې تنــدريز دې پــه دنيــا د شــنو کــونترو
ؤ تســخير د کائنــات د صــحابه رض نيــت بــې وزرو
تمنــا د شــهادت تــه ضــرورت نــهٔ وي د زغــرو
شــهبازي ګــزار تــه نــهٔ وي وخــت د چغــو د خبــرو

(c) ketabton.com: The Digital Library

نـــاخبر ؤ ابـــو جهـــل هـــم لـــه مغـــوذرض او لـــه معـــاذه رض
د پرېغــــــــــــل د څــــــــــــوکې بـــــــــــازه

پـه محـل کښـې مناسـب نـهٔ دي سـتا ځـالې او سـتا ځلـې
ډېـر بـه بـد ښـکاري مـاهو کښـې بـازه سـتا د ځـالې خلـې
اَشِـــد اءُ عَلَـــى اَلکُفـــارِ رُحَمَـــاءُ بيَـــنِهم ياســـت
بـــازان چـــا نـــهٔ دي ليـــدلي چـــې د يـــؤ بـــل ســـره نښـــلې
د مرحـــوم امـــت صـــفت د ے تاکښـــې اوس هـــم تـــرو تـــازه
د پرېغــــــــــــل د څــــــــــــوکې بـــــــــــازه

تـــا تـــه اوس هـــم شـــابه يـــاده شـــهبازي د پـــلار نيکـــهٔ ده
هـــاى افســـوس زمـــونږ نـــهٔ هېـــره نـــن ماضـــي دپـــلار نيکـــهٔ ده
زنـــدګي مـــو کلـــه يـــاده حجـــازي د پـــلار نيکـــهٔ ده
تـــا تـــه يـــاده پـــه ښـــهٔ ډول زنـــدګي د پـــلار نيکـــهٔ ده
تـــهٔ د وخـــت د تېـــر يـــدو نـــه ځکـــه ګرځـــې بـــې نيـــازه
د پرېغــــــــــــل د څــــــــــــوکې بـــــــــــازه

ژاړم ځکـــه نښـــانې د تېـــر امـــت ويـــنم پـــه تـــا کښـــې
د بخښـــلو او وژلـــو وو خويونـــه پـــه هرچـــا کښـــې

(c) ketabton.com: The Digital Library

تـهٔ یـؤ نخښنـه د مرحـوم امـت یـې پـاتې پـه دنیـا کښـې
سـتا جـرات سـتا حوصـله ده پـه امـت د مصـطفیٰ کښـې
سـتا پـه شـان پـه هـر باطـل بـه وه حملـه د دوي ممتـازه
د پرېغـــــــــل د ځـــــــــوکې بـــــــــازه

سـتا پـه زور کښـې د وزرو عجیبـه شـان زور ګیـري ده
پـه پنجـه کښـې چـې سـتا راشـي دایـې نخښـه دمرګـي ده
سـتا صـفت خیبـر شـکن دے سـتا حملـه هـم حیـدري ده
د مارغـــانو پـــه ســـومنات دې اراده د غزنـــوي ده
د مهجـــور د زړګـــي ســـره د محمـــود د زړهٔ ایـــازه
د پرېغـــــــــل د ځـــــــــوکې بـــــــــازه

««««»»»»

یؤ شعر

اے شـپونکیه د شـنو غرونو ستاشپېلۍ کښـې زنـدګي ده
اســویلے پکښــې غریــبي اســویلے ســتا د زړګــي ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

دهقان ته

پېغبمـــر د خوشـــحالي دې تـــا محنـــت د ے
د ژونـــدون باعـــث د نـــورو ســـتا همـــت د ے
د وطـــن پـــه خـــړو خـــاورو کښـــې لـــوېږې
ستا مقـام پـه خـړو خـاورو کښـې اوچـت د ے
اے دهقانـــه د خـــوارو نـــه دې قربـــان شـــم

تـــهٔ د ژونـــد عـــېش و عشـــرت څـــه پېژنـــې
تـــهٔ خـــوب ارام د ســـره نـــهٔ پېژنـــې
څـــه شـــے چـــې تـــهٔ ترېولـــو ښـــهٔ پېژنـــې
هغـــه ســـتا کـــار د ے هـــم يـــې تـــهٔ پېژنـــې
د دې څېـــرې بـــڅه جـــامو نـــه دې قربـــان شـــم

چـــې ســـېراب دې پـــرې فصـــلونه د وطـــن کـــړل
چـــې پـــرې زيـــات د نعمتونـــه د وطـــن کـــړل
چـــې ســـېوا دې پـــرې خوندونـــه د وطـــن کـــړل
خـــړ پټـــې دې چـــې باغونـــه د وطـــن کـــړل
ســـتړيه وروره د خولـــو نـــه دې قربـــان شـــم

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

پښتون ته

اے بهـــــادره غېرتــــــي پښـــــتونه
اے ننګیالیــــه ســــرحدي پښـــتونه
اے د اســـــلام او د پښـــتو خاونــــده
چـــې یـــې شـــېدا پـــه ازادي پښـــتونه

زړۀ خـــو مـــې غـــواړي چـــې دې وســـتایمه
خـــو دا لفظونـــه بـــه لـــه کومـــه غـــواړم
پښـتونه ځوانـه کـه د پـلار غونـدې شـوې
نـــو ســـتا پـــه پـــلار پســـې بـــه ونـــۀ ژاړم

پښـــتونه ځوانــــه ځــــواني ښــــکلې لــــرې
چـې خفـه نـۀ شـې څـو عېبونـه هـم شـته
مـــنم چـــې ژبـــه خـــو د پـــلار وایـــې تـــۀ

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پــلار دې نــور ځــو میراثونــه هــم شــته
د پــلار شــړی هــم درتــه پــاتې خــو ده
ګــوره چــې هلتــه پتلونونــه هــم شــته؟

پښـــتونه ځوانـــه ابـــدالي ځـــوک ؤ
تاتـــه معلـــوم دے ننګیـــالے پښـــتون ؤ
څــه لــرې یــاد شېرشــاه ســوري څــوک ؤ
هــو هــو خبــر یــې بریــالے پښــتون ؤ
وروره خوشـــحال د اکـــوړي څـــوک ؤ
افــرین پــوی یــې تــور یــالے پښــتون ؤ
پښــتونه ځوانــه ګــوره پــړ نــه شــې تــهٔ
د زمــري زویــه چــې ګیــدړ نــهٔ شــې تــهٔ

ځــان تــه دنیــا چــې کــوم حېرانــه نــهٔ کــړي
دا بـــې همتـــه بـــه پښـــتون څنګـــه وي
خپلــه لېلــیٰ چــې لــه ســر ګرانــه نــهٔ کــړي
دا ســې عاشــق رښــتیا مجنــون څنګــه وي
چــې د غلــیم خونــه پــرې ورانــه نــهٔ کــړي
اثـــر د هســـې ځیګـــر خـــون څنګـــه وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چـې صــدقه خپــل زر لــه ځانــه نــهٔ کــړي
دغـــه قـــارون دے بــل قـــارون څنګـــه وي

پښـــتونه ځوانـــه پـــې د مـــور يـــادوه
آ غېرتـــي شـــوده خـــو تـــا څښـــکلي دي
انجـــام يـــې څـــه شـــو هغـــه نـــور يـــادوه
کـــوم چـــې اوده لـــه دې دنيـــا تللـــي دي
تـــهٔ د نيکـــانو هغـــه شـــور يـــادوه
چـــې لـــه دنيـــا پـــه شـــور د چـــا تللـــي دي
چـــا کـــړه ابـــاده غېـــر ابـــاده دنيـــا
خـــو هـــائے افســـوس چـــې نـــن د چـــا ده دنيـــا
زهٔ چـــې شـــم ځـــوان نـــو ابيـــاري بـــه دې کـــړم
د پښـــتون خـــاورې دا لوظونـــه کـــؤم
کوشـــش بيـــا بيـــا د ابـــادۍ بـــه دې کـــړم
لـــوظ کـــؤم څـــو قســـمونه کـــؤم

د حيـــا دارو پـــه حيـــا مـــې قســـم
د وفـــادارو پـــه وفـــا مـــې قســـم
د عاشـــقانو پـــه ژړا مـــې قســـم

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حسینانو په ادا مې قسم
د چګو غرونو په هوا مې قسم
او د شنو ونو په نخا مې قسم
د سرو ګلونو په ګډا مې قسم
د بلبلانو په غوغا مې قسم
د خوشحالو په شنه خندا مې قسم
او په موسم د پرېغل خوا مې قسم
په انتظار د چادچا مې قسم
او د بیلتون په ورځ رڼا مې قسم
په کار نامو د پېوندا مې قسم
په سیاست د شهزادا مې قسم
په دغه خپل بېګا سبا مې قسم
د ازادۍ په ابتدا مې قسم

په بې وسلې کړې غزا مې قسم
او دایمان په ولولا مې قسم

چې لا تر اوسه امزریان پکښې شته
چې لا تر اوسه مومنان پکښې شته

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې لا تر اوسه مېږنيان پکښې شته
چې لا تر اوسه تور زنان پکښې شته
دا په مونږ ګرانه لکه ځان خاوره
زمونږ د خپل پښتونستان خاوره

په دا قسم که دروغژن ومه زۀ
پښتونه ځوانه بيا به وژن ومه زۀ
که په ريا سره غمجن ومه زۀ
بيا به په خوے خصلت پمن ومه زۀ
اوس يم حېران کومه قيصه اوليکم
زۀ ستا صفت که مرثيه اوليکم

«««««»»»»

يادګېرنه دا نظم ما په کال 1964م کښې ليکلے ؤ- چې زۀ د اتم جماعت طالب علم ووم- دغه څه خاص معياري نظم خو نۀ دے خو زۀ يې بغير د څه اصلاح او کمي بېشي نقل کوم- په دې خيال چې لوستونکو ته هم د اتم ټولګي ډېر هلک شاعر اندازه اوشي- او ماته هم د خپلې ډېرې لرې ماضي څه يادګېرنه اوشي-

(c) ketabton.com: The Digital Library

قطعات

(c) ketabton.com: The Digital Library

يــۀ امريكــي ۀ بــل تــه وېـل چــې فكــر وړے يمــه
قيصـه جنجـال تـه ورځ پـه ورځ د دې اولـس سـره ځـي

مـا وئيـل چـې دا پنجـابے نـۀ دے چـې ټيزونـه كـوي
پښـتون سـنګر تـه چـې ورځـي نـو د اودس سـره ځـي

«««»»»»

ســوے زړګــے يــې چــې لــوګے كــوي
هغـــه مـــين تـــل اســـويلے كـــوي

وختـــه ناتوانـــه بوډاګـــان څـــه كـــوې
تـــا ســـره منـــډه بـــه ځلمے كـــوي

«««»»»»

پــوے د ژونـد نـۀ پـه بېګـا نـۀ پـه سـبا شـوم
ان تـر دې چـې كـم وبـېش اوس د اويـا شـوم

د ځـوانۍ ارمـان سـلګۍ وهـي پـه زړۀ كښـې
د ځـــوانۍ ارمـــان كومـــه چـــې بـــوډا شـــوم

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

غوځول د پردو زوړونو اسان کار دے
د زخمي زوړونو ملهم پټی مشکل دي

راشه دا کارونه زده کړه چې سړے شې
سرېتوب د غوځو زړونو رغؤل دي

وانړه کال 1969م

«««««»»»»

بيلوي سره دوه ورونه په بېګا يا په سبا کښې
عجيبه غوندې منظر دے په نقشه د پښتونخوا کښې

دېوال هسک دے ترې ديدن ته دغړی هسکول ګران دي
په ارمان به يؤ بل ګورو د سپوږمی ښکلې رڼا کښې

«««««»»»»

ته پرونی قيصه هم مه ماته کوه
خو ځار دې شم وعده هم مه ماتوه

دې تا په يوه مسکاماتيږي ګله
ښکليه زما توبه هم مهٔ ماتوه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سياست د پېچ و تاو په مينځ کښې
خبره ورځ په ورځ جنجال ته درومي

د جمهوريت د ناوې تره خفه دے
د اقتدار ډولۍ بنګال ته درومي

جمرود کال 1970م

«««««»»»»

هره ورځ دې چې په نوي رنګ کښې وينم
ستا د حُسن ورځ په ورځ موسم بدليږي

ګل چې کومه جامه واغوندې خو ګل وي
خوند کوي چې هر سحر شبنم بدليږي

جمرود کال 1970م

«««««»»»»

چې تا وينم اشنا نو سوچ مې يوسي
څومره ښکلي دې د سترګو دا بانه دي

تۀ خو يې زما په زړۀ کښې خو تۀ وايه
ښکليه ياره چې دې تا په زړه کښې څه دي

جمرود کال 1970م

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

ســترګې هــر خــوا اړوم د چــا پــه تمــه
د زخمــي زړګــي زمــا نــه درمــان ورک دے

خــو ارمــان دے چــا تــه پتــه نشــته خدایــه
چــې زمــا نــه څــومره ښــکلے جانــان ورک دے

«««««»»»»

اشــنا دا څــه عجــب ســړے یمــه زۀ
شــومه جــوت پــه عاشــقانو کښــې زۀ

بیمــار دې زۀ یمــه خــو تــا غــواړم
د هســپتال پــه بیمــارانو کښــې زۀ

نوښار کال 1973م

«««««»»»»

لیډرانو ته

مــونږ تــه لالــچ د دولــت مــۀ راکــوئ
زمــونږ دا خپلــه غریبــي ښــۀ ده

خــو مــونږ لــه کــاره پــه جلســو مــۀ باســئ
زمــونږ دا خپلــه مــزدوري ښــۀ ده

واڼه کال 1969م

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سـړي خـو ،،هـو،، او ،،نـا،، وي د سـړي
هـم بېګـا هـم يـې سـبا وي د سـړي

تـش پـه ږيـره پـه برېتونـو هـم کـار نـهٔ شـي
چـې خويونـه زنانـه وي د سـړي

وانړه 1969م

«««««»»»»

يـؤ تربـور مـې پـه ،،تورمانـدې،، دا خبـره وکـړه
کـور کښـې د مـړه وے خـو چـې دومـره لـړې تللـي نـهٔ وے

مـا ورتـه اووې چـې لا اوس هـم ډېـر راغلـي نـهٔ يـو
وې يې چې کـوردې مرګـي ړنـګ کـړے چې ښاغلي نه وے

ستمبر کال 2004م

«««««»»»»

ځکـه نـه کسـي زمـا د سـترګو کسـي
چـې ړانـده شـو د هـر چـا د سـترګو کسـي

زمـا کسـي دې نـهٔ کسـي د چـا کسـي
کـه مـې کسـي د اشـنا د سـترګو کسـي

مډل اسکول کړمه کال1964م جماعت هشتم

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

چـــې دې پـــه زړۀ بانـــدې داغونـــه راکـــړل
بیــــا دې رټلــــي ځوابونـــــه راکـــــړل

غلــے ســـړے یــم پـــه خلـــه نـــۀ وایمـــه
ګنـــې تـــا ځـــومره تکلیفونـــه راکـــړل

مډل اسکول کړمه کال1964م جماعت هشتم

«««««»»»»

عشــــق مــــې رښـــتونے دے دعـــوىٰ کومـــه
کــــه ســــربدل د یــــۀ دیــــدار غــــواړي

خـــو دا قیصـــه خـــو راتـــه ګرانـــه شـــوه اوس
چــــې د خــــان لــــور ده مــــوټر کــــار غــــواړي

مډل اسکول کړمه کال1964م جماعت هشتم

«««««»»»»

چـــې پښـــتو د کلیوالـــو پـــه شـــان نـــۀ کـــړې
بیــا پښـــتون چــې ځـــان تـــه اونـــۀ وائـــي ګـــوره

د ترلــــي مــــې د کمځـــو ســـره ســـم نـــۀ دي
ســـتا دا ښـــکته للېـــدلي بربېـــت تربـــوره

مډل اسکول کړمه کال1964م جماعت هشتم

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اشـــنا چـــې نـــهٔ منـــې زمـــا خبـــرې
ښـــهٔ ده نـــو خوښـــې مـــې دي ســـتا خبـــرې

خـــدایېګو اشـــنا چـــې څـــه خبـــره خـــو ده
چـــا درتـــه کـــړې دي نـــن بیـــا خبـــرې

«««««»»»»

هـــیڅ یـــې هـــم قـــدر د جمهـــور نـــهٔ کـــوي
مســـتېر بهتـــو د کرســـۍ وېـــش غـــواړي

د جمهـــوري ګټـــې امیـــد یـــې نشـــته
ځکـــه مجیـــب اوس بنګلـــه دېـــش غـــواړي

«««««»»»»

سیاســـت پـــه عاشـــقۍ کښـــې هـــم شـــروع شـــو
مســـاوي تقســـیم د ښـــکلیو هـــم پکـــار دے

څـــوک ســـاړه ســـاړه اهونـــه کـــوي بیـــا هـــم؛
یـــؤ نـــیم کـــس د ټولـــو ښـــکلیو جـــاګیر دار شـــي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګرځـې مـې تـل پـه زړۀ کښـې څـه غـواړې
هـن اشـنا در واخلـه زړۀ کـه زړۀ غـواړې

دا بـه لـه مـا هېڅکلـه پـوره نـۀ شـي
تـۀ تنکـي زلمـي پـه وينـو سـره غـواړې

«««««»»»»

پـلار تـه دې وايـه چـې انکـار اونکړي
پښـتون زلمـے يمـه زۀ مـړي کـۀم

خـو زۀ هغـه پښـتون هـم نـۀ يمـه چـې؛
پـه سـرو منګلـو پـه تـا پـړي کـوم

«««««»»»»

چـې پښـتونخوا پـه وينـو رنـګ شـوه مـا څـه ونـۀ ليکـل
کوڅـه کوڅـه کښـې مېلـه ړنـګ شـوه مـا څـه ونـۀ ليکـل

مـا وې دڅـان سـره بـه ټولـه پښـتونخوا ژړوم
خـو دقلـم څوکـه مـې زنـګ شـوه مـا څـه اونـۀ ليکـل

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمـــونږ خبـــره بـــه وي بلـــه بلـــه
خـــو تـــرې دنيـــا جـــوړوي بلـــه بلـــه

زمـــا يـــوه بـــس ده هغـــه نـــور دي اشـــنا
چـــې هـــره ورځ خوښـــوي بلـــه بلـــه

وانه کال 1969م

«««««»»»»

مـــا ورتـــه وېـــل چـــې ښـــۀ د کـــار خلـــق دي
د ښـــۀ کـــردار د ښـــۀ ګفتـــار خلـــق دي

جانـــان مـــې رو غونـــدې پـــه غـــوږ کښـــې اووې
،،دا شـــاعران هـــم ښـــۀ وزګـــار خلـــق دي،،

«««««»»»»

مـــدام د ننـــګ او دغيـــرت خبـــرې
او د خپـــل ملـــک او د ملـــت خبـــرې

خلـــق دې خبـــر دے هرڅـــه هرڅـــه وائـــي
مـــونږ بـــه کـــوو د محبـــت خبـــرې

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

حـــد راکـــوه راتـــه حدونـــه مـــۀ ږده
د بـــر ښـــۀ مـــې پېژنـــې شـــرطونه مـــۀ ږده

پـــه ظلـــم مـــۀ ګـــوره همـــت د پښـــتون
پـــه دا کـــوه کـــن دپاســـه غرونـــه مـــۀ ږده

وانه کال 1969م

«««««»»»»

ښـکلیه سبا بـه خـدا ے زده کلـه راځـي
لېـــونے زړۀ خـــو مـــې لا نـــن ژاړي

د مـــرګ پـــه غـــم نـــۀ ده ژړا د مهجـــور
خـــو پـــه بـــې یـــاره ژنکـــدن ژاړي

وانه کال 1969م

«««««»»»»

مـــا وې تنهـــاکې بـــه مـــې اووینـــې د ښـــو دلبـــره
ابلـې ښـې ســتا د کـور پـه خـوا کښـې ګرځېـدلے یمـه

د ختـــو جـــوړ کورونـــه وران د چـــا د لاســـه دي پـــروت
پـــه ړنګـــه پنګـــه پښـــتونخوا کښـــې ګرځېـــدلې یمـــه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غیرت په سر بازۍ کښې چې شي وروستو
شرموي چې د قام غړي په شرمونو

د ترلې مې حیاداري کمځې ښې دي
که تربور مې څو نازیږي په برېتونو

واړه کال 1969م

«««««»»»»

د دنیا په هر یوۀ ښکلي څیز مین یم
زۀ په حُسن مین یم په خلقو نۀ

هر څښتن د تورو سترګو زما یار دے
زۀ په واړو مین یمه په یوۀ نۀ

«««««»»»»

ترینه اوري که تروې ترخې خبرې
خو حق تل خوري د باطل سره ډغرې

تاریخ ویاړي د روښان په ملنګانو
که لښکرې د اکبر وې زوراورې

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اے د وطـــن غریبـــه پېژنـــې څـــه؟
ســـترګې ســـره دې د محنـــت تېتـــې دي

دا چـــې دي ډکـــې ســـتاله وینـــو زوو
غریبـــه ســـتا دښـــمنې دا خېتـــې دي

«««««»»»»

څـوک غمجـن دي چـې بېګـا لـه بـه زۀ څـه خـورم
د چـا نـه خوښـېږي دا چـې بـه څـه څـه خـورم

څـــوک حېـــران د خوراکونـــو انتخـــاب تـــه
څـوک خفـا چـې بـه ډوډۍ او کـه وابـه خـورم

جمرود کال 1970م

«««««»»»»

بـس کښـې چـې مـړ شـي پنجـابے نـو ورکـړې لـس لکـه تـه
ځکـه چـې دا د ے پنجـابے او پنجـابي هـم قیمتـي د ے

چـې پـرې زاړه کوتـه راپرېـوځي او پښـتون مـړ شـي
نـو پنځـه لکـه دي ډېـرې پښـتون کـم قیمتـي د ے

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

لــه کــور چــې اووځــي پښــتنه بــې پــردې
جــامې يــې هــم وي دا ســې ســپکې غونــدې

چاتــه بــه ښــکلې لکــه حــوره ښــکاري
خــو ماتــه ښــکاري د شيشــکې* غونــدې

*شيشكه مسيد و كښې نخرې ته وائي-

«««««»»»»

ســړي تــول پــه نــوم ســړي دي خــو ښــاغلي دي تــول چرتــه
دا ازلـــــي برخـــــه رســــي يــــؤ نــــيم بختـــــور تــــه

لرپښــتون كــه ســترګې پټــې كــړې چــې خبــردے زۀ خــوبچ يــم
د بمونـــو د مـــور بـــوئي بـــه را رســـيږي پيښـــور تـــه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

هائيکو

(c) ketabton.com: The Digital Library

کشـــلي ځـــووني زيـــړه پګـــړې دې پـــه ســـر
داســـې کشـــيژی لکـــه وليـــږ دې چـــې
پـــه دوا کـــي جينـــګ د منـــي زيـــړې ګېـــډې

«««««»»»»

زۀ تـا پـه خـوب کښـې تـۀ مـاخوب کښـې وينـې
چې زۀ ځـان خـوب کښـې تـۀ ځـان خـوب کښـې وينـې
راشـــه بـــدل کـــړو چـــې خوبونـــه ســـره

«««««»»»»

دا بېـــر ســـر څيـــرې ګرېـــوان يـــې ولـــې ؟
مـــا وې چـــې دا لېـــونے ســـتا مينـــې کـــړم
اشـنا مـې وېـل چـې دهشـت ګـرد ليـده شـې

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اشـــنا چـــې زۀ او تـــۀ يـــؤ ځـــا ے شـــو ســـره
نـــو خيـــال کـــوه چـــې بـــد باطنـــه رقيـــب
پـــام کـــوه ســـرجيکل ســـټرايېک اونـــۀ کـــړي

«««««»»»»

مـــا ورتـــه وئيـــل چـــې دومـــره ښـــکلے يـــې تـــۀ
چـــې ســـتا پـــه شـــان بـــه پـــه جهـــان کښـــې نـــۀ وي
اشـــنا مـــې وېـــل چـــې چاپلوســـي مـــۀ کـــوه

«««««»»»»

ختم شد

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library